BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

CONSTANTINVS STILBES
POEMATA

RECENSVERVNT
JOHANNES DIETHART
ET
WOLFRAM HÖRANDNER

MONACHII ET LIPSIAE
IN AEDIBVS K. G. SAUR MMV

Bibliographic information published by Die Deutsche Bibliothek

Die Deutsche Bibliothek lists this publication in the
Deutsche Nationalbibliografie,
detailed bibliographic date is available
in the Internet at **http://dnb.ddb.de**.

Gedruckt auf alterungsbeständigem Papier.
Satzbearbeitung: Andreas H. Buchwald, Leipzig
Gesamtherstellung: Druckhaus „Thomas Müntzer", 99947 Bad Langensalza
ISBN-10: 3-598-71235-9
ISBN-13: 978-3-598-71235-7

HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Praefatio VII
De vita et scriptis Constantini Stilbis VII
De operibus soluta oratione conscriptis VIII
De poematibus IX
De re metrica XVI
De traditione manuscripta XVIII
Index librorum XXVIII
Conspectus siglorum XXX
Versus sepulcrales in Patriarcham Michaelem . . . 1
Versus sepulcrales in discipulum 3
Appendix. Anonymi versus sepulcrales in Patriarcham Dionysium (s. XV) 6
Carmen de incendio 8
Initium carminis secundum codicem B 44
Indices 52
A. Index verborum memorabilium 52
B. Index nominum 67
C. Index locorum 68

PRAEFATIO

De vita et scriptis Constantini Stilbis

Quae de vita et curriculo Constantini Stilbis novimus, maxima ex parte ex ipsius scriptis et eorum inscriptionibus hausta sunt.[1] Eum circa medium saeculum XII vel paulo post natum esse eo apparet, quod anno 1178 carmen sepulcrale in Patriarcham Michaelem III conscripsit. Constantinus Stilbes erat diaconus et magister in schola Patriarchatus Constantinopolitani. Inter annos 1182 et 1184 docere coepit, inter annos 1198 et 1200 ad altum gradum διδασκάλου τοῦ ἀποστόλου pervenit. In oratione inaugurali, quam ea occasione habuit, multa de prioribus gradibus curriculi dicuntur. Ut Ugo Criscuolo ex alterius orationis excerptis coegit[2], nostrum auctorem etiam summum curriculi gradum διδασκάλου τοῦ εὐαγγελίου adeptum esse verisimile est. Denique paulo ante annum 1204 in sedem metropolitanam Cyzicenam promotus est, quam quidem, ut ex inscriptione tractatus contra Latinos discimus, eum paulo post expugnationem Latinorum relinquere necesse erat. Quando Stilbes mortuus sit, nescimus.

Perpauca sunt testimonia aliorum scriptorum de vita Stilbis. Epistula Basilii Pediaditae, metropolitae Cercyrensis, si inscriptio manuscripta fide digna est, tempori, quo munere magistri functus est, ascribenda est.[3] Ultimum testimonium nobis notum

1. Cf. imprimis tractatus virorum doctorum Browning, Criscuolo, Darrouzès, Diethart, Labate in indice librorum enumeratos.
2. Criscuolo, Didascalia e versi.
3. Ed. Sp. Lampros, Κερκυραϊκὰ ἀνέκδοτα, Athen 1882, 42–49; cf. K. A. Manaphes–I. D. Polemes, Βασιλείου Πεδιαδίτου ἀνέκδοτα ἔργα. Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν 49 (1994–1998) 1–62, 2.

de nostro scriptore est epistula Nicetae Choniatae[4] inter annos 1206 et 1208 scripta, in qua ὁ καλὸς τὰ πάντα Στιλβῆς laudatur. Nosocomus autem Stilbes, quem poeta Manganius Prodromus appellatus in carmine ad imperatorem Manuelem I directo commemorat (τῷ νοσοκόμῳ τῷ Στιλβῇ τῷ γέροντι προσῆλθον)[5], causis chronologicis non potest idem esse atque scriptor noster.

De operibus soluta oratione conscriptis

Opera a Stilbe conscripta maximam partem ad institutionem theologicam pertinent. Nonnulli tractatus et orationes, duae epistolae, tria carmina ad nos pervenerunt. Hoc loco de operibus soluta oratione conscriptis fusius agere non licet. Cum autem post tractationem fundamentalem tabularum Roberti Browning[6] complura opera primum edita sint, omnia opera soluta oratione conscripta et usque ad nostram aetatem conservata hic enumerabimus:

Didascalia de imaginibus Christi. Ed.: Flusin, Didascalie.

Didascalia inauguralis magistratum, qui dicitur διδάσκαλος τοῦ ἀποστόλου, ineuntis. Ed.: Cresci, Prolusione.

Ῥητορικός ad Patriarcham Georgium Xiphilinum. Ineditus. Editionem praeparat A. Labate.[7]

Didascalia in ecclesia SS. Petri et Pauli ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ habita ad Patriarcham Georgium Xiphilinum directa. Inedita. Editionem se praeparare A. Labate[8] et M. Loukaki (per litteras ad nos missas) nuntiaverunt.

Excerpta didascaliae, quae in ecclesia SS. Petri et Pauli ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ fortasse in ineundo magistratu, qui dicitur διδάσκαλος τοῦ εὐαγγελίου, habita est. Ed.: Criscuolo, Didascalia.

Duae epistolae. Ed.: Criscuolo, Due epistole.

Fragmentum commentarii ad canticum prophetae Habacuc. Ineditum.[9]

Libellus contra Latinos. Ed.: Darrouzès, Mémoire.

Professio fidei. Ed.: Van Deun, Profession.

Βασιλικὸς Λόγος in honorem Isaacii II Angeli. Ed.: Browning, Anonymous βασιλικὸς λόγος.[10]

De distinctione verorum et spuriorum operum Ioannis Chrysostomi. Ed.: Lackner, Abhandlung.

De poematibus

Tria poemata longitudine valde inter se differentia tradita sunt: carmen sepulcrale 34 versuum in Patriarcham Michaelem III, alterum carmen sepulcrale 55 versuum in discipulum scriptoris praemature mortuum, denique carmen plurium quam 900 versuum de clade incendii, quod Constantinopoli accidit. Quorum carminum diu nullum editum erat. Johannes Diethart anno 1971 in dissertatione dactylographica primus omnia tria carmina edidit commentarioque instruxit.[11] Carmen sepulcrale in iuvenem interea ab Ugone Criscuolo[12], alterum in Patriarcham Michaelem III ab Antonio Labate[13] editum est. Carmen ingens de incendio usque ad hunc diem nondum typis impressum est.

Ut in operibus soluta oratione conscriptis, sic in carminibus Stilbes non solum clericum eruditione theologica imbutum, sed etiam scriptorem litterarum profanarum peritum se praestat, qui more

4. Nicetae Choniatae orationes et epistulae, ed. J. A. van Dieten. Berlin 1972, 215, 2; cf. J.-L. van Dieten, Niketas Choniates, Erläuterungen zu den Reden und Briefen nebst einer Biographie, Berlin 1971, 181.
5. Δεητήριος εἰς τὸν αὐτοκράτορα περὶ ζώσης ἀλώπεκος, ed. E. Miller, Recueil des historiens des croisades. Historiens grecs. Tome II. Paris 1881, 531–533, V. 44.
6. Browning, Patriarchal School.
7. Cf. Browning, Patriarchal School 26; Labate, Didascalia 228 n. 9.
8. Labate, Didascalia 229.
9. Cf. A. M. Bandini, Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Mediceae Laurentianae, I. Florentiae 1764, 263; Browning, Patriarchal School 28.
10. Nostro tribuit Darrouzès, Notes, quem quidem Browning, Patriarchal School 28s., se sequi non posse confitetur.
11. Diethart, Rhetor.
12. Criscuolo, Didascalia e versi.
13. Labate, Monodia.

scriptorum aetatis Comnenicae instrumentis rhetoricis usus tamen etiam propria profert.

De versibus sepulcralibus in Patriarcham Michaelem

Carmen sepulcrale in Patriarcham Michaelem III τὸν τοῦ Ἀγχιάλου († 1178) est opus aut omnino aut magna ex parte usui communi obstrictum. Quia homo summae dignitatis ecclesiasticae laudatur, auctor expressionibus sepulcralibus usus est et imprimis cogitationes locis Veteris Testamenti adaptas inducit, inter quas scalae Iacobi et visioni prophetae Ioel locus praecipuus datur. Sed etiam imagines traditionis antiquae non omnino desunt. Imago nota de horto Gratiarum (κῆπος χαρίτων) secundum cogitationem Christianam in hortum donorum Gratiae (κῆπος τῶν χαρισμάτων) transfertur (ceterum saeculo XIV ineunte Manuel Philes[14] eadem imagine utitur). Simili modo imago bucolica pastoris tibiam de manibus deponentis (ποιμὴν καλὸς σύριγγα γλυκεῖαν σχάσας) contextu lamentationis de summo pastore notionem Christianam ita acquirit, ut originalem colorem non amittat. Coniunctio contrariorum, splendoris et fragilitatis, haud imperite figura agnominationis ὁ νοῦς ὁ λαμπρὸς χοῦς ἀμυδρὸς ἐνθάδε exprimitur. Allusiones ad nomen mortui, quae apud Byzantinos maxime populares sunt (cf. quae infra de carmine in iuvenem dicuntur), in hoc carmine desunt. Leonis vero imagini e variis locis Veteris Testamenti necnon fabularum haustae spatium praecipuum datur. In fine carminis poeta a deo petit, ut patriarcha mortuus regno aeterno (βασιλεία ἀνέσπερος) fruatur (apud alios scriptores haec precatio haud raro pro imperatore defuncto adhibetur).[15]

De versibus sepulcralibus in discipulum

Carmen sepulcrale in discipulum scriptoris praemature mortuum modo dialogi compositum est. Quam ob rem versus in omnibus manuscriptis praeter unum in inscriptione μονῳδικοὶ κατ'

14. Manuelis Philae carmina, ed. E. Miller, I. Paris 1855, 332, 10.
15. Vide interpretationem carminis copiosam apud Labate, op. cit.

ἐρώτησιν appellantur. Solus codex **P** loco huius notae nomen defuncti Stephanum Hexapterygum memorat (in codice **V** illi propinquo nomen Stephani in margine dextera iuxta inscriptionem scriptum est). Quod verum iuvenis nomen fuisse e variis allusionibus in poemate factis (9 στέφανος, 13 πτηνός, 14 πτέρυξ) deducere possis.[16] Alius eiusdem nominis gentilis, Theodorus Hexapterygus, scriptor et magister bene notus, epitaphium in propinquum nomine Stephanum[17] conscripsit, cui quidem teste inscriptionis manuscriptae nomen gentile Choregetopulos erat. Tamen varias consensiones afferens (e. g. in ambobus textibus legimus eum in urbe Patrarum mortuum esse) Alexander Sideras utraque opera, Stilbis carmen et Theodori Hexapterygi epitaphium, ad eundem hominem spectare demonstravit. Quod attinet ad annum mortis Stephani, Sideras iuvenem anno 1200 mortuum esse bonis argumentis demonstravit.[18]

Poetae epigrammatum sepulcralium dialogo iamdudum uti solebant. Personae colloquentes saepe sunt sepulcrum et viator (ξένος), nonnumquam defunctus et superstes. In nostro carmine mortuus et magister eius, i. e. poeta ipse, colloquuntur.

In initio carminis versus modo responsionis compositi sunt, qui methodis seu in versibus κλιμακωτοῖς seu in ἠχητικοῖς adhibitis[19] non dissimilis est, quare Hunger formae carminis nomen „stichische Erotapokriseis" tribuit.

Primi duo versus hi sunt:

> Ἔδυς, φαεινὸν ὄμμα τῶν νέων, ἔδυς;
> ἔδυν καλυφθεὶς τῷ μεδίμνῳ τοῦ τάφου.

Totum fere carmen e distichis constat in primo versu semper magistro quaerente, in altero discipulo mortuo respondente; non-

16. Diethart, Rhetor 85; Criscuolo, Didascalia e versi 81.
17. Ed. A. Sideras, 25 unedierte byzantinische Grabreden (Κλασικὰ Γράμματα 5). Thessalonike 1990, 223–246.
18. Fusius A. Sideras, Die byzantinischen Grabreden (Wiener Byzantinistische Studien 19). Wien 1994, 239–244.
19. Cf. H. Hunger, Die hochsprachliche profane Literatur der Byzantiner I–II. München 1978, II 106s.

numquam etiam responsioni discipuli forma quaestionis rhetoricae est. Constantia eius stichomythiae non nisi versus finem carminis neglecta est, ubi quasi culmine totius carminis attacto de relatione inter duos colloquentes, discipulum mortuum eiusque magistrum, agitur. Ultimae interrogationi magistri, an discipulus iam moriens magistrum vocaverit (v. 45), discipulus fidem vovens respondet quinque versibus, quorum finis in versu 50 hic est: Οὐ λήσομαί σου κἂν τάφῳ, διδάσκαλε („Etiam in sepulcro tui non obliviscar, magister"). Et hic versus magistrum incitat ad simili modo (modo ἠχοῦς) respondendum et affirmandum: Οὐ λήσομαί σου, τέκνον, οὐδ' ἐγώ, τέκνον („Etiam ego tui, fili, non obliviscar, fili).[20] In fine superstes, ut in orationibus sepulcralibus fieri solet, exoptat, ut sibi sepulcri cari mortui particeps fieri liceat.

In eo quoque carmine poeta instrumentis artis rhetoricae perite utitur. E verbis in versu 34 adhibitis εὐαγγελικὸν οἱ φυλάσσοντες νόμον et e variis aliis locis opus ad mundum christianum pertinere facile perspicitur. Tamen poeta hic multo rarius quam in carmine in Patriarcham locos sacrae scripturae ad verbum memorat, quod non forte factum esse videtur. Imagines et formulae non minus e litteris profanis antiquis quam e sacra scriptura vel patribus ecclesiae sumptae sunt, et coniunctione horum duorum generum quasi momentum carminis demonstratur.

De aestimatione Stilbis apud posteros nonnulla e carmine in iuvenem defunctum discimus; nam id solum inter omnia Stilbis opera compluribus codicibus traditum est. Decem codices manuscriptos novimus, quorum sex saeculis XIII–XV scripti sunt (vide infra). Carmen in ultimis saeculis aetatis Byzantinae magni aestimatum esse, quin etiam scriptoribus carminum sepulcralium exemplo fuisse et eo demonstratur, quod auctor ignotus saeculi XV exeuntis in carmine sepulcrali in Dionysium Patriarcham Constantinopolitanum († 1492)[21] nonnullos versus e Stilbis carmine immutatos vel paulo mutatos in suum carmen transtulit. Quare et hoc carmen iam ab Ugone Criscuolo editum[22] denuo modo appendicis edendum censuimus.

20. Repetitus vocativus τέκνον quamvis minimae sit elegantiae, in omnibus fere codicibus traditus est. In duobus tantum codicibus recentioribus primum τέκνον voce φίλον mutatum est. Probabile est librarios hac emendatione rectam lectionem repperisse.

De carmine de incendio

Carmen in magnum incendium, quod Constantinopoli accidit, longe maximum opus poeticum Stilbis est. Priusquam paulo accuratius de dispositione et imaginibus carminis[23] disserimus, de anno, cui clades ascribitur,[24] loquendum est.

De duobus codicibus, quibus hoc carmen continetur (B = Cod. Vat. Barb. gr. 240 s.XIII/XIV; M = Cod. Marc. gr. 524 s.XIII ex., v. infra), solus M inscriptionem tradit. Qua incendium μηνὶ Ἰουλίῳ κε' ἔτους ,ςψε' (i. e. die 25 Iulii 6705 = 1197 a. D.) accidisse statuitur. Quamquam ex aliis fontibus nihil de incendio anno 1197 saeviente scimus[25], tamen Stilbem non unicum auctorem esse, qui de illo eventu loquatur, demonstrare conabimur non inscriptione, sed loco carminis nixi, ubi de regione urbis agitur, in qua incendium exortum est. Versus 156–159 versionis M sunt hi:

Πῦρ γὰρ παρευθὺς ἐξανεῖρπε τῶν κάτω
ἐκ τῶν προσαρκτίων τε τῆς Βυζαντίδος
καὶ τῶν πρὸς ἄρκτον κλιμάτων καὶ τῶν Θρᾴκης·
ἔνθεν μὲν ὑγρόν, ἔνθεν ἡ φλὸξ ἐκβρύει.

21. De vita et curriculo huius patriarchae cf. Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit 3. Vindobonae 1978, 49 (No. 5496); T. A. Gritsopoulos, Διονύσιος, Πατριάρχαι, 2, in: Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία 5, Athenis 1964, 19–20.

22. Criscuolo, Didascalia e versi 96s.

23. Fusius de nonnullis imaginibus Diethart, Rhetor 98–114; Diethart–Hörandner.

24. Diethart–Hörandner.

25. A. M. Schneider, Brände in Konstantinopel. Byzantinische Zeitschrift 41 (1941) 382–403, 386: „1197, 25. Juli: Feuersbrunst, die nur durch ein noch unveröffentlichtes Gedicht eines Konstantinos bekannt ist."

Incendium igitur a regione urbis septemtrionali ortum est. Unde tempestas hibernalis venire solet, nunc incendium venit. Initium capit ab horto antea magnifico, qui nunc tabescit sicut rosa Locrorum (in carmine in iuvenem poeta eadem imagine usus est). Nomen horti in versu 174 memoratur: δρουγγάριος δὲ κλῆσιν αὐτῷ προσνέμει.

Simillimis verbis Nicetas Choniates utitur de beneficiis loquens, quae imperator Isaacius II Angelus in urbem contulit (Nic. Chon., Hist. 445,26ss. van Dieten): ... τὸν τοῦ μεγάλου δρουγγαρίου ὀνομαζόμενον οἶκον ... εἰς ἀνάπαυλαν τῶν καχεκτούντων ἀπέταξεν οὐδενὸς φεισάμενος ὁπόσα πρὸς ῥῶσιν ὁρῶσι τῶν ἀσθενούντων, καὶ πυρὸς τὸ προσάρκτιον κλίμα τῆς πόλεως ἀφανίσαντος διαδόσεσι χρημάτων τοὺς ἐς δόμους καὶ τὰ ὄντα ζημιωθέντας παρεκάλεσε.

Uterque scriptor de incendio regionem urbis septemtrionalem hauriente loquitur, uterque domum vel hortum drungarii memorat. Choniates quidem non expressis verbis dicit incendium prope drungarii domum ortum esse, sed respiciendum est historiarum scriptorem non, ut facit poeta, incendium accurate describere, sed quasi praetereuntem eius mentionem facere. Quod similitudo amborum locorum utique stupenda est, utrumque scriptorem de uno eodemque eventu loqui verisimile esse ducimus.

Restat, ut diversitatem eorum, quae de anno eventus dicuntur, interpretemur. Nam cum Choniates de primo imperatoris Isaacii regno (1185–1195) loquatur, in inscriptione carminis nostri incendium anno 1197, duos annos post finem regni Isaacii, evenisse dicitur. Quae diversitas annorum errore scribae explicari potest, quia codex manuscriptus totum fere saeculum post eventum scriptus est. Cogitari potest notam ἔτει ͵ϛψω errore scribae in ἔτους ͵ϛψε´ mutatam esse. Si hoc re vera factum esset, incendium non anno 1197, sed anno 1192 evenisse concludendum esset.

Primi 140 versus carminis (numeri hic et semper, nisi aliter indicatur, versionis codicis M sunt) prooemium dici possunt; iam ad incendium pertinent, sed potius generatim. In initio incolae urbis Constantinopolitanae ad lugendum vocantur (1–16). Poeta sicut olim propheta praeficas arcessere vult (17–24). Oppida Byzantii imperio subiecta urbem deplorant ut membra corporis caput (25–28). Etiam saxa et tria e quattuor elementis evocantur, ut cum querentibus concinant, quia ignis solum omnium elementorum vitam non servat, sed destruit (29–46), sicut bestia fera, sicut vipera in sinu nutrita, sicut chimaera vel hydra saevit, Bellerophontem et Pegasum superat, sicut fulmen omnia percutit, vero non ex alto, sed ex imo (47–108). Poeta prooemium claudit usitatis verbis exordii, i. e. deliberatione, quomodo paucis suis instrumentis linguae magnitudinem rei comprehendere possit (109–140).

In versu 141 cum indicatione temporis Ἤδη μὲν εἶχε τὸν λύχνον τῆς ἡμέρας | ὁ τῆς χθονὸς μόδιος ἐγκρύπτων κάτω narratio ipsa incipit, quare scriba in margine notam διήγησις addidit, sicut et prius ad versum 129 nota marginali προκατάστασις partem finalem prooemii indicaverat. Sequuntur, ut supra memoravimus, quae poeta de initio incendii in horto drungarii dicit. Variis aliis locis totius carminis cursus ignis diligenter describitur. Regio, quae nomen umbilicus (μεσόμφαλος) fert, necnon nonnulla aedificia maiorem partem sacra memorantur: domus magnifica in summo colle sita bene munita et luxu ornata (397–426), aedes beatae Mariae virgini dicata (483–502)[25a], aedes XL martyrum (529–530)[26], monasterium quoddam non accuratius descriptum (592–598), Normannorum colonia prope portam τῶν δρουγγαρίων sita (715–721, oblique perstringitur φιλαυτία Latinorum). Tamen quae de aedificiis dicuntur, non sine dubio ad aedificia nota referri possunt, quia dicta semper imaginibus contexta sunt. Casum praesentem cum exemplis e mythis antiquis non minus quam e Sacra Scriptura sumptis comparans poeta semper hoc incendium omnia, quae temporibus praeteritis evenerunt, superare concludit. Carmen precationibus ad deum directis clauditur (896–937).

25a. P. Magdalino, Constantinopolitana, in: I. Ševčenko–I. Hutter (ed.), Aetos. Stuttgart 1998, 220–232, 229 de aede τὰ Κύρου appellata agi contendit, quia v. 503–508 Cyri regis Persarum mentio fit.

26. De priore incendio aedis cuiusdam XL martyrum, quod tempore regni Manuelis I evenisse videtur, cf. R. Browning, Il codice Marciano gr. XI, 31 e la schedografia bizantina, in: Miscellanea Marciana di Studi Bessarionei. Padova, 1976, 21–34; I. D. Polemis, Γεώργιος Μαΐστωρ Ἁγιοτεσσαρακοντίτης, Ἑλληνικά 46 (1996) 301–306.

De re metrica

De accentibus et caesuris

Stilbes in usu versus dodecasyllabi normas et consuetudines poetarum Byzantinorum sequitur.[27] Omnes fere versus paroxytono clauduntur. Versus, qui oxytono clauduntur, omnino non occurrunt. In utroque brevi carmine unus versus (Patr 16, Disc 50) proparoxytono clauditur et undecim (i. e. circiter una centesima de 936 versibus) versionis **M** carminis de incendio (50. 242. 282. 415. 447. 506. 510. 607. 780. 802. 862) proparoxytono clauduntur; in 207 versibus versionis **B** proparoxytonum in fine versus non exstat.

Quod attinet ad caesuras, apud nostrum ut apud fere omnes Byzantinos caesura post quintam syllabam (**B** 5) multo saepius occurrit quam post septimam syllabam (**B** 7). Notabile est in versione **B** carminis de incendio partem versuum cum **B** 5 maiorem esse quam in **M** et in carminibus brevioribus. Relationes inter **B** 5 et **B** 7 sunt hae: Patr 55,9 : 44,1; Disc 60 : 40; Inc **M** 66,3 : 33,7; **B** 75,6 : 24,4.

Ante **B** 5 proparoxytonum in Stilbis carminibus ut apud multos alios poetas raro invenitur; oxytonum in carminibus brevioribus leviter, in **B** graviter praeponderat, in **M** vero numerus versuum cum paroxytono paulo maior est. Relationes Prop. : Par. : Ox. = Patr 10,6 : 42,0 : 47,4; Disc 15,2 : 39,3 : 45,5; Inc **M** 9,2 : 46,2 : 44,6; **B** 9,7 : 38,7 : 51,6.

Ante **B** 7, ut a plerisque aliis auctoribus, etiam a Stilbe oxytonum vitatur. Proparoxytonum in omnibus carminibus praeponderat, in **B** gravius quam in **M**. Relationes Prop. : Par. = Patr 66,7 : 33,3; Disc 81,8 : 18,2; Inc **M** 66,7 : 33,3; **B** 74 : 26.

De prosodia

Stilbes leges trimetri iambici generatim morem auctorum aetatis suae secutus servat, i. e. syllabae longae et breves animadvertuntur

27. De dodecasyllabo eiusque normis et nomenclatura vide P. Maas, Der byzantinische Zwölfsilber. Byz. Zeitschrift 12 (1903) 278–323.

et servantur, quoad oculis cognoscuntur. ε et ο sunt breves, η, ω et diphthongi longae, longitudo positione effecta servatur. Muta cum liquida modo brevem, modo longam syllabam efficit. Vocales dichronae breves aut longae sunt, fieri potest idem verbum brevi intervallo repetitum varie iudicari.

Exceptiones (ut ε et ο longae etc.) rarae sunt. Nomina propria legibus metricis non subiecta sunt. Accedit, quod exstant verba, quae non nisi contra metrum in versibus iambicis adhiberi possunt: Patr 30 εὐπειθείας: ευ ut syllaba brevis spectatur (verbum in codice difficulter legi potest, sed initium certum esse videtur); Inc **M** 260 μονόπεπλος: secunda vocalis ο longa (non difficile esset textum mutare et μόνῳ πέπλῳ scribere, sed quaerendum est, num bonum et rarum verbum μονόπεπλος tantum metri causa removendum sit); 485, 729 et 735 νεφέλη(ς) una de duabus ε longa; 885 τερέβινθον: prima ε longa. In his exemplis de licentia metrica idem dici potest ut apud nomina propria.

His duobus generibus neglectis nonnulla vera menda remanent, imprimis, si syllabae breves iudicantur, quarum longitudo positione aut accentu oculis cognoscitur: Inc **M** 93 ὂν syllaba longa, 309 μῦθος ῦ brevis, 380 μυκᾶται ᾶ brevis, 500 τυραννεῖ α brevis, 527 πλατεῖαν εῖ brevis, 586 φλοιῶδες οι brevis (fortasse tolerandum), 674 τέταρτον έ longa, α brevis; 823 κῦμα ῦ brevis; **B** 4 λόχους ό longa, 6 δᾳδοῦχος ᾳ brevis, 38 πῦρ brevis, 73 ἀγαπᾷ ᾷ brevis, 111 ἐμύζησεν ἐ longa, 141 ἄλλος ο longa. In **B** 19 poeta (aut scriba?) verbum usitatum ἑκατόγχειρ metri causa in ἑκατόχειρ mutasse videtur.

Conclusio

Et quod attinet ad consuetudines rhythmicas dodecasyllabi Byzantini et quod attinet ad leges prosodicas trimetri iambici, versiones **B** et **M** carminis de incendio certo modo inter se differunt. Tamen non licet temere ex ea re concludere duas versiones a duobus scriptoribus conscriptas esse.

De traditione manuscripta

Omnia carmina separatim tradita sunt; codicibus, quibus carmen traditur, alia opera eiusdem auctoris seu versibus seu soluta oratione conscripta non continentur.

De carmine sepulcrali in Patriarcham Michaelem

Carmen uno codice traditum est:

N = *Marc. gr. 436* s. XIII ex.[28] Foliis 1–3 codici posterius additis poemata variorum auctorum continentur. Fol. 2v–3v tria poemata Theodori Prodromi[29] traduntur; in fol. 3v Constantini Stilbis carmen in patriarcham Michaelem sequitur. Reliqua pars paginae tetrasticho Ioannis Mauropodis in Gregorium Nazianzenum[30] completur, quod hic sicut in quibusdam aliis codicibus Michaeli Psello tribuitur. Versus tribus columnis exarati sunt. Nonnullis locis litterae legi non possunt. Textus exceptis perpaucis erroribus orthographicis recte descriptus est.

De carmine sepulcrali in discipulum

Hoc carmen, ut supra diximus, solum inter omnia Stilbis opera multis codicibus manuscriptis traditum est:

V = *Vat. gr. 672* s. XIII.[31] Codex in fol. 2r–289v permulta opera Michaelis Pselli continet.[32] In fol. 289v poema Theophylacti Achri-

28. E. Mioni, Codices graeci manuscripti bibliothecae Divi Marci Venetiarum. Thesaurus antiquus, vol. II. Roma 1985, 205–207.
29. Cf. W. Hörandner, Theodoros Prodromos, Historische Gedichte (Wiener Byz. Studien 11). Wien 1974, 154s.
30. Ed. P. de Lagarde, Iohannis Euchaitorum Metropolitae quae ... supersunt. Göttingen 1882, 9, no. 15; cf. Michaelis Pselli poemata, rec. L. G. Westerink, Stuttgardiae et Lipsiae 1992, XXXIV s.
31. R. Devreesse, Codices Vaticani Graeci, Tomus III: Codices 604–866. In Bibliotheca Vaticana 1950, 122–126.
32. Cf. E. Papaioannou, Das Briefcorpus des Michael Psellos. Jahrb. d. österr. Byzantinistik 48 (1998) 67–117, 75.

densis descriptum est.[33] Post regulam decorativam sequitur carmen Stilbis in discipulum. Versus duabus columnis exarati sunt. Reliqua pars codicis (fol. 290v–291r) epigrammate ex Anthologia Palatina sumpto (AP XI 281 cum levi variatione: Γαληνός pro Μάγνος) et brevi tractatu theologico Euthymii Novarum Patrarum[34] completa est.

W = *Vat. gr. 900* s. XIV in.[35] Codex maxima ex parte e tractatibus rhetoricis constat. Inter quos tria poemata descripta sunt, in fol. 209v–210r carmen Stilbis in discipulum et in fol. 210r-v duo poemata Symeonis Magistri[36]. Versus duabus columnis exarati sunt.

R = *Vat. gr. 1363* s. XIV.[37] Codex opera Euripidis, Sophoclis, Theocriti, Hesiodi et Pindari una cum scholiis Manuelis Moschopuli continet.[38] Textum Pindari, qui in fol. 364r finem habet, in fol. 364v–365r nonnulla poemata dodecasyllabis byzantinis conscripta duabus columnis exarata sequuntur, in fol. 364v Stilbis carmen in discipulum, in fol. 365r nonnulla poemata anonyme tradita, quorum secundum et tertium eadem sunt atque Symeonis Magistri poemata duo tradita in W. In fol. 365v–368v brevis collectio epistularum, in fol. 370r–371v Batrachomyomachia sequitur.

33. Ed. P. Gautier, Théophylacte d'Achrida, Discours, traités, poésies (Corpus Fontium Historiae Byzantinae XVI/1). Thessalonicae 1980, 361–365, no. 9.
34. Ed. I. Allatius, De ecclesiae occidentalis atque orientalis perpetua consensione. Coloniae 1648, 1438.
35. P. Schreiner, Codices Vaticani Graeci. Codices 867–932. In Bibliotheca Vaticana 1988, 82–87.
36. PG 114, 133–136.
37. Codex in eorum numero est, qui catalogo typis impresso codicum graecorum Bibliothecae Vaticanae nondum continentur. Cf. libros laudatos apud P. Canart–V. Peri, Sussidi bibliografici per i manoscritti greci della Biblioteca Vaticana (Studi e testi 261). Città del Vaticano 1970, 580; A. Colonna, La recensione moscopulea della „Vita Sophoclis". Koinonia 12 (1988) 169–180, 170.— Gratias agimus Iosepho De Gregorio, qui pro nobis codicem inspexit.
38. R. Aubreton, Démétrius Triclinius et les recensions médiévales de Sophocle. Paris 1949, 81.

P = *Pal. Heidelb. gr. 18* s. XIV.[39] In initio codicis (fol. 1ʳ–8ʳ) tres orationes sepulcrales aetatis Comnenicae traduntur, quarum prima opus Nicephori Basilacae, tertia Nicetae Eugeniani est, cui Alexander Sideras etiam secundam, anonyme traditam tribuit.[40] Quas in fol. 8ʳ⁻ᵛ Stilbis carmen in discipulum duabus columnis exaratum sequitur. Reliqua pars folii 8ᵛ tractatu parvo de vocibus animalium et imagine delineata Lycophronis completa est. In fol. 9ʳ Lycophronis Cassandra cum scholiis Ioannis Tzetzae initium capit, quam opera Aeschyli et Hesiodi, ea quoque cum scholiis, sequuntur.

H = *Pal. Heidelb. gr. 356* s. XIV.[41] Codex miscellaneus, qui imprimis opera rhetorica, epistulas, opera grammatica continet. In fol. 134ʳ–143ᵛ haec poemata traduntur: in fol. 134ʳ–137ʳ Michaelis Pselli grammatica[42]; in fol. 137ᵛ–139ʳ Ioannis Tzetzae epistula versibus politicis conscripta ad Ioannem Lachanam[43]; in fol. 139ᵛ–142ᵛ Theodori Prodromi de duodecim mensibus[44]; in fol. 143ʳ Constantini Stilbis carmen in discipulum; in fol. 143ʳ⁻ᵛ Michaelis Pselli de seleniasmo[45]; in fol. 143ᵛ poema anonyme traditum de Ulixis erroribus, quod inter spuria Pselli receptum est[46]. Versus duabus columnis exarati sunt.

I = *Athous 4251 (Iberon 131)* s. XV.[47] In ultima pagina (fol. 171ᵛ) huius codicis miscellanei, qui opera Libanii, Xenophontis, Marci

39. H. Stevenson, Codices manuscripti Palatini graeci Bibliothecae Vaticanae. Romae 1885, 10.
40. Sideras, Die byz. Grabreden (ut supra, n. 18). 169–171. 173–177. 402–404.
41. Stevenson, op. cit. 203–207.
42. Michaelis Pselli Poemata, rec. L. G. Westerink, Stutgardiae et Lipsiae 1992, 80–102 (no. 6).
43. Ioannis Tzetzae Historiae, rec. P. A. M. Leone. Neapoli 1968, 146–156 (Chil. IV 471–779); cf. ib. p. XXVIII.
44. Cf. W. Hörandner, Theodoros Prodromos, Historische Gedichte (Wiener Byz. Studien 11). Wien 1974, 55.
45. Michaelis Pselli Poemata (ut supra), 234–235 (no. 11).
46. Ib. 463–464 (no. 92).
47. Sp. P. Lambros, Catalogue of the Greek Manuscripts on Mount Athos, vol. II. Cambridge 1900, 25.

Eugenici continet, Stilbis carmen in discipulum duabus columnis scriptum est.

T = *Tybing. Mb 10 (X.X.4)* a.1578.[48] Codex maximam partem manu Martini Crusii scriptus inter permulta opera aetatis byzantinae in p. 201–209 Stilbis carmen in discipulum continet, quod Crusius se e codice Ioannis Reuchlin descripsisse confitetur.

b = *Vat. Barb. gr. 74* s. XVII.[49] Totus hic codex a Leone Allatio scriptus est. Inter permulta poemata auctorum byzantinorum in fol. 7ʳ–8ʳ Stilbis carmen in discipulum continet. Ex hoc codice Stilbis carmen cum nonnullis aliis poematibus ab Allatio in chartas exscriptum est: *Vallic. gr. 206 (Carte Allacciane CXXX)*[50].

v = *Vat. gr. 1900* s. XVII.[51] Codex iussu Laurentii Portii e codice *Vat. gr. 672* (**V**) descriptus est. In fol. 444ᵛ–445ᵛ carmen Stilbis in discipulum manu Portii ipsius descriptum legitur.

Appendix. De anonymis versibus sepulcralibus in Patriarcham Dionysium (s. XV)

Poema in uno codice traditum est:

A = *Ambr. gr. 40 (A 115 sup.)* s. XVI.[52] Codex miscellaneus multa opera antiqua et byzantina varii generis continens. Carmen sepulcrale in patriarcham Dionysium (1466–1472, 1488–1490, † 1492)[53] in fol. 505ᵛ sine nomine auctoris traditur. Reliqua pars

48. W. Schmid, Verzeichnis der griechischen Handschriften der k. Universitätsbibliothek zu Tübingen. Tübingen 1902, 17–25, 20 s.
49. V. Capocci, Codices Barberiniani Graeci. Tomus I. Codices 1–163. In Bybliotheca Vaticana 1958, 80–94.
50. E. Martini, Catalogo di manoscritti greci esistenti nelle biblioteche italiane II. Milano 1902, 223.
51. P. Canart, Codices Vaticani Graeci. Codices 1745–1962. Tomus I. Codicum enarrationes. In Bibliotheca Vaticana 1970, 581–586.
52. Ae. Martini–D. Bassi, Catalogus Codicum Bibliothecae Ambrosianae I. Milano 1906, 49 et XXXVIII s. (Addenda et corrigenda).
53. De vita et curriculo huius patriarchae vide Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit 3. Wien 1978, 49 (Nr. 5496); T. A. Gritsopoulos, Διονύσιος, Πατριάρχαι, 2, in: Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία V. Athen 1964, 19–20.

paginae carmine in patriarcham Pachomium (1503–1504, 1504–1513) completur, quod ineditum videtur (Inc. Λίην μὲν αὐχῶ αἴσιον δέρκων νεῶν). Codex duabus columnis exaratus est; sed non, ut carmina in codicibus byzantinis legi solent, a linea ad lineam, sed a columna ad columnam legendus est.

De carmine de incendio

Carmen in his duobus codicibus servatur:

B = *Vat. Barb. gr. 240 (= II 61)* s. XIII ex.[54] Codex miscellaneus imprimis opera rhetorica et collectiones epistolarum continens. In fol. 71ʳ–75ᵛ Stilbis carmen de incendio tribus columnis exaratum traditur. Cum ante fol. 71 complura folia perdita sint, initium carminis deest (vide infra).

M = *Marc. gr. 524* s. XIII/XIV.[55] Codex miscellaneus circa annum 1300 scriptus. Permulta poemata saeculis XI et XII, praesertim imperatoribus Constantino IX Monomacho et Manuele I Comneno regentibus confecta continet.[56] Stilbis carmen de incendio in fol. 10ᵛ–18ʳ duabus columnis scriptum est.

54. I. Mogenet, Codices Barberiniani Graeci. Tomus II. Codices 164–281. In Bibliotheca Vaticana 1989, 86–94.

55. Mioni (ut supra, n. 28) 399–407. Cf. S. Lampros, Ὁ Μαρκιανὸς κῶδιξ 524. Νέος Ἑλληνομνήμων 8 (1911) 3–59. 123–192.

56. Cf. W. Hörandner, Epigrams on Icons and Sacred Objects: The Collection of Cod. Marc. gr. 524 once again, in: La poesia tardoantica e medievale, a cura di M. Salvadore. Alessandria 2001, 117–124; P. Odorico–Ch. Messis, L'anthologie Comnène du *Cod. Marc. gr.* 524: Problèmes d'édition et problèmes d'évaluation, in: L'épistolographie et la poésie épigrammatique: Projets actuels et questions de méthodologie. Actes de la 16ᵉ Table ronde organisée par W. Hörandner et M. Grünbart dans le cadre du XXᵉ Congrès international des Études byzantines, Collège de France – Sorbonne, Paris, 19–25 Août 2001. Paris 2003, 191–213. – Poemata, quae in hoc codice sine auctoris nomine carmen Stilbis sequuntur, propter diversitatem temporis confectionis nostro tribui minime posse iam Browning, Patriarchal School 29 n. 2, demonstravit.

De relatione codicum, qui carmen in discipulum continent

E variis lectionibus certum stemma codicum constitui non potest; sed cognatio inter nonnullos testes textus clare cognoscitur.

Primus codex **v** e numero testium eliminandus est. Lectiones codicis **V** fideliter sequitur, sed multis locis errores proprios habet; quare pro certo habemus eum e codice **V** descriptum esse.

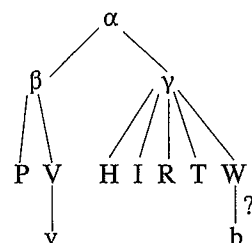
Codici **b** item multa menda sunt, quare a Criscuolo[57] eliminandus habetur, quamquam non certum est, num e codice nobis noto descriptus sit. Multum commune habet cum codice **W**; tamen duobus locis (16. 19) meliorem lectionem praebere videtur, quare hunc codicem non directe a **W**, sed potius ab exemplo communi descriptum esse excludi non potest. Denique Allatium aut emendasse aut praeter **W** et alium codicem inspexisse verisimile est.

Etiam ceteri codices errores proprios habent excepto solo **V**, quem iure non solum antiquissimum, sed etiam optimum textus testem appellamus. **P** e **V** ortum esse possibile, sed non probabile est. Sed sine ullo dubio hi duo codices, quod attinet ad traditionem huius carminis, ratione propinqua coniuncti sunt. Quamquam pauci sunt loci, quibus erroribus iis communibus a ceteris testibus separantur (36. 38, dubitamus num et 45), tamen id sufficit, ut **P** et **V** partes rami traditionis (hyparchetypus β) censeamus.

Ad alterum ramum traditionis (hyparchetypus γ) ceteri codices (**HIRTWb**) pertinent, ut ex erroribus communibus paucis, sed notabilibus (16. 19, fortasse et 45) apparet. Indicia certa, quibus relationes inter partes huius rami definiri possint, non habemus. Itaque stemma codicum hanc fere formam habere potest[58]:

57. Criscuolo, Didascalia e versi 81 s.

58. Cf. stemma amplius elaboratum apud Criscuolo, Didascalia e versi 82, qui coniectura traditionis contaminatae vel apertae certas difficultates solvere conatus est.

Pauci errores, qui duobus codicibus diversorum ramorum traditionis communes sunt, huic stemmati non repugnant. Partim agitur de erroribus levioribus, qui facile a duobus scribis separatim facti esse possunt, partim contaminatio non omnino excludenda est. Nunc pauca de singulis locis subiungere liceat.

Inscriptio: Omnes codices praeter unum elementa exhibent, quae communem radicem (archetypus α) indicant. Solus **P** propriis verbis utitur, quae, ut supra demonstravimus, ad rem pertinent.

17: Difficile est decidere, utrum hoc loco pronomen interrogativum τί an τι encliticum vera lectio sit. τί praetulimus etiam stemmatis causa.

23 φίλων ξένωσις **HIRVWbv** : φίλων στέρησις **PT** Cris. ξένωσις verbum multo rarius est; secundum TLG[59] solum ter occurrit, apud Euripidem, Theodorum Studitam et Theodorum Prodromum; in LBG[60] tres alii loci apud auctores byzantinos addun tur. Phrasis φίλων στέρησις praesertim apud auctores byzantinos haud raro adhibetur (novem loci in TLG). Quare ξένωσις lectio difficilior existimari potest. Accedit, quod duo versus ante (ζωῆς) στέρησις legitur, quod scriba neglegenter iterasse videtur. Denique considerandum est utramque lectionem in duobus ramis tradi, quo facto coincidentia errorum indicatur. Facilius fieri putamus, ut verbum rarum ξένωσις a duobus scribis in verbum usitatum στέρησις mutetur quam vice versa.

59. Thesaurus Linguae Graecae online. University of California.
60. E. Trapp [et al.], Lexikon zur byzantinischen Gräzität. 5. Fasz. Wien 2005, s. v.

31: Primum σε, quod sensu caret, sine dubio iam in γ scriptum erat; in **I** et **R** correctum est.

36 ὅστις : Lectio ὅστε in **Wb** e rami γ communi lectione ὅστις orta est. Lectio ὅσοι rami β eodem iure accipi posset. Hic duo rami ex adverso positi sunt.

39: Certum discrimen inter verba λούματι et λούσματι fieri non potest. Sed hic locus, quod stemma attinet, magni momenti non est.

45: Verisimillimum nobis videtur scribas codicum **PVv** (= β) verbis τὸν διδάσκαλον φράσον veram lectionem servasse sensumque sententiae („moriens magistrum vocavisti? dic!“) recte intellexisse. Indicium manifestum sensum sententiae recte intellectum esse est interpunctio, quae in his codicibus post verbum διδάσκαλον posita est. In γ verbum φράσον in φράσιν mutatum est, quod scribae huius rami variis modis corrigere conati sunt.

Quae sit relatio inter duas versiones carminis de incendio

Codices **B** et **M**, quibus carmen de incendio traditur, a versu 327 (secundum **M**) usque ad finem unum eundemque textum praebent. In utroque codice interdum errores inveniuntur, quibus demonstratur duos codices non unum ab altero pendere. Ut nonnulla exempla enumeremus, errores certi in **B** sunt hi: 340 ἐξέλαμψεν (ἐξέλαψεν **M**), 356 κατανήξεως (κατανύξεως **M**), 366 πόλιν (πόσιν **M**), 471 ψυχίων (ψιχίων **M**), 532 παλίτροφον (παλίνστροφον **M**), 661 σαρκίῳ (κεντρίῳ **M**); errores in **M** sunt hi: 371 παφλάζουσαν (παφλάσαν **B**), 564 κελεύσω (κελεύσῃ **B**), 724 δεύεται (γεύεται **B**).

In initio autem (v. 1–207 in **B**, 1–326 in **M**) ambo codices duas versiones operis maxime differentes exhibent.[61] Quaerendum est, quomodo haec res interpretanda sit.

Ut Diethart in dissertatione[62] statuit, versio codicis **M** opus in se conclusum repraesentat. Priores 140 versus prooemium sunt, in

61. Id iam Browning, Patriarchal School 27 n. 1, recte intellexit.
62. Diethart, Rhetor 98–105.

versibus 141–895 incendium fuse lateque describitur, in versibus 896–937 denique carmen precatione clauditur. Notis marginalibus προκατάστασις (ad 129), διήγησις (ad 141) et παράκλησις εἰς θεόν (ad 896) scriba tres partes indicavit.

In **B**, ut supra diximus, initium carminis deest. Ante versum 208 (= 327 **M**) scriba in margine notavit τμῆμα τρίτον, ante versum 604 (**M**) τμῆμα τέταρτον. Conicere possumus τμῆμα πρῶτον perditum et τμῆμα δεύτερον partim servatum utrumque e circa 250–300 versibus constitisse. Sed notandum est notas marginales in **B** τμῆμα τρίτον et τμῆμα τέταρτον forti caesurae argumenti non respondere.

In parte servata τμήματος δευτέρου, i. e. in primis 207 versibus codicis Barberiniani, de tribus argumentis agitur, de actionibus latronum tempore incendii, de furore ignis adversus ecclesias et de tormentis infantium. Haec argumenta etiam in **M** tractantur, sed brevius et aliis locis.

His factis consideratis thesem de origine ambarum versionum ab Ioanne Diethart in dissertatione propositam adhuc probabilem putamus: Textus 937 versuum in **M** traditus versio prima et integre servata carminis est, quae certe non subito post finem incendii finita, sed tamen paulo post recenti memoria eventus conscripta est. Primi 207 versus codicis **B** reliquiae versionis posterioris amplificatae sunt, quae causis ignotis post caput secundum (τμῆμα δεύτερον) confectum interrupta est. Ut carmen etiam in hac forma totum praebeatur, pars carmen concludens e versione originali recepta et τμῆμα τρίτον et τέταρτον appellata est.

Utrum versio amplificata a Stilbe ipso an ab auctore ignoto facta sit, non certe decerni potest. Lingua et genere dicendi ambae versiones vix inter se differunt, et etiam discrimen in re metrica (vide supra caput de re metrica) non tanti momenti est, ut versionem **B** auctori ignoto tribui necesse sit.

De huius editionis ratione

Rationes editionis criticae sequentes editores operam dabant, ut formae textus originali quam proxime adhaererent. Sed quod verba accentu carentia in codicibus non semper eadem sunt, consentaneum esse videbatur regulas grammaticae usitatas adhibere, in apparatu autem omnes lectiones differentes in codicibus adhibitas annotare.

Interpunctiones magna ex parte codicibus neglectis positae sunt, ut demonstraretur, quomodo editores dicta comprehenderent.

In apparatum criticum omnes fere lectiones codicum a textu recepto discrepantes, sicut simplicia menda scripturae, assumptae sunt.

Etiam apparatus locorum satis copiose exhibetur. Non solum fontes nominantur, qui adhiberi possunt, sed etiam exempla comparabilia eiusdem temporis et etiam posteriora, quae quidem cum textu Stilbis quodammodo affinitate coniuncta esse videntur. Etiam interpretationes ad rem singulis locis tractatam pertinentes in hoc apparatu additae sunt.

* *
*

Ericus Trapp textus Graecos legit et pretiosa consilia dedit. Anneliesa Paul in praefatione Latine reddenda auxilium inaestimabile praestitit. Ambobus hoc loco maximas gratias agimus.

Vindobonae, m. Iunio a. D. MMV — Johannes Diethart et Wolfram Hörandner

INDEX LIBRORVM

R. Browning, An anonymous βασιλικὸς λόγος addressed to Alexios I Comnenus. Byzantion 28 (1958) 31–50.
R. Browning, The Patriarchal School at Constantinople in the Twelfth Century. Byzantion 33 (1963) 11–40 (de Stilbe 26–32).
Costantino Stilbes, La prolusione del maestro dell'apostolos, a cura di L. R. Cresci. Messina 1987.
U. Criscuolo, Didascalia e versi di Costantino Stilbes. Diptycha 2 (1980–1981) 78–97.
U. Criscuolo, Due epistole inedite di Costantino Stilbes. Rivista di Studi Bizantini e Slavi 3 (1983) 11–19.
U. Criscuolo, Nuovi contributi alla storia letteraria del XII secolo: inediti di Costantino Stilbes, in: Studi bizantini e neogreci, a cura di P. L. Leone. Galatina 1983, 293–299.
J. Darrouzès, Le mémoire de Constantin Stilbès contre les Latins. Revue des Etudes Byzantines 21 (1963) 50–100.
J. Darrouzès, Notes de littérature et de critique, II. Constantin Stilbès et Cyrille, métropolite de Cyzique. Revue des Etudes Byzantines 18 (1960) 184–187.
P. van Deun, La profession de foi de Constantin Stilbès dans l'Athous Vatopedinus 474. Byzantion 59 (1989) 258–263.
J. Diethart, Der Rhetor und Didaskalos Konstantinos Stilbes. Diss. (dactylogr.) Wien 1971.
J. Diethart – W. Hörandner, The poetical work of Constantine Stilbes. Some remarks on his rhetorical practice, in: La poesia tardoantica e medievale. Atti del II Convegno internazionale di studi, Perugia, 15-16 novembre 2001, a cura di Anna Maria Taragna (Centro internazionale di studi sulla poesia greca e latina in età tardoantica e medievale. Quaderni 2). Alessandria 2004, 215–227.
B. Flusin, Didascalie de Constantin Stilbès sur le mandylion et la sainte tuile (BHG 796m). REB 55 (1997) 53–79.
R. Gentile Messina, Sul Basilikos Logos attribuito a Costantino Stilbes: Ipotesi di una nuova datazione, in: Syndesmos. Studi in onore di Rosario Anastasi, I. Catania 1991, 115–145.
A. Labate, La monodia di Costantino Stilbes per il patriarca Michele III. Messana. Rassegna di studi filologici, linguistici e storici 17 (1993 [1995]) 91–111.
A. Labate, Sulla didascalia di Costantino Stilbes per Giorgio Xifilino, in:

Byzantina Mediolanensia. V Congresso Nazionale di Studi Bizantini, Atti, a cura di F. Conca. Soveria Mannelli 1996, 227–234.
W. Lackner, Eine Abhandlung des Konstantinos Stilbes zum Problem der Pseudo- Chrysostomica. Jahrbuch der österreichischen Byzantinistik 34 (1984) 107–121.
P. Wirth, Aulikalamas oder Aulikalamos? Byzantinische Zeitschrift 56 (1963) 237–238.

CONSPECTVS SIGLORVM

Patr	Versus sepulcrales in Patriarcham Michael
Disc	Versus sepulcrales in discipulum
App	Appendix. Anonymi versus sepulcrales in Patriarcham Dionysium (s. XV)
Inc	Versus de incendio
Patr	
N	Marc. gr. 436 s. XIV, fol. 3ᵛ
Disc	
V	Vat. gr. 672 s. XIII, fol. 290ʳ⁻ᵛ
W	Vat. gr. 900 s. XIV in., fol. 209ᵛ–210ʳ
R	Vat. gr. 1363 s. XIV, fol. 364ᵛ
P	Pal. Heidelb. gr. 18 s. XIV, fol. 8ᵛ
H	Pal. Heidelb. gr. 356 s. XIV, fol. 143
I	Athous 4251 (Ib. 131) s. XV, fol. 171ᵛ
T	Tybing. Mb 10 (X.X.4) a. 1578, fol. 201–209
b	Vat. Barb. gr. 74 s. XVII, fol. 7–8
v	Vat. gr. 1900 s. XVII, fol. 444ᵛ–445ᵛ (e V descriptus)
App	
A	Ambr. gr. 40 (A 115 sup.) s. XV/XVI, fol. 505ᵛ
Inc	
B	Vat. Barb. gr. 240 (= II 61) s. XIII ex., fol. 71–75ᵛ
M	Marc. gr. 524 s. XIII/XIV, fol. 10ᵛ–18
Editiones	
Cris	U. Criscuolo, Didascalia e versi di Costantino Stilbes. Δίπτυχα 2 (1980–1981) 78–97 (Disc, App)
Diet	J. Diethart, Der Rhetor und Didaskalos Konstantinos Stilbes. Diss. (dactylogr.) Wien 1971 (Disc, App, Patr, Inc)
La	Sp. Lampros, Ὁ Μαρκιανὸς κῶδιξ 524. Νέος Ἑλληνομνήμων 8 (1911) 12–16 (Inc partim)
Lab	A. Labate, La monodia di Costantino Stilbes per il patriarca Michele III. Messana. Rassegna di studi filologici, linguistici e storici 17 (1993 [1995]) 91–111 (Patr)

Ἐπιτάφιοι εἰς τὸν πατριάρχην κῦρ Μιχαὴλ
τὸν [τοῦ Ἀγχιάλου]

Οἰκουμενικὸς λύχνος ἐκρύβη μέγας,
ὁ κοσμικὸς κατῆλθεν εἰς γῆν φωσφόρος,
ὁ Μιχαὴλ τὸ θαῦμα τῆς ἐκκλησίας.
ὁ νοῦς ὁ λαμπρὸς χοῦς ἀμυδρὸς ἐνθάδε,
ἡ βρύσις ὑπὸ πέτραν ἡ τῶν δογμάτων.
ὁ τῶν λόγων χείμαρρος εἰς Ἅιδην ῥέει,
ὁ κῆπος ἀπέρρευσε τῶν χαρισμάτων,
τὸ δένδρον ἀπήνθησε τὸ ψυχοτρόφον,
ὃ γραφικαῖς ἔθαλλεν ἐν διεξόδοις·
ποιμὴν καλὸς σύριγγα γλυκεῖαν σχάσας
κοιτάζεται φεῦ εἰς περίβυστον τάφον.
ὁ πατριάρχης Ἰακὼβ ὑπνοῖ λίθῳ,
πλὴν ἀλλ’ ὑπνοῖ, κλίμακα τὴν θείαν βλέπει
ἀνάβασίν τε καὶ κατάβασιν ξένην·
ὡς Ἰωὴλ δὲ τὸν θεὸν νοεῖ πάλιν
ἄνω μένοντα καὶ κάτω σαρκούμενον·
τοῖς μυστικοῖς γοῦν ἐντρυφᾷ καὶ νῦν λόγοις,

1 cf. Ps. 118,105; Mt. 5,14–15 **2** cf. Phil. 2,15; cf. et Disc 3 **4** cf. Gen. 2,7; Ps. 102,14; Eccl. 3,20; 12,7; cf. Georgium Acropolitam, C. Lat. 1,4 (II 35,1 Heisenberg) κόνις ὢν ἀμυδρὰ καὶ χοῦς **6** cf. Cosmam Vestitorem, Laud. in Io. Chrys. (ed. C. Dyobuniotes, Epeteris Hetair. Byz. Spud. 16, 1940, 151–155), p.153, l.37 τὸν χειμάρρουν τῆς τρυφῆς τῶν σῶν λόγων; Manuelem Holobolum, Enc. in imp. Mich. Palaeologum 35,14 (ed. Treu, Progr. Potsdam 1906) οἷς κατὰ χειμάρρους οἱ τῆς ῥητορείας μορμύρουσι ποταμοί **6–8** cf. Cant. 6,1 **7** cf. Manuelem Philem I 332,10 (Miller) κῆπε τῶν χαρισμάτων **8–9** cf. Ps. 1,3 **10** cf. Io. 10,11.14; σύριγγα σχάσας cf. Eur. Phoen. 960 τί σιγᾷς γῆρυν ἄφθογγον σχάσας **10–11** cf. Ier. 40,12 **12–14** cf. Gen. 28,11–12 **15–16** cf. Ioel 2,27–3,1; Act. 2,16–17

N

Inscr. τοῦ στιλβῆ [κτλ.] N τὸν τοῦ Ἀγχιάλου suppl. Browning, Patr. School 28; evanuit in N **1** λίχνος ἐκρίβη N **13** ἀλλ’ leg. Diet Lab; non clare legitur in N; an κἂν legendum?

τὸ βάθος ὕψος οἶδε, σάρκα [νοῦν] ὁ[μοῦ]
καὶ τὸν θεϋπόστατον ὡς θεὸν κρίνει.
ἀναπεσὼν ὕπνωσεν εὐγενὴς λέων
εἰς πέτρινον σπήλαιον, εἰς ψυχρὰν πλάκα,
καὶ σκύμνος ὥσπερ ἀπερυγγάνειν φθάνει,
καὶ κνώδαλον πᾶν ἐπτοήθη μακρόθεν.
κοιμωμένου γοῦν τοῦ λέοντος ἀρτίως
τὰς τῶν ὀνύχων σου τρίχας ἔτι τρέμει·
καὶ τῶν ἰχνῶν γὰρ ὑφορᾶται τοὺς τύπους
καὶ δακτύλων ξυσμάς τε τυγχάνειν θέλει
καί πως ὀνύχων [..]μφ[...]ῖ πάλιν λέων.
πλὴν ἀλλ' ἐγείρει τόνδε σάλπιγξ ἐσχάτη·
βρυχήσεται δὲ τῆς εὐπ[ει]θείας [...]
καὶ πᾶν πτοήσει τοῦ καλάμου θηρίον.
καὶ βασιλείας τῆς ἀνεσπέρου τύχης
λεοντιδὴς γνήσιος ἐγκριθ[εὶς ......]
σκύμνος λέοντος, ὃν γραφῆς ὑμνεῖ στόμα.

18 cf. Eph. 3,18 **20** cf. Gen. 49,9 **21** cf. Is. 33,16 **22** cf. e.g. Gen. 49,9 **23** cf. e.g. Ier. 4,25 **25** prov. ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα (Karathanasis, Sprichwörter 111 n. 235) **29** cf. 1Cor. 15,52 **31** cf. Ps. 67,31 **32** cf. Dan. 7,27; 2Petr. 1,11; cf. et Ephraem Syr., Precationes ad dei matrem, Prec. 8 (Phrantzoles VI 397,8) ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ αὐτοῦ καὶ ἀπεράντῳ βασιλείᾳ **34** cf. Gen. 49,9

18 νοῦν ὁμοῦ suppl. Diet; praeter o vix quicquam legitur **22** ἀπερυγγάνων fort. scribendum Lab **25** σου τρίχας Diet; dubitat Lab; non clare legitur in N; an ἀμυχὰς legendum? **28** an ἐκφανῇ vel ἐμφανῇ legendum? **30** εὐπ..θείας N : εὐπειθείας dubitanter, quia est contra metrum, Diet **32** τύχης Diet Lab **33** ἐγκριθήσεται dubitanter coni. Diet

Στίχοι μονῳδικοὶ ἐπί τινι εὐφυεῖ νέῳ τελευτήσαντι κατ' ἐρώτησιν

Ἔδυς φαεινὸν ὄμμα τῶν νέων, ἔδυς;
ἔδυν καλυφθεὶς τῷ μεδίμνῳ τοῦ τάφου.
ἔσβης φαεινὲ τῶν ποθούντων φωσφόρε;
ἔσβην, κἂν οὐκ ἦν ὡς ἐπαινεῖς φωσφόρος.
ἐν νυκτὶ ποίᾳ; μὴ πάλιν ἀναδράμῃς;
οὐκ ἀνάδυσις ἐξ ἀλύτου τοῦ σκότου.
τὸ καλὸν ἄνθος καὶ νεαρὸν ἐκρέεις;
ῥέω γεηρὰν ὡς λαχὼν τὴν οὐσίαν.
ἀπῆλθες ὁ στέφανος ἡμῖν τοῦ κλέους;
ὡς χόρτος ἀγροῦ καὶ τὸ Λοκρίδος ῥόδον.
εἰς πικρίαν νέκταρος ἐτράπης φύσις;
μετετράπην· Ἅιδου γὰρ ἀμείβει φάρυγξ.
ὁ πτηνὸς εἰς νοῦν οὐκ ἀνέσχες πρὸς μόρον;
πᾶσα νοὸς τάχιον ἐρρύη πτέρυξ.

3 cf. Patr 2 **5** cf. Anth. Pal. IX 575,4 καὶ νέκυς εἰς ζωῶν χῶρον ἀναδράμεται **6** cf. Io. Chrys., In epist. ad Coloss., PG 62,314,49 σκότος ἄλυτον καὶ ἀφεγγές **10** ~ Inc 168; χόρτος ἀγροῦ cf. Gen. 2,19 et Ps. 102,15; Λοκρίδος ῥόδον cf. Lycophr. 1429 (cum scholio) **12** cf. Eur. Alc. 461 ἀμεῖψαι ψυχὰς ἐξ Ἅιδα **13** cf. Eustathium Thessalonicensem, Op. min. 24,60 (Wirth) καὶ ἡμῖν πτηνὸς ὁ νοῦς

HIPRTVWbv

Inscr. Στίχοι τοῦ Στιλβῆ μονωδικοὶ κατ' ἐρώτησιν ἐπί τινι εὐφυεῖ νέῳ τελευτήσαντι V στεφαν mg. dext. V τοῦ Στιλβῆ στίχοι μονωδικοὶ ἐπί τινι εὐφυεῖ νέῳ τελευτήσαντι κατ' ἐρώτησιν HIRT Τοῦ Στιλβῆ στίχοι μονωδικοὶ ἐπί τινι νέῳ κατ' ἐρώτησιν Wb Στίχοι τοῦ μακαρίτου ἐκείνου Στιλβῆ κυροῦ Κωνσταντίνου πρὸς τὸν αὐτοῦ μαθητὴν Στέφανον τὸν Ἑξαπτέρυγον ἀποθανόντα ἐν ταῖς Παλαιαῖς Πάτραις [.....] P **5** πία v **6** ἀνάλυσις R^{ac}b ἀδύτου b σκότους Pb **7** καινὸν b **8** λαχὸν I^{sl} RT γεηρὰν λαχὼν W : γεηρὰν προσλαχὼν b^{pc} : γεηρὰν προσλαβὼν b^{ac} **10** λακρίδος v **11** ἐτράπεις v **12** φάρυξ b **13** εἰς : πρὸς b^{sl} P **14** ἐρρύει πτέριξ v

ἐμπύριε φρήν, οὐ νικᾷς Ἅιδου κράτος;
πανδαμάτωρ Ἅιδης με νικᾷ καὶ ψύχει.
φρόνησις ἄκρα μηχανᾷ τί πρὸς τάφον;
φρόνησις ὑπήκουσε φύσεως νόμοις.
οὐδεὶς φίλος παρέσχε σύμμαχον χέρα;
τοὺς ἐν βυθῷ τίς ἔκτασις χειρῶν φθάσει;
ζωῆς στέρησις καὶ φάους ἔθλιψέ σε;
καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἄν, εἰ νεάζων ἐκρύβην;
ἡ τῶν φίλων ξένωσις ἐξέθλιψέ σε;
αὕτη θανάτου μᾶλλον ἐξέτηξέ με.
ἡ δὲ ξένη γῆ μὴ παρέσχε πικρίαν;
τοῦτο τρίτος θάνατος ἀλγύνων πλέον.
πρὸς τοῖς ξένοις θνήσκοντι τίς παρεστάθη;

15 cf. Theodorum Hexapterygum, Epit. in Steph. Choreget. 237,12 (Sideras, 25 uned. byz. Grabreden) ἀλλ' ὤ, νοῦς ἐμπύριος· πῶς ἀπέσβης τάχιον; πῶς ... νικητὴς ἄμαχος, νῦν ἐν νερτέροις ... ἔδυς πεσών; **16** cf. Anth. Pal. XVI 213 πανδαμάτωρ Ἀίδας **17** cf. Anth. Gr. App. II 743,10 (Cougny) Γεώργιος, φρόνησις ἄκρα καὶ γέρας **18** cf. e.g. Photium, Ep. 245,66 (Laourdas–Westerink) τηλικοῦτος οὐ διαφεύγει τὸ τέλος, ἀλλ' ὑποκύπτει τοῖς νόμοις τῆς φύσεως **19** cf. Anth. Pal. VI 214 Schol. πολλὴν δὲ παρασχεῖν σύμμαχον Ἕλλησιν χεῖρ' ἐς ἐλευθερίην; Io. Chrys., Epist. ad Olympiad., Ep. 10,1 (Malingrey) χεῖρα ὄρεξον τῷ λόγῳ καὶ τὴν καλὴν ταύτην παράσχου συμμαχίαν ἡμῖν; Io. Cinnamum 280,25 Ἀλεξίῳ ποτὲ βασιλεῖ χεῖρα παρασχόμενοι σύμμαχον **20** cf. e.g. Ex. 8,2; Greg. Naz., Or. 15, PG 35,921B (refert ad Ex. 17,1); Greg. Nyss., De vita Mosis II 153,16; Georgium Pisidam, Heracl. I 177 (Pertusi) **23** cf. Theodorum Daphnopatam, Epist. 40,51 (Darrouzès – Westerink) ἀλλὰ στέρησις φίλων σε καὶ συνήθων λυπεῖ; **24** cf. Ps. 118,138; Manuelem Philem I 88,32 (Miller) γλῶσσαν ... ὁ δυσμενὴς θάνατος ἐξέτηξέ μοι **25** cf. Michaelem Psellum, Poem. 17,66 (Westerink) τὴν πικρὰν τιμωρίαν ἣν ἐν ξένῃ γῇ δυστυχῶν ἐκαρτέρει

16 ὁ πανδαμάτωρ HIRTW **17** τι IRTW Cris **18** νόμων H **19** φίλων HIRTW παρέσχες P **20** τοῖς IRTWb χειρὸς HP φθάνει P **21** ἔθληψε T **23** στέρησις PT Cris **24** μᾶλλον θανάτου R^{ac} ἐξέθλιψέ Wb **25** πικρίας Wb **26** ἀλγύνων PVWv : ἀλγύνον HRT Cris : ἀλγῦνον I : ἀλγύνει b

ξένοι, κἂν ὑπώκλασαν εὐθὺς τῇ στάσει.
τίς ὀρφανὸν συνῆξεν ἄπολιν ξένον;
φιλόξενοί με φιλότεκνοι πατέρες.
κλίνει μετακλίνει τε τίς νοσοῦντά σε;
κἂν πρὸς βραχύ, πλὴν συμπαθεστέρων χέρες.
τίς καὶ πόσιν κίρνησι διψήσαντί σοι;
εὐαγγελικὸν οἱ φυλάσσοντες νόμον.
τίς γλῶσσαν ἀνέψυξεν ἐμπεφλεγμένην;
ὅστις μερίδος Ἀβραὰμ καὶ Λαζάρου.
τίς συνέκλεισεν ὄμματα θνήσκοντί σοι;
οὐχὶ φίλων μοι, πλὴν φιλοχρίστων χέρες.
ἔλουσε τίς σε λούματι πανυστάτῳ;
ἔλουσέ τις ὕδατι μικτῷ δακρύοις.
ποῖος τόπος συνέσχεν ἐκψύξαντά σε;
ποῖος τόπος; γῆ πᾶσα, γῆς κόνις, τάφος.
ὅμως φίλοις σήμαινε τὴν λυπρὰν χθόνα.
θάπτουσι Πάτραι μακρόθεν με πατρίδος.
θνήσκων ἐκάλεις τὸν διδάσκαλον; φράσον·

31 cf. Theodorum Prodromum, Poem. hist. 25,51 (Hörandner) καὶ νῦν πρὸς ἄρκτον, νῦν δὲ πρὸς νότον κλίνων, νῦν δ' εἰς ἕω τε καὶ δύσιν μετακλίνων **33** cf. Herodianum I 17,8 (35,22s. Stavenhagen) κιρνάναι ... πόσιν **39** Eur. Hec. 611; cf. Gregorium Antiochum, Epitaphia (ed. Sideras, 25 uned. byz. Grabreden) 152,18 λοίσθιον λοῦμα **41** cf. Ez. 21,12

28 ὑπώκλασε v : ὑπέκλασαν b **30** φιλόξενόν R **31** κλίνῃ R τε PVv Cris : τε ex σε R : σε HTWb : δὲ I Diet νοσοῦντα σε Vbv **32** πλὴν : κἂν b συμπαθεστάτων HIRWb χεῖρες I **33** καὶ τὶς b πῶς συγκίρνησι R^{ac} διχήσαντί v σε PR^{ac} **34** εὐαγγετικὸν v οἱ om. v λόγον P **35** γλῶτταν IT **36** ὅστις HIRT : ὅστε Wb : ὅσοι PVv Ἁβραὰμ RVWv **37** σε R^{ac} **38** μοι IRTb : με H : μὲν PVv φιοχρίστων v χεῖρες I **39** ἔλουσέ τις b λούσματι IRTW Diet **40** ἔλουσε τίς HPRW **41** ἐκψύξαντι P^{ac} **42** τέφρα R **44** με : τῆς b Πάτρα με θάπτει μακρόθεν τῆς πατρίδος P : θάπτουσι Πάτραι μακρόθεν σου τὸν φίλον R **45** ἐγκαλεῖς R τὸν διδάσκαλον; φράσον PVv : τὴν διδάσκαλε φράσιν IRT Cris Diet : τὴν διδασκάλου φράσιν H : τὴν διδάσκαλον φράσιν Wb

φεῦ, ἂν ὑπὲρ θάνατον ἐκζητεῖς λόγον·
τούτου στέρησις θᾶττον ἐξήρπασέ με
καὶ νῦν ἐπέγνων λαλιάν σου μακρόθεν.
παιδευτά, πάτερ, φίλε, πάντα τῷ ξένῳ,
οὐ λήσομαί σου κἂν τάφῳ, διδάσκαλε.
οὐ λήσομαί σου, τέκνον, οὐδ' ἐγώ, τέκνον,
οὐ ζήσομαί σοι, συνθανοῦμαί σοι, τέκνον,
λύπῃ βυθισθεὶς καὶ θαλάσσῃ δακρύων.
τερπνῶς γὰρ οἰκήσαιμεν ἄμφω τὸν τάφον
ψυχὰς ἀδελφώζοντες, οὐ χοὸς φύσιν.

Appendix. Anonymi versus sepulcrales in Patriarcham Dionysium (s. XV)

Ἔδυς φαεινὸν ὄμμα ναὶ θεῖον, ἔδυς;
ἔδυν ἀπελθών, ἔνθα φοιτῶσι βροτοί.
τὸ τερπνὸν ἄνθος ἐν σορῷ τοίνυν ἔθου;
θέμην γεηρὰν ὡς λαχὼν τὴν οὐσίαν.
ὁ γρήγορος νοῦς νῦν πέπαυσ' ἐξαπίνης;

46 ἆρ' ante ἂν inseruit Cris ἐκζητῆς HVWv λόγον : δόξαν R **48** σου : τὴν R **49** πάντων τῶν ξένων P **50** κᾂν b διδάσκαλε : διαδράμω R **51** τέκνον[1] : φίλον IT **52** συνθανοῦμαι IPRTWbv **53** βηθισθεὶς v **54** γὰρ : ἂν Wb οἰκήσομεν Ib : οἰκήσωμεν Diet : οἰκήσας μὲν R ἀμφὶ R **55** ἀδελφώζοντες HIRVWbv Diet : ἀδελφάζοντες P : ἀδελφίζοντες T Cris

1 ~ Disc 1 **2** cf. Sapph. 55 L.-P. **3** τὸ τερπνὸν ἄνθος Georgius Pisida, Bell. Avar. 28 (Pertusi); Michael Psellus, Poem. 17,15 (Westerink); cf. Nicolaum Calliclem 37,14 (Romano) ἐν σορῷ ... ἔθου cf. Gen. 50,26 **4** ~ Disc 8 **5** cf. Disc 13 figura ὁ γρήγορος νοῦς saepe homo, cui nomen Gregorius est, designatur; cf. I. Sajdak, Historia critica scholiastarum et commentatorum Gregorii Nazianzeni, Cracoviae 1914, 272–274; E. Miller, Manuelis Philae carmina II, Parisiis 1857, 340–353

A

Inscriptione caret A **3** τὸ : τύ male leg. Cris **4** θέμην A^{pc} **5** τ' ἔπαυσ' male leg. Cris

ναὶ μὴν πέπαυμαι φύσεως εἴξας νόμῳ.
ἔσβης ἀφ' ἡμῶν τῶν ποθούντων, φωσφόρε;
ἔσβην, κἂν οὐκ ἦν ὡς ἐπαινεῖς φωσφόρος.
νικητὰ τῶν παθῶν Ἅιδου νικᾷς κράτος;
νικᾷ δ' ὁ Χριστὸς ἀντ' ἐμοῦ τούτου σθένος.
φεῦ φεῦ ἀπαίρῃ· πάλιν οὐκ ἀναδράμῃς;
ποία λύτρωσις νῦν ἀφεγγοῦς τοῦ τάφου;
οὔ τις φίλος παρέσχε χεῖρας θειόφρων;
τοὺς ἐν τάφῳ τίς ἔκτασις χειρῶν λάβει;
οὐκέθ' ὁμιλεῖς, πάτερ Διονύσιε;
οὐδεὶς ἀφ' ἡμῶν σάλπιγγος μέχρ' ἐσχάτης.
αἲ αἴ τίς ἡμᾶς εὐφρανεῖ ἑξῆς δ' ὅμως;
πτωχῶν ὁ θρεπτὴρ καὶ μοναστῶν ἱκέτης.
χαίρεις σαφῶς ἄπαυστον ὡς ἀνὴρ μέγας
ᾄδων λιγυρὸν ἐν πόλῳ μετ' ἀγγέλων,
ἡμεῖς δὲ ζηλοῦμεν νυ πάντα σου τρόπον.
τοὺς συκοφαντήσαντας ἀδίκοις λόγοις
ἄδικον·ἐκθλίψαντας θεῖον ἀνέρα
θεός γε μὴ τίσοιτο εἰν ἦμαρ δίκης,
εὖτ' ἂν κτίσιν ἥξοιτο τοῦ κρίναι βροτούς·

6 ~ Disc 18 **7** ~ Disc 3 **8** = Disc 4 **9** ~ Disc 15 νικητὰ τῶν παθῶν cf. Io. Chrys., De ieiun., PG 60,713 **11** ~ Disc 5 **12** cf. Disc 6 **13** cf. Disc 19 **14** cf. Disc 20 **16** 1Cor 15,52 **18** de hoc usu vocis ἱκέτης cf. Eustathium Thessalonicensem, In Od. II 129,41 (Stallbaum) ad Od. 16,422 οὐχ ὡς ἱκετεύσας ἀλλ' ὡς ἱκετευθείς **22** συκοφαντήσαντας ad crimen circumcisionis falso in patriarcham collatum spectat; cf. Ecthesim Chronicam 30,16ss. (Lampros) **24** cf. Mt. 10,15 **25** cf. 2Tim 4,1

7 ἔσβυς A **8** ἔσβυν A **12** λύτρωσις Diet : λύρωσις A : πύρωσις Cris **13** πάρεσχε A θειόφρων Diet : θειόφρον A Cris **14** λάβοι Cris **18** πτοχῶν A Cris **21** ζηλοῦμεν νυ A : ζηλοῦμέν νυ Cris : ζηλοῦμεν νῦν Diet (νῦν contra metrum) **24** γε ex με A : γε A^{sl} τίσαιτο Cris εἰν ἦμαρ δίκης : δίκης εἰς ἦμαρ Cris (ἦμαρ contra metrum) : an εἰς ἦμαρ δίκης legendum? **25** κτίσιν A : κλῆσιν Cris qui legit κλίσιν ἥξοιτο Cris κρίνας Cris

τὸ γὰρ χρεὼν κρύψειε μέλλον οὐ δίκη.
μέμνησο τοίνυν τῶν ποθούντων σε πρόφρων,
ὑμνῶν τρισαυγῆ τὴν κρατοῦσαν τὴν κτίσιν.
ἴωμεν οὖν ἅπαντες ἔνθεν, ὦ φίλοι,
ἅλις μελῳδήσαντες ὅσσον γε σθένος.

M 10v Τοῦ Κωνσταντίνου μαΐστωρος καὶ διδασκάλου
τοῦ Στιλβῆ στίχοι ἰαμβικοὶ ἐπὶ τῷ συμβάντι ἐν
Κωνσταντινουπόλει θεηλάτῳ μεγάλῳ ἐμπρησμῷ μηνὶ
Ἰουλίῳ κε′ ἔτους ,ϛψε′

Δεῦτε, τρόφιμοι, δεῦτε, γῆς Βυζαντίδος,
ὅσοι πατεῖτε τὴν περίκλυτον πόλιν·
ξυναυλίαν κλαύσωμεν ὡς τραγῳδίαν
χορὸς τραγικὸς ἄλλος ἐκ τῆς ἀσβόλης
στυγνὴν φοροῦντες τὴν προσωπείων θέαν,
καὶ τῇ φλογὶ βλύσωμεν ὕδωρ δακρύων,
κἄνπερ χύσις ἄβυσσος αὐτὴν οὐ σβέσῃ·
τὴν πατρίδα θρηνῶμεν ἠνθρακωμένην,
τὴν βασιλίδα πενθικῶς ἐσταλμένην,
ὡς τὰς κρατούσας ἡ τραγῳδία γράφει.

26 κρύψειε A : κρύψεις leg. Diet Cris : κρύπτειν <τὸ> coni. Cris **27** πρόφρον coni. Cris **28** κτίσιν A : κλίσιν Cris **30** γὰρ A : γε scr. Cris : γοῦν Diet

2 περίκλυτον πόλιν cf. Const. Rhod., Descr. eccl. Apost. (Legrand) 323 τῇ πόλει τῇ παγκλύτῳ. **3** Ar. Eq. 9 (Δεῦρο δὴ πρόσελθ' ἵνα) ξυναυλίαν κλαύσωμεν Ὀλύμπου νόμον (versum citat et Eust., Il. 4,299,17 van der Valk). **4-5** cf. Aesch. Eum. 370s. χορὸν ... ἐπεὶ Μοῦσαν στυγερὰν ἀποφαίνεσθαι δεδόκηκεν, et Greg. Nyss., GNO 9,116,22 τὸν γοερὸν καὶ κατεστυγνασμένον τοῦτον χορόν.

M (a v. 327 et B)

tit. κοιαίστωρος coni. La qui falso legit καΐστωρος: μαΐστωρος Darrouzès; μεγάλῳ om. Diet **1-46** La **7** σβέσει La

οὐ χάριεν γὰρ πατρίδος καπνὸν βλέπειν,
ἂν ἀποθρῴσκῃ δριμὺς ἐκ τῶν καυμάτων.
ὅσοι καλοῖς τρυφᾶτε τῆς Κωνσταντίνου,
αὐτοὶ γοᾶσθε καὶ πικρὰν τραγῳδίαν,
τὴν πατρίδα θρηνεῖτε μητέρος πλέον,
οὓς γνησίως ἔθρεψεν ὡς φίλους γόνους,
ἂν ἡ πατρὶς καὶ ταῦτα τῶν πανολβίων,
ἂν συμφορὰς τε τὰς ὑπερτέρας πάθοι,
συγκαλέσω θρηνούσας εἰς ἐμοὺς λόγους
ὡς ὁ προφήτης συγκαλεῖται πρὸς γόους,
οὐχὶ ταπεινὰς οὐδὲ τῶν ἀγυρτίδων,
ἀλλ' ἐκ τοσούτου τοῦ πάθους καὶ τοῦ κράτους
καὶ τῆς τοσαύτης συμφορᾶς τῶν Αὐσόνων
τίνας ἐγὼ λέγοιμι τὰς θρηνητρίας;
ὅσαι πόλεις μετροῦσιν εἰς ταύτην φόρους
ὅσαι τὲ προσκυνοῦσι τὴν κράτους πόλιν,
πέμψουσι πᾶσαι θρῆνον ἐκ τῶν ἐγκάτων
ὥσπερ κεφαλῇ συμπαθοῦντα πως μέρη.
τὰς συμφορὰς ἄκουε καὶ λίθων φύσις·

11-12 Od. 1,58s. καπνὸν ἀποθρῴσκοντα ... ἧς γαίης et Schol. ad Od. 1,59 καπνὸν τῆς πατρίδος (cf. Luc. Patr. Enc. 11,5). **20-24** Jer. 9,16 Καλέσατε τὰς θρηνούσας et Jo. Chrys., Fragm. in Jer., PG 64,856,51 θρηνητρίας κελεύει πανταχόθεν γυναῖκας καλεῖν. **26** τὴν κράτους πόλιν cf. e.g. Mich. Chon. I 257,17 (Lampros) τὴν τοῦ κράτους πόλιν (cf. E. Fenster, Laudes Constantinopolitanae, 1968, Ind. s.v. κρατοῦσα). **28** κεφαλῇ συμπαθοῦντά πως μέρη cf. Sext. Emp., Adv. Mathem. V 44 (II 148,26 Mutschmann-Mau) οὐδὲ ... ὃν τρόπον τῇ κεφαλῇ τὰ ὑποκείμενα μέρη συμπάσχει καὶ τοῖς ὑποκειμένοις ἡ κεφαλή, οὕτω καὶ τοῖς ἐπουρανίοις τὰ ἐπίγεια. **29** ἄκουε καὶ λίθων φύσις cf. (Ps.-)Mich. Psell., Poem. 91,15s. (Westerink) Ὀρφικὴν ... λύραν κηλοῦσαν ... καὶ λίθων φύσιν et Man. Philes II 202,189 (Miller) Οἱ μάρτυρες νικῶσι καὶ λίθων φύσιν. Similiter Theod. Prod., Poem. hist. 60a (Hörandner) 1 Καὶ πέτρα πενθήσει με necnon Nic. Chon., Or. et ep. 22,3 (van Dieten), Od. 19,163 citans, εἰ μὴ ἐκ πέτρας ... προεληλύθει.

12 ἦν Diet **13** τῆς La: τοῖς M **22** ἐκ τοσούτου: ἐξ ὅτε M : an ἐξ ὅσου τε legendum? **24** θρηνητικάς Diet **28** συμπαθοῦντα πως La : -θοῦντα πὼς M

τὸ πῦρ γὰρ ἐσκίρτησε καὶ τοῖς ἀψύχοις
καὶ ταῖς πέτραις ἔδωκεν αἴσθησιν πάθους·
ἀήρ, ὕδωρ, γῆ, τρίπλοκος συστοιχία,
τῶν κοσμικῶν ἄκουε τραγῳδημάτων
καὶ δὸς δυνατὴν εἰσφορὰν εἰς τοὺς γόους·
τὸ πῦρ γὰρ ἐκβέβληκα τῆς συναυλίας
στοιχειακῆς τε τετράδος διαγράφω
ὡς ἄγριόν τε καὶ βιοφθόρον μόνον
καὶ μιάναν τριάδα τὴν ζῳοτρόφον
καὶ τὴν βροτοθρέπτειραν ἀχρειοῦν φύσιν.
ὕδωρ ἀνέσχε τῷ βίῳ τοὺς ἰχθύας,
M 11r ἀὴρ πετεινά, γῆ τροφῶν πανσπερμίαν·
γεννᾷ δὲ πυρὸς φύσις οὐδὲν ἐν βίῳ,
μόνον λαφύσσει τὰς ὕλας ὡς παμφάγον,
κόρον δὲ μὴ λαμβάνον ἐξ ἐδεσμάτων,
πέττει τὰ πάντα καὶ προέρχεται πάλιν
ἄσιτον, ἰσχνὸν ὥσπερ ἐκ λιμαγχόνης.
πῦρ ⟨γοῦν⟩ βορὸς θὴρ καὶ πλατύγναθον στόμα,
ἄρδην λαφύσσον πᾶν προκείμενον πάχος·
φεῦ, ἀστικὸς θήρ, φεῦ, πολιτείας λέων,
ἐρέστιος σῦς, ἐγκάτοικος πάρδαλις·
οὐ γὰρ προῆλθεν ἐξ ὀρῶν δασυσκίων
οὐδ' ἐτράφη φάραγξι ταῖς θηριτρόφοις,
ἀλλ' ἐγχορεύει τῶν πολισμάτων μέσον,
ξενίζεται δὲ δυστυχῶς κατὰ στέγας
ληστὴς φόνιος, ἀγχέμαχος ὁπλίτης,

47 πλαθύγναθον στόμα Prosuch 1,300 (p. 44 ed. Treu, Eust. Macr. aen. Progr. Breslau 1893, 49, cf. B 7) **49-50** cf. Const. Manas., frg. 29 (Mazal). **50** ἐφέστιος … ἐγκάτοικος: vocem ἐφέστιος philologi et scholiastae, inter quos Eustathius (Il. 1,286,4 van der Valk) voce ἐγκάτοικος explicare solent.

30 γαρ M **35** γαρ M **47** γοῦν vel. sim. om. M, γὰρ vel καὶ Trapp **49** ἀθήρ M **55** ἀγμάχος M

ἀφ' ἑστίας, ὅ φασι, ῥηγνύων μάχην
καὶ τοῖς ξεναγοῖς ἀμφιθήγων τὸ ξίφος·
ἀμφιφλεγῆ γὰρ ἐξανάπτει τὴν φλόγα,
ἐνθάλπεται δὲ καὶ προκολπίων μέσον
ὄφις μυθικὸς καὶ σπαράκτης καρδίας
καὶ ζωπυρεῖ τε καὶ λυπεῖ τοὺς δεσπότας·
ὦ θὴρ λαφύξας οὐ μόνον σαρκῶν πάχος,
οὐ σώματα σπαράξας ἐμψυχωμένα,
ἀλλὰ πλατύνων καὶ κατ' ἀψύχων μύλας
νεκρώματά τε συρροφῶν καὶ τοὺς λίθους·
ὡς γὰρ πολύπους ἐμφυεὶς καὶ ταῖς πέτραις
σώματος ἅπαν ἐξεμύζησας βρίθος·
οὐ πρὶν ἀφῆκας ἢ συνέθρυψας λίθους
καὶ συλλαβὼν εἰς πνῖγμα τὴν Βυζαντίδα,
πλοκαμίδων ἕλιξι τῶν σῶν ἐκτρίβεις
πολυσχιδεῖς γὰρ ἀστραπὰς ἀκοντίσας.
ὦ θηρίον Χίμαιρα, πύρπνοον θράσος,
οὐ τρικάρηνον ὡς τὰ τοῦ μύθου γράφει,
ἀλλὰ πολυκέφαλον ὑδραῖον τέρας
ὄπισθεν ἅμα καὶ μέσον καὶ πᾶν μέρος
θηρῶν κεφαλὰς καὶ δρακοντώδεις φύον,
πυκνὰς ἀνοῖγον καὶ στομάτων τὰς θύρας
καὶ πάντοθεν δάπανον ὁπλίζον γνάθον,
καθ' ἓξ τε τὰ σημεῖα τὴν ὕλην φλέγον
καὶ κατὰ τριπλῆν τὴν διάστασιν κάον·

56 ἀφ' ἑστίας Corp. Paroem. Gr. II 62,3 (Greg. Cypr. 1,63); 321,5 (Mich. Apost. 4,61); de usu apud scriptores saeculorum XI et XII v. D. Karathanasis, Sprichwörter, 1936, p. 20. **59-60** cf. Aesch., Choeph. 928; Greg. Naz., In seipsum, PG 37,1440; Const. Manas., frg. 66 Mazal (Max. Planud.); de fabula v. RE IIA 1,508. **66** Ps.-Phocyl. 49 μηδ' ὡς πετροφυὴς πολύπους κατὰ χώραν ἀμείβου. **72** de chimaera cf. Il. 6,181–182; Hes., Theog. 319–320.

58 γαρ·M **61** ζωπυρεῖται M **63** an ἐψ- legendum? **65** -τα τὲ M **66** ἐμφυής Diet **69** πνίγμα M **79** τὲ M

τῆς γὰρ πάλαι Χιμαίρας ἐκνικῶν φλόγα
Βελλεροφόντου μηχανὰς ὑπερτρέχεις
πιὸν τὸ λοιπὸν καὶ μολίβδου τὴν ῥύσιν,
ὅση κατεστάλαξε ῥυδὸν ἐκ τέγους
ὡς χειμερινὸς ὄμβρος ἐξ ὑψωμάτων·
τέθνηκας οὐδέν, οὐ συνέστειλας στόμα,
ἵππον πτερωτὸν ὑπερέπτης τοῖς δρόμοις
καὶ Πηγάσου πτέρυγας ἠνεμωμένας·
ἐν ἀκαρεῖ γὰρ τὴν Βυζαντίδα φλέγεις
διαμετρῆσαν τὰ πολύπλεθρα πλάτη
ὡς ἀστραπῆς φλόξ, ὡς κεραυνῶν ὀξύτης·
καὶ γὰρ ἐπὶ πτέρυγας ᾦχου πνευμάτων
καὶ κοῦφον ὂν ἐπῆρσο κἀκ τοῦ Καικίου.
ὦ πῦρ κεραυνοῦ, πλὴν κάτωθεν ἐκβρύον,
οὐκ ἐκ νεφῶν μέν, ἀλλὰ πυκνῆς ἐξ ὕλης,
πρηστὴρ βαβαὶ χθόνιος, ἀλλ' ἀνατρέχων
ἢ καὶ διᾴττων ἐκ χοὸς καὶ τῶν κάτω,
τἄλλα δὲ τηρῶν τὴν διᾴττουσαν φύσιν·
καὶ γὰρ τρέχει πλάγιος, ὡς πλείω φλέγῃ,
καὶ πανταχοῦ ῥεῖ καὶ πλατύνεται φλέγων,
M 11ᵛ ὡς ἀστραπὴ βροντᾷ δὲ τοῖς ῥοίζου ψόφοις·
ὅταν δὲ θυμῷ πλαγίῳ τὸ πᾶν φάγῃ,
τῆς φύσεως γένοιτο τῆς ἀνωρρόπου·
ἀνωφορεῖται καὶ πρὸς ὑψίστας στέγας
καὶ τῶν μεγάρων τὰ μετάρσια φθάνει.
ὡς εἴθε μοι λάθοιτο τῶν ἄνω δρόμων
καὶ δαπανῆσαν χοῦν γεηρὸν εἰς βάθος

81-83 Io. Tzetz., Schol. ad Lycophr. 17 (p. 16,17–18 Scheer) τὴν μὲν Χίμαιραν ἀνεῖλε μόλιβδον τῷ αὐτοῦ δόρατι ἐπιθεὶς καὶ ἐμβαλὼν τῷ ἐκείνης πυρπνέοντι στόματι. **87-88** de Pegaso similibus verbis usus loquitur Eust., Il. 3,823,3 van der Valk εἶδος … ἀνέμου … δαιμόνιον πτερωτὸν ἱπποφυές (ceterum de Pegaso v. RE XIX 1,56–62).

81 χιμέρας M **89** ἀκαρεὶ γαρ M βυζαντίδα ex βυδαντίζα M **98** τἆλλα Diet **101** δε M **104** ὑψίστους M

Ταίναρον ἐξήνοιξεν αὐτὸ πρὸς χάος.
⟨ὢ⟩ ποῖον εἰς ἔκπληξιν ἐν στενῷ γράφω
ταῖς ἑξαμέτροις συμμετρῶν μουσουργίαις,
πόθεν λάβοιμι Μοῦσαν ὑπερηρμένην
ἡρωικόν τε καὶ πλατύτερον στόμα,
ὅπερ πρὶν ἐξέφρασεν Ἑλλήνων φλόγα
σκηνὰς τεφροῦσαν καὶ τὰ τοῦ στόλου σκάφη;
βαβαὶ πόθεν πνεύσαιμι τοῦ λόγου φλόγα
πυριμενοῦς τε ῥητορικῆς ἐσχάραν,
ὡς ἀντιπνεύσω τῷ πυρὶ τῶν ἀνθράκων
καὶ πᾶν τὸ δεινὸν ἐκφράσω τῶν καυμάτων;
ὡς δυστυχὴς ἔγωγε, φεῦ, θρηνοπλόκος,
τεράστιος ῥήτωρ τις ἢ λογογράφος,
ἐμπύριός τις καὶ φλογὸς μένος πνέων·
τὸ πῦρ λαλῶ γὰρ καὶ σοφιστεύω φλόγα
καὶ πνεῦμά μοι πᾶν καὶ λόγος πυρὸς γέμει.
ὅσον πνέω πῦρ, συστενοῦμαι τοὺς λόγους,
τὰ σπλάγχνα καὶ γὰρ πυρπολεῖ καὶ τὸ στόμα·
ὅμως λαλήσω, κἂν στενῶμαι τοῖς πόνοις,
ἀντιβρέμειν γὰρ οὐκ ἔχω πυρὸς ψόφῳ,
φεῦ, μὴ πρὸς ὕδωρ, ἀλλὰ πρὸς φλόγα γράφων.
ἀναγάγω δὲ τοὺς λόγους ἀναθλίβων
εἰς λυπρὰν ἀρχὴν λυπροτάτων ἀστέρων
προοίμιόν τε τοῖς ἐπιλόγοις πρέπον
δείξω κάραν δράκοντος οὐρᾶς ἀξίαν,

109-114 Il. 16,112–125. **115-116** cf. initium orationis Stilbae ipsius (ed. Browning) Καὶ ἡ πυριμενὴς ἄρτι ῥητορικὴ τὰ ἑαυτῆς ἀνάπτει πυρσὰ ἐγκαιρότατα. Cf. Greg. Naz., Or. funebr. in Basil. 23,4 = or. 43,23,15 Bernardi: ῥητορικὴν … τὴν πυρὸς μένος πνέουσαν. **128** ad locutionem πρὸς ὕδωρ cf. e.g. Athen. Deipn. 2,20,1 ὥσπερ οἱ ῥήτορες πρὸς ὕδωρ εἰπών. πρὸς ὕδωρ *γράφειν* iocose de Demosthene Ps.-Luc., Enc. Dem. 15,7 s. Simili modo Manuel Holobolos, ed. Treu, BZ 5 (1896) 546: Πρὸς ὕδωρ λέγειν ῥήτορας ἐκεῖτο πάλαι νόμος, πρὸς ὕδωρ γράφειν ῥήτορας πάρεστιν ἄρτι βλέπειν …

108 αὐτῷ M **109** suppl.: <ὁ>ποῖον Diet **122** γαρ M **123** πνεῦμα M **127** γαρ M ψήφῳ M **129** δε M προκατάστασις in margine M

δείξω τὸν ὁλκόν, ὡς φολίδας τραχύνει,
οὐ σατυρικὴν δραματουργίαν γράφων,
ἀλλὰ τραγικὸν συγκροτῶν ὅλον δρᾶμα·
μετὰ δᾴδων γὰρ ἔσχε τὰς ἐριννύας
εἰς πᾶν σοβούσας, ἀστατούσας, πυρφόρους
σκηνὴ μεγίστη τῆς Βυζαντίδος πλάτος·
ὅσον διαγράφουσι τοῦ πυρὸς μέτρα
οἶκος μέγας χωρεῖ τε τὴν τραγῳδίαν.
Ἤδη μὲν εἶχε τὸν λύχνον τῆς ἡμέρας
ὁ τῆς χθονὸς μόδιος ἐγκρύπτων κάτω
τὸν ἀστεράρχην, ἡμεράρχην φωσφόρον,
ὡς μὴ τὰ λυπρὰ τῆς Κωνσταντίνου βλέπῃ·
ἄρτι δὲ λυχνιαῖον ἑσπέρας φάος
καὶ χειροτεύκτους λαμπάδας ἐφεστίους
τῆς γωνίας ἔκρυπτεν ἀφεγγὴς δύσις
καὶ φυλακὴν ἤλαυνεν ἡ νὺξ δευτέραν
καὶ πᾶν κατεστύγναζε τῷ βαθεῖ γνόφῳ
ὡς καὶ προδηλοῦν τὸν μεθύστερον ζόφον
ἐξ ἀσελήνων νυκτέρων μελασμάτων.
θάλαμος ἔνδον εἶχε τὰς συζυγίας,
ὁ παρθενὼν ἔκρυπτεν αἰδῶ παρθένων,
ἐν δὲ βλεφάροις νήδυμος πᾶσιν ὕπνος,
τὸν χάλκεον μέλλουσιν ὑπνώττειν κάρον.
πῦρ γὰρ παρευθὺς ἐξανεῖρπε τῶν κάτω

136 μετὰ δᾴδων ... τὰς ἐριννύας cf. Eust. Thess., Expugn. Thess. 108,30 (Kyriakidis) οἷά τις Ἐριννὺς τραγῳδική, ἔχων κατ' ἐκείνην καὶ δᾷδας. Aristoph., Plut. 423ss. Ἴσως Ἐρινύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας· ... Ἀλλ' οὐκ ἔχει δᾷδας. **154-155** cf. Il. 11,241 χάλκεον ὕπνον.

135 δράμα metri causa M Diet διήγησις in margine M **136** γαρ M **141** ἤδομὲν M : ἴδωμεν **142** μόνιος Diet

ἐκ τῶν προσαρκτίων τε τῆς Βυζαντίδος
καὶ τῶν πρὸς ἄρκτον κλιμάτων καὶ τῶν Θρᾴκης·
ἔνθεν μὲν ὑγρόν, ἔνθεν ἡ φλὸξ ἐκβρύει·
ἐξ ὧν ὁ χειμών, ἀπὸ τούτων τὸ φλέγον·
M 12r τέρας ἁπλῶς τὰ πάντα καὶ καινουργία
εἰς καῦσιν ἡμῶν, εἰς φθορὰν ἁμαρτίας.
ἅλμη δὲ γεννᾷ τὴν πικρὰν τρικυμίαν
καὶ Θρᾲξ ὁ βαρὺς ἐξανάπτει τὴν φλόγα·
ἐκεῖθεν ἐκ φυτῶνος ἡ φλὸξ ἐξέδυ,
ὅσπερ φυτὸν σχέδιος ἀνθεῖ καὶ φθίνει·
ἑῷος ἀνθεῖ καὶ φθίνει πρὸς ἑσπέραν
ὡς ἄνθος ἀγροῦ καὶ τὸ Λοκρίδος ῥόδον·
ἄδενδρος ἐστίν, ἀλλὰ καρποὺς ἐκτρέφει
τῶν ὡρίων τε βλαστάνει πανσπερμίαν,
ἄνθος μὲν οὐδέν, ἀλλ' ὀπώρας ἐκφύει,
παντὶ τρυγᾶται καὶ γέμει τῶν καρπίμων
ὡς Ἀλκινόου παμμιγὴς εὐδενδρία·

157-158 incendium a regione urbis septentrionali ortum esse poeta dicit. Simillimo modo Nic. Chon., Hist. 445,29 (van Dieten), incendium quoddam commemorat: πυρὸς τὸ προσάρκτιον κλίμα τῆς πόλεως ἀφανίσαντος. Utrumque scriptorem de eodem incendio loqui verisimile est (v. supra, intr. p. XIV) **168** versus prope idem est atque v. 10 carminis sepulcralis in iuvenem ὡς χόρτος ἀγροῦ καὶ τὸ Λοκρίδος ῥόδον. Verbis ἄνθος ἀγροῦ e Ps. 102,15 haustis etiam Eust. Il. 2,264,21 utitur. De Locrorum rosa, cuius mentionem facit Lycophr. 1429, cf. scholion ad locum (p. 388,4–5 Scheer) τὸ ἐν Λοκροῖς ῥόδον θᾶττον μαραινόμενον δι' ἀσθένειαν. Eadem imagine usus est Const. Manas., frg. 80,11 et 149,4 (Mazal). **173** hortos splendidos cum Alcinoi horto in Od. 7,112–132 descripto comparare scriptores solent. Cf. e.g. Theod. Prod., Poem. hist. 18 (Hörandner), 23 et Eust. Macr., De Hysm. et Hysm. I 4.

158 ἄρκτων Diet τῶν secundum ex τῆς M

δρουγγάριος δὲ κλῆσιν αὐτῷ προσνέμει.
τοῦτον φυτῶνα τοῦ πυρὸς τὸ παμφάγον
καὶ βόσκεται, φεῦ, καὶ τρυγᾷ κατεσθίον
ὡς Ἀδώνιδος ὑβρίσαν ἀκαρπίαν·
καὶ φθινόπωρον ἔσχεν οὐκ ἀπὸ ψύχους,
ἐκ πυρφόρου δὲ τῆς φθορᾶς καὶ τῆς λύμης.
ἐκεῖθεν ἐκδὺς ἐκ παραδείσου δράκων
καὶ συρίσας τε καὶ τὸν ὁλκὸν ἐκχύσας
ἕρπει τὲ καὶ χοῦν δαπανᾷ καὶ τοὺς λίθους·
εἶτα κεφαλὴν ὡς πρὸς ὕψος ἐξάρας
λυμαίνεται, φεῦ, καὶ τριωρόφους δόμους,
καὶ πῦρ κατεσκίρτησεν εἰς τὸν ἀέρα·
ἐκ τῆς θαλάττης ἐξανεῖρπεν ὁ δράκων
ὡς κῆτος ἄλλο καὶ Χαρύβδεως στόμα
καὶ πυρσὸς οὐ φίλιος ἐκ παρακτίων,
ἀλλὰ σάλους μηνύσας, ἀλλὰ ναυτίαν·
ἔκλυζε τοιγὰρ καὶ μεταρσίους στέγας
ὡς κῦμα ῥοχθοῦν, ὡς πελάγιος σάλος·
ἐξῆρτο καὶ γὰρ κατὰ κύματος τύφον,
κατακλύσαν δὲ τοὺς παρακτίους τόπους
ὡς ὑγρὸν ἅλμης ἐξεχεῖτο πρὸς πλάτος
μείζω τε τὸν κλύδωνα κατὰ γῆν βρύει·
καὶ βόμβος ἦρτο κατὰ κυμάτων ῥόθους
καὶ πῦρ παφλάζει καταποντίους κτύπους,

174 hortum in regione septentrionali prope cornu aureum situm, a quo incendium ortum est, nomen a drungario habere noster contendit (v. R. Janin, Constantinople Byzantine, Paris ^{2}1964, 346, qui domum drungarii a Niceta Choniata memoratam portae drungarii vicinam fuisse opinatur). At cf., quae Janin, Constantinople Byzantine 322s., et A. Berger, Untersuchungen zu den Patria Konstantinupoleos, Bonnae 1988, 505s., de positione horti τοῦ δρουγγαρίου dicunt. **177** proverbio ἀκαρπώτερος κήπων Ἀδώνιδος bona cito tabescentia designantur: Suda α 807; Eust. ad Od. I 438,13; Corp. Paroem. Gr. I 19,5 (Zenob. 1,41); II 140,20 (Mac. Chrysoc. 1,63); cf. D. Karathanasis, Sprichwörter 1936, Nr. 12.

181 δὲ M **193** δε M

καὶ βόμβος οὐκοῦν καὶ πυρὸς ἡ φαιδρότης
πάντα μὲν ὕπνον τῶν βλεφάρων ἐκτρίβει·
τὸν γὰρ ἀδιύπνιστον ἠπείλει βρέμον
καὶ τὸ σκότος φαιδρύναν ὡς πρὸς ἡμέραν
ἔπειθε φεύγειν τὴν κλίνην καὶ τὸν κάρον
ὡς τάφον ἄλλον, ὡς δὲ θανάτου κλίνην,
μὴ καὶ ταφεὺς φθάσῃ τις ἔμπυρος φλέγων,
ὡς τοὺς νεκροὺς ἔκαυσεν Ἑλλήνων νόμος·
κἂν ἀσέληνον εἶχεν ἡ νὺξ τὸ σκότος,
ἀλλ' ἐξανήφθη τῆς καμίνου τὸ φλέγον
ὡς πλησιφαεῖς τῆς σελήνης συρμάδες,
κἂν ἦν ἀποτρόπαιον ἐκ τῶν ἀνθράκων,
φωτισμὸς ἡ νὺξ εἰς ἐμὴν δυσποτμίαν.
ὅθεν μέσον διεῖλε τὰς συζυγίας
ἡ τοῦ πυρὸς τέμνουσα πάνθηκτος σπάθη,
πρὸ τοῦ πυρὸς δὲ καὶ τὸ τῆς φρίκης ξίφος,
καὶ σύζυγος παρῆλθε τὴν ὁμευνέτιν,
πατὴρ ἀφῆκεν ἐκδραμὼν τὰ τεκνία
καὶ τὰ τέκνα παρῆλθε τοὺς φυτοσπόρους,
τὸν δεσπότην ὁ δοῦλος ἢ φίλος φίλον·
σκότος τὸ πῦρ γὰρ τοῖς βλεφάροις ἐντρίβει
καὶ μὴ βλέπων ἕκαστος ἐξ ἄλλου τρέχει.
ὢ πῶς διερράγησαν ἔνδετοι σχέσεις·
M 12v ὅπου δοκεῖ σπεύδοντες ἐξ ἀταξίας
ἢ μᾶλλον ἔνθα καὶ τὸ πῦρ ἐπιτρέπει
κρησφύγετον ζητοῦντες ἐν τῷ κινδύνῳ
καὶ λιμένα δὲ τῆς τρικυμίας μέσον·
κἂν ἦν σάλος τὰ πάντα καὶ βαρὺς κλύδων,
ἄζωστος ἄλλος ὡς πρὸς ἀρωγὴν τρέχει,
πλὴν συμποδίζει τῆς φλογὸς τοῦτον σκόλοψ

208 ~454. **212** πάνθηκτος cf. Theod. Prod., Rhod. I 16. **226** ἄζωστος ad Hes., Op. 345 γείτονες ἄζωστοι ἔκιον alludere videtur; cf. Eust. ad Od. 1,157,30.

220 ἔνδετος σχέσις M **223** ante hunc versum versus 221 et 222 iterum scripti sunt omisso τὸ in v. 222

καὶ μᾶλλον αὐτῷ συναρήξοντος δέει.
τῷ γείτονι γείτων δὲ προσνέμει φλόγα
καὶ πῦρ ἀμείβει τὴν στέγην ἀπὸ στέγης·
ἕρπης τὸ πῦρ λοιμός τε, γαγγραίνης ῥύμη
καὶ φαγέδαινα πᾶν κατεσθίον μέρος,
πύκνωμα ῥοιᾶς τῶν δόμων ἡ πυκνότης
καὶ καθὰ κόκκους ἐξεπύρσου τοὺς δόμους
καὶ πᾶν τέγους κέλυφος ἐγκατεσθίον.
ὢ καινὸς οὗτος αἰχμαλωσίας τρόπος,
φεῦ, ἀπαγωγὴ δίχα βαρβάρου ξίφους,
σκύλευσις ἁρπάζουσα καὶ φαῦλον τρύχος,
ἀναστάτωσις δίχα τῶν ὀρυκτίδων
καὶ τοὺς λίθους κινοῦσα τῶν πυργωμάτων.
οὐδεὶς διώκει καὶ φυγὴ ταχυδρόμος,
οὐδεὶς πατάσσει καὶ στένουσι τραύματα·
ὡς δὲ ξίφος φρίττουσι τὸ κραῦρον ξύλον,
τὸ δὲ πλέον τὸν χόρτον ἐκ τῶν ἀνθράκων·
καὶ γὰρ πυρωθεὶς καὶ τραχεῖς τέμνει λίθους.
μάχη τις ἀναίμακτος ἡμῖν ἐρράγη
ἢ καινὸς ἄλλος νυκτομαχίας κρότος
ἐν πανσελήνῳ τοῦ πυρὸς τῇ λαμπάδι.
ὡς ἐν φόνοις δὲ πάντα δακρύων γέμει.
τὰ νήπια φεῦ κόπτεται ξυναυλίαν
τὸν μορμολυγμὸν τοῦ πυρὸς πεφρικότα
καὶ πατέρας ζητοῦντα σὺν ταῖς μητράσιν,
ἀφ' ὧν διεσχίσθησαν ἐμπύρῳ ξίφει·
τοῖς πατράσιν συνάμα ταῖς γεννητρίαις
διπλοῦν τὸ πῦρ ἦν εἰς ὕλην τῶν δακρύων
τὸ φυσικόν τε τῶν τέκνων καὶ τὸ φλέγον.
ἡ παρθένος ῥίψασα τῆς αἰδοῦς χρόαν,
χλωρὰν λαβοῦσα τὴν βαφὴν ἐκ τῆς φρίκης,
τοὺς γὰρ θαλάμους ὡς ἐναντίους βλέπει,
μονόπεπλος ἔδραμεν εἰς τὰς ἀμφόδους

228 συναρήσοντος M **229** δε M **249** δε M **260** an μόνῳ πέπλῳ metri gr. legendum?

ὡς τοῦτον ἁρπάσασα τοῦ πυρὸς μόνον.
ἀδελφὸς ἀπέρρηκτο τῶν ὁμοπνόων·
νικᾷ τὸ πῦρ γὰρ τῆς ἀγάπης τὴν φλόγα.
βοὴ τολοιπὸν συμμιγὴς ἀνατρέχει,
πένθος γυναικῶν, ἀλαλαγμὸς ἀρρένων,
κλαυθμὸς νεογνῶν καὶ στεναγμὸς παρθένων,
πολυμιγῶν ἕνωσις εἰς μέλος γόου,
συμφωνία Τελχῖνος ὡς τραγῳδία
καὶ σκηνικὰς στρέφουσα καυστικὰς δᾷδας
βρόμος τε πυρὸς καὶ γόος κατεκρότει,
ἐξ ἀγχιθύρου τῆς θαλάσσης οἱ ψόφοι·
τριπλοῦς ὁ βόμβος ἀκοαῖς ἐπερράγη
καὶ τῆς θέας ἦν πληκτικώτερον τέρας.
ἤστραπτεν ἡ φλόξ, συμμιγὴς ἦχει κρότος·
αἰσθήσεων ἦν ταῦτα τῶν πρώτων κλόνος
τῶν εὐχερῶν τε καὶ παθητικωτέρων·
αὖθις ἁφὴν ἔθλιψεν ἡ πυρὸς ζέσις,
ἡ δ' αὖ καπνώδης τὴν πνοὴν δυσοδμία·
μόνον τὸ χεῖλος μὴ πυρὸς γεγευμένον
τὴν ἐκ πυρὸς πέπωκεν ἅλμην δακρύων·
καὶ πεντάδα τὴν πᾶσαν ἡ φλὸξ ἐστρόβει
ὡς ἐξετέφρου πῦρ πάλαι Πεντάπολιν.
M 13r ἡ νὺξ παρῆλθεν ἐν τοσούτῳ τῷ κλόνῳ
ὥσπερ σκοτεινὸν ἄλλο Ταρτάρου κνέφας·
ἡ φλὸξ γὰρ αὐτὴ Πυριφλεγέθων νέος.

268-269 cf. Nic. Chon., Hist. 135,16–17 (van Dieten) Τελχῖνος ... τοιαύτας τραγῳδίας σκηνοποιοῦντος ... Ceterum de Telchinibus v. RE V A 1,197ss. **272-282** quinque sensus hominum igni affectos cum quinque oppidis igni destructis in Vetere Testamento memoratis comparat: **282** cf. Sap. 10,6 καταβάσιον πῦρ Πενταπόλεως quae verba ad Gen. 19,23–25 spectant. Cf. et Philonem Alex., De Abrahamo 147 συμβολικῶς ἡ πεντάπολις αἱ ἐν ἡμῖν πέντε αἰσθήσεις εἰσί. **285** Πυριφλεγέθων nomen fluvii infernalis (cf. Od. 10,513 et al.); v. 825 iterum memoratur.

263 γαρ M **278** καπνώδει Diet δυσοδμίᾳ Diet

τῆς ἑσπέρας πάλιν δὲ κλαυθμὸς ἐξ ἕω
ἐξῆρτο λαμπρῷ συναναβὰς φωσφόρῳ·
τὸν ἀστεράρχην οὐρανὸς διαφλέγει,
ἡ γῆ δὲ κάτω πρὸς τέρας ἀντιφλέγει
ἀνθήλιον χθόνιον ἐκ τῶν ἀνθράκων
ὡς μύδρον ἄλλον ἐκ κακῶν πυρεκβόλων
φωτιστικὸν μέν, ἀλλὰ πυρφόρον πλέον·
ἄνω διφρεὺς ἥλιος ὡς δρομεὺς θέει,
[ἡ φλὸξ] δὲ κάτω τοῦ πυρὸς πρὸς φωσφόρον
καὶ συνδραμεῖται κοσμικοῦ πλάτος γύρου
εἰς αἰθάλην τε καὶ σποδιὰν λεπτύνει·
ὡς πύρινος γὰρ ἁρματηλάτης τρέχει.
κἂν ἐξανύσας ἐξετέφρου τὴν χθόνα,
ἂν μὴ συνέσχεν ἀνακόψας τοὺς δρόμους
γλυκὺς Ἰησοῦς τοῦ παλαιοῦ δεσπότης
οὐράνιον στήσαντος ἥλιον πάλαι
οἴκτου σταλαγμοῖς ἡμερώσας τὸ φλέγον·
ὡς γὰρ ὁ Βορρᾶς ἐξεφύσσα τὴν φλόγα,
πτηνὴ διῆρτο καὶ τὸ πᾶν ἐπεστρόβει
νικῶσα καὶ τὰ πτίλα τῶν ταχυπτέρων,
ὀξὺς ὀιστὸς τοῦ πυρὸς τὸ παμφάγον·
τὴν γὰρ πτέρωσιν εὗρεν ἐκ τῶν πνευμάτων·
Ἕλλην θεὸς πτέρυγα καὶ δᾷδα στρέφει·
ἀλλὰ μῦθος τὸ πρᾶγμα καὶ παῖγμα πλάνης.

293 cf. Theod. Prod., Rhod. IV 243 Ἥλιε διφρεῦ ἅρματος πυροτρόχου. **299-302** tria miracula in Vetere Testamento laudata, quibus vis elementorum a Deo reprimebatur, simili modo iunguntur a Gregorio Nazianzeno (or. funeb. in Basil. 57,6 = or. 43,7,14 Bernardi: στήσας ἥλιον καὶ ποταμὸν ἀνακόψας) et a Cyrillo Scythopolitano (Vita Euthymii 23,12s.; Vita Cyriaci 223,19–22 Schwartz). **299** ἀνακόψας τοὺς δρόμους cf. Jos. 10,2. **301** cf. Jos. 10,13. **302** ad Dan. 3,50 referre videtur (cf. et 3 Macc. 6,6). **308** Mercurium designare videtur, qui in hymno Homerico in Merc. 108 ignem invenisse dicitur.

286 δε M **287** λαμπρὸς M **289** δε M **294** suppl.; spatium vacat in M **295** συνδραμεῖσθαι M **300** δεσπότου Diet

ἡμῖν δ' ἀληθῶς τῆς καμίνου τὸ φλέγον
καὶ πῦρ δᾳδουχεῖ καὶ φορεῖ πτερὸν τάχους.
ἐκ τῶν ἐπ' ἀκταῖς τοιγαροῦν περιδρόμων
ἐπὶ μέσην ἀπῆρξε τὴν Βυζαντίδα·
ἔληξεν οὐ πρὶν ἦλθεν εἰς τὴν καρδίαν,
τὸν ὀμφαλὸν δ' ἐπέσχε τῆς Κωνσταντίνου·
ὡς δεξιὸς γὰρ εὐφυής τε πυγμάχος
ἔπληξε θᾶττον εἰς μέσην τὴν καρδίαν
καὶ νεκρὰ λοιπὸν ἡ βασιλὶς ἐρρίφη.
οὐκ ἦν δέ τι πρόσαντες αὐτῆς τῷ δρόμῳ,
μικρὸν τὰ πυργώματα καὶ δόμων λόφοι·
πάντα παρεῖλκεν ὡς ποταμὸς πλημμύρων
καὶ καλάμην ἤσθιε καὶ τραχεῖς λίθους·
ὡς κηρὸν ἐξέτηκε σιδηροῦν πάχος·
οὐκ ἦν δὲ χωλὸς ὡς λαλεῖ μύθου στόμα
Ἥφαιστος ὧδε καὶ φλογὸς τὸ πυρφόρον·
ὡς γὰρ δρομεὺς διῆλθε ταχὺς τὴν πόλιν.
B 72r ὡς γοῦν τὸ παρὸν εἶχεν ἡ φλὸξ τὰ κράτη,
οἵαν ἀνῆπτε τὴν πυρὰν ταῖς καρδίαις
τῶν εὐσεβῶν πιμπρῶσα μυχίαν πλάσιν.
τίνα γὰρ οὐκ ἔπραττε τῶν ἀτασθάλων;
ὢ τῶν τροφίμων οἷα δειπνεῖ πρὸς κόρον·
ὅλους σιτῶνας ἐσθίει τὸ παμφάγον
καὶ τὴν τράπεζαν πλουσίαν παραρτύει
δρᾶγμα θερίζον ἐκ νόθων τῶν σπερμάτων
ἢ σπερμολεκτοῦν ὡς βορὸν πτηνῶν στόμα·
οἰνῶνας ἐρρόφησεν ὡς δίψαν τρέφον,
πλὴν καὶ μεθυσθὲν οὐχ' ὑπνοῖ τὸ θηρίον,

315 ignem usque ad umbilicum urbis, i.e. ad locum Μεσόμφαλος appellatum venisse noster dicit; de quo loco cf. Janin 391 et Berger 468–470. **324-325** cf. Il. 18,397; Od. 8,332. **335** cf. Ar. Av. 232s. σπερμολόγων τε γένη / ταχὺ πετόμενα.

316 δεξιός γαρ M **325** ὧδε M **327** incipit B, ante versum 327 τμῆμα τρίτον habet B **334** θερίζων MB σπερμάτων M : δογμάτων B

νήφει δὲ μᾶλλον ὡς πίνον νηφαλίαν·
χύσεις ἐλαίων εὗρεν εἰς τροφῆς ὕλην
καὶ χανδὸν ἐξέλαψεν οἰκείαν πόσιν,
ἐκ δ' αὖ γε καρποῦ – ψαλμικὴ τοῦτο φράσις –
σίτων, ἐλαίων, τέρψεως ἀνθοσμίου
ἐλαττονεῖται τῶν Βυζαντίων πόλις.
ἴδῃς κενάς τε τῶν ἀλεύρων ὑδρίας
καὶ καμψάκην ἔλαιον οὐ βλύζοντά σοι·
τοὺς ἐγκρυφίας αἰθάλη πυρὸς φρύγει.
M 13ᵛ ἂν οὐ τρέφωμεν οὐ προφήτην, οὐ ξένον,
καὶ τὴν Ἡλιοῦ συγκαλύπτομεν χάριν.
ὡς κλίβανος τὸν σῖτον ὀπτᾷ τὸ φλέγον
ἄβρωτον ἡμῖν ἐκ τοσαύτης ἀσβόλης.
θημωνίας ἔφλεξεν ὡς καύσων θέρους
εἰληθερεῖ τὲ κατὰ κυνάστρου φλόγα·
καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν τῆς ἁμαρτίας ἄγος.
θεὸς δὲ σίτους, οὐχὶ μῦθος συμφρύγει
ὡς εἰς πόλιν πρὶν δυσπραγοῦσαν Ἑλλάδος.
ἐκ πυρὸς οἶνον κατανύξεως πίνω
καὶ κύλικα ζέουσαν ἐκ τῶν ἀνθράκων,
χολῆς σταφυλὴν καὶ πόμα τῆς πικρίας
ἐμοὶ γραφικῶς ἡ δίκη κεραννύει,
ἀνθ' ὧν μετ' αὐλῶν ἐξεκίρνων τὰς πόσεις.
Ἕλλην διηγοῦ σῆς τερατείας λόγοις
σὸν Διόνυσον ἐκ Διὸς πεφλεγμένον·
ἐγὼ τὸν οἶνον τῆς ἐμῆς πικρᾶς μέθης

341-342 Ps. 4,8 ἀπὸ καρποῦ (καιροῦ ed.) σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου. **344-348** 3 Reg. 17,12–16; 19,6. **354-355** σίτους … μῦθος συμφρύγει / ὡς εἰς πόλιν πρὶν δυσπραγοῦσαν Ἑλλάδος ad Steph. Byz. Ethn. 346,12 Κάδρεμα, πόλις Λυκίας, … ἑρμηνεύεται δὲ σίτου φρυγμὸς ἡ πόλις referre videtur. **356** Ps. 59,5. **358** Deut. 32,32. **360** cf. Is. 5,12 μετὰ … αὐλῶν τὸν οἶνον πίνουσιν. **362** Διόνυσον ἐκ Διὸς πεφλεγμένον ad Dionysum nascentem refert. Cf. Nonn., Dionys. 8,367–9,4.

338 νηφάλια B **340** ἐξέλαψεν M : ἐξέλαμψεν B **354** μύθος MB **355** δυσπρατοῦσαν Diet **356** κατανήξεως B

θεοῦ λέγω ζέσαντα δικαίᾳ κρίσει.
ὦ θαυματουργὲ σῶτερ ἐκτρέπων ὕδωρ
εἰς νεκταρώδη καὶ γλυκάζουσαν πόσιν,
τί μὴ ψύχεις τὸν οἶνον εἰς ὕδωρ τρέπων
διπλῆν τε ποιότητα τοῦ θερμοῦ στρέφεις
εἰς ψυχρότητας τὰς ἐναντίας φύσει;
ἔλαιον ἡμῶν ἐκτραχύνει καρδίαν,
ἂν παφλάσαν παρῆλθε γαληνὴν χύσιν,
οὐ τοῖς ναοῖς φῶς, ἀλλὰ πυρὸς ἐκτρέφον
παροιμιακῶς εἴτε μὴν ἀντιστρόφως
B 72ᵛ ἔλαιον ἐκσβέννυσι χυθὲν τὴν φλόγα·
οὐ σβέννυσι γὰρ ὑγρότητος ἰκμάσι,
τῷ λιπαρῷ δὲ τῶν ναμάτων ἐκτρέφει.
ἔμαρψεν ἡ φλὸξ καὶ χρυσαργύρους ὕλας,
ἐνώτια, ψέλια χειρῶν, σφενδόνας,
ὡς ἡ κάμινος Ἰσραὴλ πρὶν ἐσθίει
καὶ μυκᾶται φαγοῦσα καὶ βοὸς πλέον·
ὕδωρ δὲ ταύτην οὐκ ἀφαντῶσαι σθένει,
ἀργύριον δ' αὖ ἐκπυρωθὲν ὡς λόγος
οὐχὶ δόκιμον οὐδὲ ῥοιζοῦν ἐξέβη,
καὶ συμπυρωθεὶς ὁ χρυσὸς ταῖς ἐσχάραις
χαλκηλατεῖται καρδιῶν ὡς εἰς βέλος·
θησαυρὸς ἀργύρων τε καὶ τῶν χρυσίων
ἄνθρακες ἐκζέοντες ἡμῖν εὑρέθη.
ὦ πῶς πλατύνω τὸ στόμα πρὸς ἐκφράσεις
ναῶν μελάθρων, δωμάτων μεταρσίων
σχόντων ἓν εἶδος ἐκ πυρὸς μελασμάτων;
μέλαθρα καὶ γὰρ καὶ σποδοῦ πάντα χρόα

365-367 cf. Joh. 2,1–11; 4,46. **374** cf. Corp. Paroem. Gr. I 345,10 (Plut. 22); Karathanasis 96, Nr. 196. **379** ὡς ἡ κάμινος Ἰσραὴλ πρὶν ἐσθίει ad Gen. 19,28 spectare videtur. **382-383** cf. Ps. 11,7. **386-387** ἄνθρακες ὁ θησαυρός Corp. Paroem. Gr. I 32,1 (Zenob. 2,1); II 9,3 (Diog. 1,52); Karathanasis 97, Nr. 198.

366 πόλιν B **369** φύσεις B **371** παφλάζουσαν M **380** φανοῦσα B **389** δωμάτων μελάθρων B

πῶς ἐκλαλήσω καὶ τίσι τοῖς ὀργάνοις;
εἰ πῦρ νεμηθὲν τὴν κρυφῇ διαρτίαν
ἐξικμάσοι στόμα τε καὶ χείλους δρόσον
καὶ δάκρυον πᾶν ἐκροφᾷ τῶν ὀμμάτων,
ὡς καὶ κλάειν θέλοντα μηδὲ δακρύειν.
φεῦ, φεῦ, ἐρυμνοὶ πυργεπάλξιδες δόμοι
ὥσπερ πόλεις ἑστῶτες εἰς μέσην πόλιν,
πῶς ἐξεπορθήθητε τῇ πυρὸς μάχῃ.
ὢ δωμάτων ὕψιστον εὔτεχνον τέγος,
ὢ τῶν μεγάλων ὑπερηρμένος τύφος,
πῶς εἰς ταπεινὴν ἐξεκυλίσθης βάσιν·
ἄορνιν εἶχες τὴν μετάρσιον θέσιν
ἀπρόσβατόν τε καὶ πτεροῖς ὠκυπτέροις,
καὶ πῶς καταπάτημα πέζαις ἐρρίφης,
πῶς νῦν κατορχῇ καὶ ποσὶ τετραπόδων;
ὢ καλλονῆς σου τῶν γραφῶν καὶ τῆς θέας,
ἣν ἀπένιψε ξηρότης, οὐχ' ὑγρότης.
ὢ τῆς κονίας τῆς βαφῆς καλλιγράφου,
ἂν ἐξαμειφθῇ πρὸς κόνιν μελαντέραν·
M 14r τὰ τῶν γραφῶν ὡραῖα πῦρ κατεσθίει,
τὸ δ' αὖ πολύχρουν ὡς χρόαν ἄνθης φρύγει.
τὴν ζωγράφον τὲ καὶ σοφωτέραν χέρα
ἤλεγξεν ἡ φλὸξ ὥσπερ ἐξ ἀτεχνίας
οὐ δευσοποιὰ χρωννῦσαν τὰ βάμματα.
τῆς αἰθρίας, φεῦ, τῶν λίθων καὶ μαργάρων,
ἂν μαρμαρύσσῃ μηκέτι πρὸς ὀμμάτων·
καπνίζεται γὰρ ἐκ ζεούσης ἀσβόλης.
ὢ λάινοι χιτῶνες οὐκ ἐκ στημόνων
δόμους ἐπενδύοντες εἰς ἀγλαΐαν,
φαιδρῶν ἐπίπλων ἐξελέγχοντες χάριν,
τανῦν δὲ γυμνὰς ἐκλιπόντες τὰς στέγας
φλεχθέντες ὡς ὕφασμα λινέας κρόκης·

393 τῇ κρυφῇ B **395** ἐκρόφᾶ M **396** μὴ δὲ MB **404** ἀπρόσβατον τὲ MB **407** καλλωνῆς Diet **409** ταῖς βαφαῖς MB Diet **416** καὶ λίθων τῶν MB **422** δε M

πλὴν ἀλλὰ καὶ χεὶρ κλεπτικὴ τῶν ἁρπάγων
ἀπεκδύει τὸν οἶκον ἐκ τῶν ἀμφίων,
τὰς μαρμάρους συλῶσα κατὰ πορφύραν.
εἰ κόπτομαι γοῦν τῶν ἐνύλων τοὺς δόμους,
πῶς οὐ δακρύσω τῶν ναῶν εὐκοσμίαν
καὶ τῆς τριάδος οὐ στενάξω τὰς στέγας,
ὡς Ἀβραὰμ σκήνωσιν, ὡς καλὰς δρύας;
φθίνουσι καὶ γὰρ καὶ μαραίνει φυλλάδας
οὐ χειμερινὴ καῦσις, οὐ μεσημβρία,
ἀλλὰ πυρὸς φλόγωσις ὑπὲρ πᾶν θέρος.
ὢ τῶν ναῶν τὸ κάλλος ἂν ὑπορρέῃ
καὶ πλημμελούντων τῶν ναῶν τῶν ἐμψύχων,
πλήττοιτο πρώτως ἡ χάρις τῶν ἀψύχων.
ὢ πῶς ἰδὼν τὰ τόξα τὴν βολὴν φύγω
καὶ τὸν τρυγίαν οὐ πίωμαι τοῦ σκύφου
καὶ σωφρονισθῶ τῶν ἀναισθήτων πάθει,
ὡς ἐκ συκῆς εἰς θαῦμα τιμωρουμένης;
οὐρανὸς ἄνω καὶ καλύπτεται γνόφῳ
καὶ νὺξ μελαίνει καλλονὴν σφαιρωμάτων,
ἀλλὰ βραχὺς ἔρρευσε τῆς νυκτὸς χρόνος
καὶ φαιδρὸς αὖθις οὐρανὸς τῷ φωσφόρῳ.
σφαῖραι κατὰ γῆν οἱ νεὼ τοῦ δεσπότου
ὡς ἀντίμιμοι τῶν ἄνω σφαιρωμάτων,
οἷς ἐξ ἀδήλου καὶ θεὸς θρονίζεται
καὶ νὺξ ἐν αὐτοῖς ἐκ πυρός τε καὶ γνόφος.
ἀμορφίας νύξ, δυσόρατος σαθρότης
ἐκτείνεται δὲ κυκλικῷ μήκει χρόνου,
τὸ δ' ἑσπερινὸν ἄλυτον τούτοις σκότος.
ἔκρυψεν ἡ νὺξ εἰκόνας ὡς ἀστέρας·
τύπος παρῆλθε φωσφόρος τοῦ δεσπότου
καὶ πλησιφαεῖς τῆς σελήνης συρμάδες,

430 Gen. 18,1 ss. **440** Mt. 21,19. **451** ἄλυτον … σκότος cf. Disc 6 **454-455** Cant. 6,9. **454** ~ 208.

424 λεπτικὴ MB **426** συλλῶσαν M συλῶσαν B **440** εἰς Diet **451** ἄλυτος M; κότος MB : ἄλυτον τούτοις σκότος scripsimus

B 73r ἣν ᾄσματα μέλπουσιν ἐκλελεγμένην,
τὰς φωσφόρους πλουτοῦσαν ὑψόθεν χύσεις
ὡς φαύσεως ὄχημα τῆς τρισηλίου.
μὴ συντελεῖται καὶ παρέρχεται κτίσις
καὶ πτῶσις ἄρτι τῶν φεραυγῶν ἀστέρων,
τυλίσσεται δὲ καθάπερ καὶ βιβλίον
οὐράνιον γύρωμα τῶν θείων δόμων,
ὡς δ' αὖ τόμος ῥέουσιν ἐκ τῶν ἀνθράκων,
ὡς νῦν παρ' ἡμῖν δεῖγμα τοῦ λόγου πλέον
πυρὸς ποταμὸς πάντας ἐκτηγανίσας.
φεῦ, ὕψος οὐράνιον ἐνθέου στέγης,
φεῦ, πῶς πατεῖται τῶν βεβήλων τῷ σκέλει
καὶ κυσὶν ἐξέρριπτο παναγὴς τόπος
ἄλλοις τὲ κυσὶ τοῖς βοροῖς τῶν ἁρπάγων·
τοῦ γὰρ πυρὸς φαγόντος ἀγρίαις μύλαις
ἐκ βρωμάτων λάπτουσι τὰς μαγδαλίας,
ἐκ δὲ τραπεζῶν καὶ τρύφη τῶν ψιχίων,
ζηλοῦσιν Ἄχαρ ἁρπαγὴν τὴν αὐθάδη
M 14v ἐν τοῖς ἀναθήμασι τῶν σεπτῶν δόμων
καὶ βριθὺν οὐ τρέμουσι τῆς δίκης λίθον.
ἐζωγράφηντο τοῦ θεοῦ τῷ δακτύλῳ
τείχη ναῶν καὶ κάλλος αὐτῶν αἰθρία·
νῦν δεξιά τις ὑπ' ἀριστέρου θράσους
μεταγράφει τὴν ὥραν εἰς ἀμορφίαν.
ὢ πικρὸν ἀλλοίωσις ἐξ ἁμαρτίας.
ἐκ τοῦ πάθους τολμῶ τι πλημμελὲς λέγειν·
μὴ τοῖς ναοῖς κάοιμεν εὐσεβεῖς φάος·
τὸ γὰρ φεραυγὲς ἐκτρέπει πρὸς πυρφόρον.
τῆς παρθένου δὲ τοὺς νεὼς οὐ δακρύσω,

458-461 cf. Is. 34,4. **467** cf. Mt. 7,6. **472** cf. Jos. 7,1. **474** cf. Lc. 17,2.

471 ψυχίων B **475** ἐζωγράφοιντο M **477** ὑπαριστέρου MB **481** καίομεν B **483** τούς: τῆς B

ὧν καπνὸς ὄμμα καὶ ψυχῆς κόρας θλίβει;
φωτὸς νεφέλη σὰς ἐτέφρωσε στέγας,
ἡ τοῦ πυρὸς πάντολμος εἰς ναοὺς ῥύμη·
καὶ ποῦ τὸ ῥεῦμα σῶν μεταρσίων δρόμων
καὶ συμπαθείας οὐρανόβλυτος δρόσος;
ἢ τοὺς παροργίσαντας υἱόν σου θλίβεις
μήτηρ τὲ πράῳ συγχολᾷς σου τεκνίῳ;
ὦ βάτε πυρίκαυστε καὶ πάλιν βάτε,
ἂν εἰκόνα σὴν τοῦ πυρὸς θράσος φλέγῃ·
καὶ μὴν ἄκαυστος ἦσθα τὸ πρώην βάτος
καὶ νῦν τεφροῖ πῶς; τὸν τρόπον ζητῶν τρέμω,
ἤ που βεβήλοις συμπατῶ μου τοῖς δρόμοις
σῶν αὐλὰς οἴκων οὐκ ἀπορρύπτων πόδας
οὐδ' ὑπόδημα σαρκικοῦ πάχους λύων
καὶ δερμάτινον ἄχθος ἐκ προσυλίας,
ὡς πρὶν θεόπτης καὶ θεωρὸς τῆς βάτου·
κἀντεῦθεν ἡ φλὸξ τυραννεῖ καὶ τὴν βάτον
καὶ πᾶν τὸ Σινᾶ τῶν ναῶν καταφλέγει,
ὡς ἐκκαθάρῃ τῶν ἐμῶν μιασμάτων.
τὸν δ' αὖ νεὼν ἐκεῖνον ἢ νεῶν χάριν
τοῖς ἐν ναοῖς ἄστρασιν ἄλλον φωσφόρον,
πόθεν στενάξω τοῖς καταλλήλοις γόοις,
ἂν ἐξετάκῃ τῷ πυρὶ τὰ δάκρυα,
ὅνπερ προεσκεύασε φαιδρότης Κύρου
καὶ χεὶρ ἐπηγλάισεν εὐσεβεστέρα;

484 ὄμμα καὶ ψυχῆς κόρας. ὄμμα ψυχῆς persaepe (cf. Plat., Resp. 533d), κόραι ψυχῆς multo rarius invenitur; cf. Athan. Al., Quaest. ad Antiochum ducem, PG 28,689 ἀπετύφλωσεν ὁ Σατανᾶς τὰ τῶν Ἰουδαίων ὄμματα, καὶ ἐπήρωσε τὰς τῆς ψυχῆς αὐτῶν κόρας. **488** δρόσος potius ad Jud. 6,36–40 (de vellere; cf. Ps. 71,6) quam ad Gen. 27,28 spectare videtur, quia vv. 483–502 de aliqua aede beatae Mariae virginis agitur (v. supra, p. XV). **491-493** Ex. 3,2. **496-499** Ex. 3,5. **503-508** templum significat, quod aedificari Cyrus Persarum rex concessit; cf. Esdr. II 1,1ss.

485 ἐτρέφρωσε M **487** δόμων B **494** πως M **496** ἀπορύπτων MB **497** ὑπόδυμα B **501** τὸν ναὸν B **507** προσεσκεύασε B

Βεσελεὴλ τε καὶ Μωσῆς συνεργάται
σκηνὴν συνεκρότησαν ἀλλὰ χάριτος
στέγουσαν ἔνδον λυχνίαν, στάμνον, πλάκα,
ἅγιον ἄλλο κοσμικόν, καθὼς γράφει,
ἂν ἡλικία καὶ φύσις καὶ πᾶν γένος
ἐμφιλοχωρῇ καὶ πατῇ τούτου πλάτη.
λιμὴν γὰρ ἦν τὸ χρῆμα τοῖς ἐν κινδύνῳ
ἢ καὶ κιβωτὸς σωστικὴ παντὸς φύλου,
κἂν οὐκ ἐπέσχε τοῦ πυρὸς τὰς πλημμύρας
καὶ κατακλυσμὸν τῆς φλογὸς καὶ τὸν σάλον –
καὶ γὰρ ποταμὸς τοῦ πυρὸς παρελκύσας,
καὶ γὰρ ἀπῆν δίκαιος ἐκ ταύτης Νῶε,
ἀφῆκε πενθεῖν εὐσεβῶν παμφυλίαν.
ἐκεῖθεν ἐξέδραμε τοῦ κλυδωνίου
περιστερά τις ὥσπερ ἠργυρωμένη
ἢ καὶ χρυσῷ στίλβουσα καὶ τῷ λυχνίτῃ
τύπος σεβαστὸς τῆς πανάγνου παρθένου
κἀκ τῆς θύρας ἐκδῦσα τῶν σκηνωμάτων,
ἣν πλατεῖαν ἤνοιξεν ὄργανον φλέγον,
καὶ τοῦ πυρὸς φυγοῦσα τὴν τρικυμίαν

509-512 de tabernaculo a Beseleel iussu Moysis confecto v. Ex. 35,30–36,1ss. **512** ἅγιον κοσμικόν Heb. 9,1. **515-521** de arca; cf. Gen. 6,14ss. **520** δίκαιος Νῶε cf. Gen. 6,9. **522-534** columbam Noe (cf. Gen. 8,8ss.) cum columbis argenteis auratis, quae in ecclesiis positae esse solebant, confert; de quibus vide Theod. Prod., Poem. Hist. 34 (Hörandner) et C. Mango–J. Parker, Dumbarton Oaks Papers 14,245. **525** columba tamquam τύπος Mariae in hymnis ecclesiae graecae haud raro canitur; cf. S. Eustratiades, Ἡ θεοτόκος ἐν τῇ ὑμνογραφίᾳ, Paris–Chennevières-sur-Marne 1930, s.v. περιστερά, ubi et epitheta περιηργυρωμένη καὶ κεχρυσωμένη, νοητοῦ κατακλυσμοῦ παῦλαν φέρουσα etc. inveniuntur. P. Magdalino (ut supra, p. XV) de imagine Mariae agi contendit.

515 λιμήν γαρ MB τὸ χρῆμα om. Diet **517** τοῦ: τοὺς M **524** ἢ καὶ χρυσῶ καὶ τῶ λυχνί[ω] καὶ τῶ λυχνίτη B **525** σεβαστὲ M **527** ἣν πλατεῖαν scripsimus: ἣν πλαγεῖαν M : ἢ πλατεῖαν B

ἀπῆρεν εἰς ὕδατα λίμνης μαρτύρων,
οὓς σχῆμα μετρεῖ τῆς δεκαπλῆς τετράδος·
πλὴν ἀνάπαυσιν εὗρεν ἡ ταύτης βάσις,
παλίνστροφον γὰρ οὐκ ἀπῆρε τὸ πτίλον,
M 15r κἄνπερ φέρῃ τὸ κάρφος εἴτε τὸν κλάδον,
ὃς ἐξανέσχεν ἐκ Δαυὶδ ῥιζωμάτων.
καὶ λῆξιν οὐκ ἔλαβεν ἡ τρικυμία·
ἔτι λαλήσω καὶ πλατύνω τοὺς γόους
καὶ μηνύσω τὸ βάθος τῶν θρηνημάτων·
καὶ δεσπότου γὰρ ἐκτεφροῖ φλὸξ τοὺς τύπους,
B 73v ὃν πῦρ κατεῖδε καὶ Μωσῆς καὶ Θεσβίτης,
ὃς ὑετὸς δρόσος τε καὶ πνεῦμα ψύχους.
ζητῶν, ἐρευνῶν τοιγαροῦν τὸ πρακτέον
καὶ τὸν λόγον τίς τοῦ πυρὸς τῶν γραμμάτων,
εὑρὼν ἀπαυδῶ καὶ γράφειν ὑποτρέμω·
τὸν γὰρ κατ' εἰκόνα με μαστίζειν θέλων,
ἀνθ' ὧν μολύνω τοὺς θεογράφους τύπους,
στρέφει τὸ τόξον εἰς τὸν ἄψυχον τύπον
καὶ τωτέως ἔπληξε χρωμάτων φύσιν,
ὡς μορμολύξῃ τὴν ἐμὴν ἀταξίαν.
εἰ γοῦν λάβῃ με πάλιν ἐν παροινίαις,
εὐθὺ τὸ τόξον ἐντενεῖ τῆς καρδίας.
ὦ πῦρ ἀναιδὲς κατὰ δεσπότου βρέμον,
ὃν ἡ τριάς σοι τῶν ὁμοστοίχων τρέμει·

529-530 de aede quadam XL martyrum agitur. **531-533** cf. Gen. 8,9–10. **534** cf. Apoc. 22,16. **539** de visionibus Moysis et Eliae cf. Ex. 3,2; 3 Reg. 18,37–38. **540** cf. e.g. Deut. 32,2; Dan. 3,50. **545** θεογράφους τύπους idem atque apud alios θεόγραφοι πλάκες vel simile (cf. Lampe s.v.) significat, i.e. tabulas legum.

530 χῦμα MB : σχῆμα scripsimus **532** παλίτροφον B **538** ἐκτρεφοῖ M : ἐκτ... B φλὸξ : ξ ex ζ M **540** ψύχος M : ψύχους scripsimus: nihil praeter ψυ legi potest in B **552** ποι B

ὕδωρ, ῥοώδης εὐδιάχυτος φύσις,
ἀνέσχε Χριστοῦ σαρκικὸν ποδῶν πάχος
ὥσπερ στεγανὸν ἐκ φρίκης τοῦ δεσπότου,
καί που ποταμὸς εἰς παλίρροιαν θέει·
ἀὴρ ἀνυψοῖ σῶμα Χριστοῦ βαστάσας
μικροῦ τὸ λεπτόσωμον εἰς στερρὸν τρέπων·
ἡ γῆ κλονεῖται καὶ βλεφάρῳ δεσπότου
καὶ θρύπτεται κόρυμβος ὑψηλῆς νάπης.
τὸ πῦρ δὲ τολμᾷς καὶ χαρακτῆρας φλέγειν,
ὧν ἡ σκιὰ ζώσιμον ἀψύχοις πνέει·
ἀλλὰ πρόνοια ταῦτα καὶ θεία κρίσις·
ἂν γὰρ κελεύσῃ, καὶ καμίνου τὸ φλέγον
Χαλδαϊκῆς ἔφριξε καὶ παίδων τρίχας·
θέλει δὲ καὶ πῦρ δαπανᾷ καὶ τοὺς τύπους
καὶ πάχος ἀδάμαντος ὡς χόρτον φρύγει.
ὡς γὰρ βασιλεύς τις περιγείου κράτους
πόλιν κολάζων ἐξ ἀτασθάλων τρόπων
θυμῷ δικαίῳ καὶ κατὰ λόγον χόλῳ,
καὶ πῦρ κατ' αὐτῆς ἀπόφασιν ἐξάγων
καὶ στήλας αὐτοῦ προτρέπει συνεκφλέγειν,
μὴ λείψανον λίποιτο τῆς ἀτασθάλου,
οὕτω κελεύει καὶ θεὸς παντοκράτωρ
τῇ κατακρίτῳ συντεφροῦσθαι τοὺς τύπους.
καὶ φεῦ τολοιπὸν τῆς ἐμῆς ἁμαρτίας,
ἂν τὸν πραῢν χόλασιν εἰς τόσην τρέπω.
μάνδρας μοναστῶν τίς λυπρῶς μὴ δακρύσῃ,

553-555 cf. Mt. 14,25; Mc. 6,48. **556** cf. Ps. 113,3 ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω; Flav. Philostr., Vita Apollonii 5,6,4 ἐπὶ τὰς πηγὰς ὁ ποταμὸς παλίρρους ἵεται. **557-558** cf. Lc. 24,51; Acta 1,9. **559-560** Hab. 3,6; Sir. 43,15. **564-565** Dan. 3,48–50.

553 εὐδιάχοτος Diet **554** ἄνεσχε B **556** καὶ M **564** κελεύσω M **565** τρίχα B **568** βασιλεὺς τίς MB **571** ἀπόφαυσιν (ex ἀπόφανσιν?) B **576** τολοιπὸν MB **577** χόλανσιν B : χόλασιν ex χόλανσιν M τρέπω scripsimus: τρέπων M, τρέπον B **578** λυπρῶς: λοιπὸν B

αἷς λύκος ἐσκίρτησε πῦρ τὸ παμφάγον;
τὰς ἀγέλας δὲ τῶν κεκαρμένων θλίβει,
ἃς λουτρὸν ἀπένιψε θερμῶν δακρύων·
καὶ νῦν κατεσχίσθησαν εἰς ὀρῶν λόφους
ῥωχμάς τε πετρῶν καὶ φαραγγῶδες χάος
καί που φαγοῦνται καὶ πόαν ζῳοφθόρον
καὶ σώματος κώνειον ἢ ψυχῆς φόνον·
τὸ γὰρ φλοιῶδες ἅπαν ἡ φλὸξ ἐσθίει,
ὡς ἄγριος σῦς, ὡς ἀνήμερος λέων
τοὺς δεσποτικοὺς ἀμπελῶνας εἰστρέχει,
φραγμοὺς καθαιρεῖ καὶ τρυγᾷ σύμπαν θράσος.
ὁ σῦς παρῆλθε καὶ μονιὸς ἐκθλίβει·
τὸ πῦρ γὰρ ἀπῆν καὶ παρῆν χεὶρ ἁρπάγων.
ὢ πνευματικῆς σίμβλα φιλεργασίας
M 15v ἡμῖν γεωργήσαντα πικρίας χύμα
ἐξ ὧν ὁ καπνὸς καὶ δριμύτης ἀνθράκων·
σμῆνος μελισσῶν ἐξελαύνει μακρόθεν,
σμῆνος φιλεργὸν καὶ πονοῦν τὰς συνθέσεις
τῆς ἑξαγώνου παντελοῦς χρηστουργίας,
ἀφ' ἧς τε δειπνεῖ καὶ Χριστὸς τρυγῶν μέλι.
βαβαὶ καλιαὶ τρυγόνων τῶν σωφρόνων,
ὕλης γὰρ ἐκρήγνυσιν ἔνθεος πόθος,
εἰς ἃς ὑφέρπων καὶ συρίζων ὁ δράκων
πτερὸν λύειν ἐπῆρεν εἰς ἐρημίαν
καὶ πρὸς δρυμώνων ἐξελᾷ δυσκαρπίαν.
κενῶ τὸ πένθος καὶ πάλιν ἐπιρρέει

587-590 cf. Ps. 79,9.14 **592-598** cf. Theod. Stud., Cantica II 4 (ed. J. B. Pitra, Anal. Sacra I, Parisiis 1876, 339) Σὺ προῆλθες ὡς ἐκ σίμβλων τῆς γαστρὸς ὁ φιλεργάτης. **598** cf. Is. 7,14s. **599** cf. Cl. Ael., De nat. an. X 33 σώφρων ἐστὶν ἡ τρυγών. Ephraem Syrus, De monachis (ed. K. Phrantzoles, Ἐφρ. τοῦ Σύρου ἔργα V, Thessalonike 1994, 251–254) 1 ἡ τρυγὼν ὄρνις ἐστὶ σώφρων.

580 δε MB **582** φλόφους M **584** φανοῦνται B **589** πάμπαν B **590** σὺς M **594** καρπὸς B **599** σοφρόνων Diet **600** γαρ MB **604** ante versum τμῆμα τέταρτον habet B

καὶ τὰς φλέβας ηὔρυνε τῶν στεναγμάτων·
ἀντλοῦμεν ἄλλην, ἣδ᾽ ἐπεισρέει πάλιν,
ἀεὶ κολωνὸς τῶν γόων ἐξαίρεται.
ἐκεῖνο καὶ γὰρ τίσι τοῖς θρήνοις φράσω
καὶ πῶς στενάξω τοὺς ἐμοὺς ὁμογνίους;
τῶν ἀψύχων δὲ μὴ στέγων τὰς ἐκβράσεις
τῶν ἐμψύχων πῶς καρτερήσω τὴν φλόγα;
τὸ πῦρ γάρ, ὡς ἔοικε, μὴ λαβὸν κόρον
ἐκ τῶν τοσούτων ἀψύχων ἐδεσμάτων,
τοῖς ζῶσιν ἐξήνοιξε πεινώσας γνάθους
καὶ κατεμασσήσατο σάρκας ἐμψύχους.
ὢ πῶς πνέουσιν ἐκφράσω τοῖς ὀργάνοις
τῶν πυρικαύστων ἐκπνοὴν ὁμοσπόρων;
ἔσπαιρον ἰχθῦς ὥσπερ ἀνθράκων μέσον,
χεῖλος δακόντες, ἡ λαλίστερος φύσις,
κἂν που λαλῶσιν ἐκμελέστερον σκάρου·
δελήτιον γὰρ ἔσχον ὑπὸ τοῦ πλάνου
B 74r τὸ χρῆμα σῶσαι καὶ τὸ τέκνον ἁρπάσαι,
οἷς καὶ συνηρπάγησαν εἰς πυρὸς ῥύμην
ὥσπερ χέρα διδόντες ἐν τρικυμίᾳ.
τοὺς φιλοκερδεῖς οὐδὲ γὰρ τόσον στένω
τοὺς αὐτόθεν λαβόντας εὐθὺς τὴν δίκην·
ὢ πῶς δινοῦσιν ἐν πυρὶ τὰ σαρκία
πικρὰν δίνησιν ὡς στεναγμοῦ πυρρίχην·
ὢ πῶς κατωρχήσαντο τῆς φλογὸς τότε
Σαρδῴαν ἐξόρχησιν οἴκτων ἀξίαν
ἢ καὶ τραγικὰς σὺν στροφαῖς ἀντιστρόφους·
καὶ γὰρ τὸ λάβρον συμπιέζον τοὺς πόρους

620 de scaro pisce solo non muto v. Arist. apud Athen. VIII 331d; cf. Opp., Hal. 1,134. **630** de risu Sardonico cf. Sudam Σ 124; Mich. Apost. XV 35 (Corp. Paroem. Gr. II 638); Karathanasis, Nr. 76.

608 ἐκεῖνος B **609** στενάζω M **610** ἐκφράσεις B **619** δακέντες Diet **620** ἐκμελέστεροι B **629** κατορχήσαντο Diet **632** λαῦρον B

καὶ ξηρότητι νεῦρον ἅπαν συνδέον
ὠθεῖ σπαράττειν τῶν μελῶν τὰς συνθέσεις·
εἶτα τὸ λεπτόσωμον ἔνδον εἰσδύνον
ἐκβόσκεται πᾶν καὶ τὸ σύνδεσμα λύει·
εἰς κλάσιν, εἰς ἔκλυσιν ἄρυθμον τρέπον
τὸν φθόγγον ἄχρι τῆς πνοῆς ἀπαμβλύνει·
καὶ σῶμα τετράχορδον εἰς φθορὰν λύσει,
ἄνπερ τὸ πλῆκτρον ἐμβριθέστερον κρέκῃ.
ὢ μουσικὴ νικῶσα καὶ λίθων φύσιν
ὡς Ὀρφαϊκή, πλὴν πρὸς ὁρμὴν δακρύων.
ἐσπαργάνου πῦρ ἀθλίως καὶ τὰ βρέφη
καὶ κειρίαις ἔσφιγγε ταῖς νεκροστόλοις
δράκων τε καυτὴρ ὡς νεοσσοῖς ἑρπύσας,
ὡς ἐν καλιαῖς τοῖς λίκνοις ἐπεστρόβει,
ἓν εὐτυχοῦντα συμφοραῖς ἐν ἐσχάταις
τὸ μὴ φρονεῖν νοῦν ἐν τοσούτῳ κινδύνῳ·
ὁ πρεσβύτης πέπονθε ταὐτὰ τῷ βρέφει
ὡς εἰς βρεφικὴν ἐκστραφεὶς ἀνανδρίαν
ἕρπων κατὰ γῆν καὶ φυγὰς οὐχὶ τρέπων,
ηὔχει δὲ τὸν νοῦν πρόσθεμα τῆς πικρίας.
ἐν λαγόσιν ἔφλεξε μητρῴαις τόκους
ὡς ἀστραπῆς φλὸξ μαργάρους ἐν ὀστρέῳ,
M 16r ὡς πῦρ κεραυνοῦ πολλάκις καταφρύγει
τὸν καρπὸν ἅμα τῷ φυτῷ καὶ τοῖς κλάδοις
καὶ λέμματι τὸν σῖτον ἐγκαταφλέγει,
καὶ πατέρα συνέσχε τὸν φυτοτρόφον,

639 σῶμα τετράχορδον: Basil. Caes., De virg., PG 30,688, corpus humanum ut e quattuor elementis harmonice compositum cum tetrachordo comparat. **641-642** v. supra ad v. 29. **645** cf. Il. 2,308–314, quo loco et Mich. Chon. II 364,22–24 (Lampros) usus est. **653-660** de partu conchae a fulmine deleto cf. Orig., Comm. in ev. Mt. 10,7.

635 εἰσδῦνον B **636** σύνδεμα M **637** ἔκκλυσιν B τὸν ῥυθμὸν B τρέπον ex πρέπον M **638** ἀπαμβλύνη M **640** ἐμβιθέστερον MB **645** δὲ B **646** τ[αῖς] λίμν[αῖς] B ἐπεστρόβει, cf. v. 304 M : -στόβει M, -σόβει B **651** γῆς MB **652** ηὔχει: legi non potest in B **657** ἐν- M

καὶ πρὶν ἰδεῖν φῶς ἀντεκέρδαναν σκότος
πικρόν τε τάφον δυστυχῆ τὴν γαστέρα.
πατὴρ δὲ τριπλῶς σφάττεται τῷ κεντρίῳ
βλέπων ἑαυτόν, τὴν τροφὸν καὶ τὸ βρέφος
ὡς οἶκον ἄλλον συμπατοῦντας τὸν τάφον
καὶ δυστυχοῦντας τὴν πικρὰν συναυλίαν,
φλογὶ ῥαγέντας καὶ λυθέντας εἰς κόνιν,
σπαρτίον ὡς ἔντριτον ἐκ πλοκῆς πόθου,
καὶ συμπλακέντας καὶ χερῶν τῇ συνδέσει.
ὡς δ' ἦν ὁ θὴρ λαίμαργος ἐξ ἀπληστίας
σὺν δεσπόταις τὸν ἵππον ἢ καὶ τὴν στέγην
καὶ πᾶσαν ἄλλην κτῆσιν ἐγκατεσθίει.
κἂν ἐν γραφαῖς δράκοντα καὶ τύποις βλέπω
αἴνιγμα τοῦδε τοῦ πολυπλάνου βίου,
ὡς πρῶτον ἵππον, δεύτερον τὸ τεκνίον,
τρίτην γυναῖκα, τέταρτον τὸν δεσπότην
ἔμαρψε χανδὸν καὶ πλατυτέραις μύλαις,
ἐλπίσι συλῶν καὶ χρυσοῦ καὶ μαργάρου,
αὐτὸς λέγω δράκοντα τὴν πυρὸς φύσιν·
πλὴν οὐ μερίζει τὰς τροφὰς ὁ παμφάγος,
ὁμοῦ δὲ δειπνεῖ καὶ σπαράττει ταῖς γνάθοις
ἵππον, τέκνον, σύζυγον, ἄνδρα καὶ στέγην.
ὢ πικρὰ μίξις, ἂν τελευτᾷ πρὸς λύσιν
τὴν ἐν στέγῃ τε σκευαγωγίαν βίου.
ὢ δάπανον πῦρ, ὢ νικῶν εἰς τὸ φλέγειν
τὴν παφλάζουσαν Ἐμπεδοκλέους φλόγα,
ἂν μὴ παρῆκε δεῖγμα τῶν κεκαυμένων

666 Eccles. 4,12. **683-687** ad narrationem de morte Empedoclis, ut a Gregorio Nazianzeno, Carm. ad Nemesium 281–285, PG 37,1573A (cf. in primis v. 283 σάνδαλ' ἀποβράσσαντες), tradita est, refert. Cf. et Strab. VI 2,8.

660 δυστυχεῖ MB **661** σαρκίῳ B **665** λιθέντας B **667** συμπλακέντες M : συμπλακένᵀ B χερῶν B (melius metri gratia): ει in M ex corr. **669** ἵππον: οἶκον B **670** κτῆσιν scripsimus: κτίσιν MB **671** βλέπων B **683** δάπανος B

οὐκ οἶκον, οὐ χιτῶνας οὐδὲ σανδάλους,
εἰς δὲ σποδὸν τὰ πάντα καταλεπτύνοι.
ὢ πλουσίους πῦρ καὶ πένητας συμφλέγον
καὶ τοὺς καθ' ἡμᾶς τηγανίζον Λαζάρους·
οὐκ ἀπόρους γὰρ ἡ πυρὰ μόνη θλίβει
ἢ μεῖζον εἰς φλόγωσιν, εἰς καυτηρίαν.
ὁ πλούσιος γὰρ καὶ λαλεῖ τι καὶ πνέει
νοτίδα διψῶν τοῦ δροσιστοῦ δακτύλου.
ἐνταῦθα νεκροῖς οὐ λαλοῦσιν ὀργάνοις,
κἂν τι δὲ καὶ φθέγξαιντο, λεπτοὺς ἐκ βίας
καὶ ψυχαγωγοὺς ἐκκαλοῖντο δακτύλους
τῆς κοσμαγωγοῦ δεξιᾶς τοῦ δεσπότου.
τὸ χάσμα μακρὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς μέσον·
κἂν πλημμελῶμεν, χασματοῦται καὶ πλέον
καὶ τέφρα λοιπὸν ἀδρόσιστος ἡ πλάσις.
πῶς οὐ στενάξω τῶν ὁμοτρόφων πάθος;
ἂν σαλαμάνδρα, φαῦλος ἐν ζῴοις πλάσις,
B 74ᵛ ἔφυγε καῦσιν φυσικῆς ἀπὸ δρόσου
καὶ κατατρυφᾷ τῶν ζεόντων ἀνθράκων,
μέγα δὲ χειρῶν πλάσμα τοῦ παντεργάτου
(ὁ καὶ βασιλεὺς καὶ κρατῶν τῶν κτισμάτων
καὶ σαλαμάνδρας ὡς χρυσὸς τῶν ἀνθράκων),
οὐχ' ὑπερέσχεν οὐδὲ τῆς θρυαλλίδος
μύρμηκος ἥττων εὑρεθεὶς εἰς τὸ φλέγον.
ὢ Φοίνικος δύναμις ὡς τεραστία,
εἰ ζῇ καμίνῳ καὶ νεάζει τὰ πτίλα
καὶ τίκτεταί πως ἀπὸ γαστρὸς ἀνθράκων.
ὁ δ' αὖ μέγας ἄνθρωπος ὡς πτερὸν φθίνει
ἐναπολειφθεὶς ἀνθρακιᾶς ἐν μέσῳ.

689-693 Lc. 16,19–24. **702-704** cf. Aristot., HA 552 B 16; Theophr. 60 (Gercke); Const. Manas., frg. 11,7–8 (Mazal). **710** cf. Physiol. c. 7; Io. Tzetz., Hist. V 387–398.

690 μόνον B **695** φλέξαιντο λεπτὸν B **696** ἐκλαλοῖντο B **699** χάσμα τοῦτο Diet **708** οὐδὲ M : [οὐ]χί B **711-728** La **712** πῶς MB : πᾶς La

ἡ φλὸξ ἐπεστράτευσε καὶ φρουρημάτων
καὶ τῶν Ἰταλῶν τὴν πανοπλίαν τρέπει
M 16v ὀξὺ πυριμάλακτον ἀφεῖσα βέλος·
καὶ θωράκων εἰσδύνον εἰς λεπτουργίαν
τούτων μαλάττει καὶ χαμαὶ κατακλίνει
σιδήρεον τράχηλον ἐκ φιλαυτίας,
ὡς δ' ἀπαλὸν μόλιβδον, ὡς κηρὸν λύει.
πάροικον ἦν τὸ φύλον οὐκ Αἰγυπτίοις,
ἐν εὐκλεεῖ δὲ τῶν Βυζαντίων πόλει·
ὅμως καμίνου γεύεται σιδηρέας
καὶ πυρπολεῖται φθαρτικῶν ἐξ ἀνθράκων
καὶ ψηλαφητὸν νύκτερον σκότος βλέπει
καὶ πρωτογεννῶν ὑστάτων μέσων φόνον.
βαβαὶ διπλοῦν αὔχημα τοῦ πρώην νόμου
στύλος τε πυρὸς καὶ νεφέλης ὁ γνόφος,
ἡμῖν δὲ δυσπράγημα διπλοῦν ἀρτίως.
ὢ στύλος ἄλλος οὐ πυρὸς σελασφόρου,
πάντα δὲ συντεφροῦντος ὡς καὶ παμφάγου.
ὢ τοὺς καθ' ἡμᾶς Ἰσραηλίτας φλέγον,
κἂν νυκτὸς αὐτῆς ἐξεκαύθης εἰς μέγα,
φεῦ ἡμερινῆς νεφέλης καὶ τοῦ γνόφου,
ἣν ἀτμὶς ἐστήριξε καπνώδους πάχους
ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν κατατεφρουμένων
οὐδὲν καταστάζουσαν ἱλαρᾶς δρόσου,
ἀλλ' ἀστραπῆς κύουσαν ἔμφλογον βέλος.
κἂν δίψος ἐκ καύματος Ἰσραὴλ τρέφῃ,
οὐ πέτρα πηγάζουσα τὴν πόσιν βρύει·

717 πυριμάλακτον etiam apud Const. Manas., frg. 102,4 (Mazal). **722-725** Deut. 4,20; Jer. 11,4. **726** Ex. 10,21. **727** Ex. 11,5. **729-735** Ex. 13,21–22. **738** cf. Jud. 5,4 αἱ νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ. **740-741** Ex. 17,1–6.

715 φρουρημάτων B : φρακτιένει et supra lineam Λατίνων M **718** ἐσδύνον ἐς B **721** ἁπαλὴν La **722** φύλον: φυον B (lambda et accentus supra lineam perditi) **723** δε MB **724** δεύεται M **729** τὲ MB **730** δε MB **738** κατασταζούσης M

τὸ πῦρ γὰρ ἐξέλαψε καὶ τὰς ἰκμάδας
καὶ τοὺς λίθους, φεῦ, εἰς σποδιὰν λεπτύναν.
μερρὰ τὰ πάντα καὶ χυμὸς τῆς πικρίας.
ἔρημον οὖν ἀφῆκεν ἐκ τῶν καυμάτων,
ἄβατον οὖν παρῆκεν ἐκ τῶν θραυμάτων
τὴν πρὶν καλοῖς βρύουσαν εὐκλεῆ πόλιν
καὶ κῶλα πολλῶν συμπεσόντων ἐφθάρη.
ὢ πῦρ Βαβυλώνειον εἰς γῆν Αὐσόνων,
κάμινος ἐξαρθεῖσα πρὸς τὸν αἰθέρα,
ἣν πίσσα καὶ στυπεῖον ἢ κληματίδες
καὶ πᾶν πυρὶ τρόφιμον ἐξαναφλέγει.
ταῦτα γὰρ ἐστοίβασεν ὄλβος ἐμπόρων
ὠνούμενος, φεῦ, τὴν φθορὰν τῆς πατρίδος.
πῶς οὐδὲ παίδων οὐδ' ἐπανθούντων γνάθους
οὐδὲ βρεφῶν ᾤκτισας ἁπαλὴν πλάσιν
καὶ τὰ κύκλῳ δὲ πάντα συγκαταφλέγεις;
ὢ Σικελοὶ κρατῆρες, Αἰτναῖαι φλόγες,
Βυζάντιοι νῦν ἔκποθεν τεραστίου·
πῶς ἄρα παφλάσαντες εἰς ὑπερβλύσεις
οὐ Κατάνην καί τινα τῶν κωμυδρίων,
ἀλλὰ τεφροῦτε τὴν περίκλυτον πόλιν;
ὢ δόγμα καὶ τέρθρευσις ἐξ Ἡρακλείτου
τεφροῦν ἅπασαν ἐκπυρώσει τὴν κτίσιν.
φεῦ, εἰ παρ' ἡμῖν ἄρτι λαμβάνεις κράτος
ὡς ἐκπυρῶσαι τῆς Βυζαντίδος πλάτη.
καὶ τῶν ὑγρῶν δὲ κατακρατεῖ τὸ φλέγον,
οὐ σβέννυται γὰρ οὐδὲ ῥείθροις ὀμβρίμοις·

744 Ex. 15,23. **748** Num. 14,29.32. **749-751** Dan. 3,46. **758-761** cf. Thuc. III 116,1. **762** cf. supra ad v. 2. **763-764** de Heracliti dogmate cf. Aristot., Phys. III 5,205 A 3.

742 ἐξέλαμψε B **743** λεπτύνας B **746** αὖ B θρασμάτων B **751** ἢ B: καὶ M **753** ἐστίβασεν B **757** κύκλα B: an κύκλωσε legendum? **758** Σικελὸς M **761** κωμιδρίων M : καμιδρίων B **764** κλίσιν B **766** ἐκπυρῶσαν B

καὶ μὴν τυραννεῖ καὶ τὸν ἀέρα φλέγει
καὶ μὴν καταρχὴ κοσμικῆς φθορᾶς τόδε,
μὴ καὶ λύσις πάρεστι τῶν ἐν συνθέσει.
ὢ πρόδρομον πῦρ τῆς φλογὸς τῆς ἐσχάτης
τοῖς πλημμελοῦσι μορμολυγμὸν ἐκβρύον.
ὢ πῦρ φλογίνης, ἄλλο ῥομφαίας ξίφος,
τοῖς παραδείσοις τῶν ναῶν κλεῖσαν θύραν·
τούτους γὰρ οὐδεὶς εἰστρέχει τεθραυσμένους,
M 17r μέσοις δ᾽ ἐν αὐτοῖς πάλιν ἑρπύει δράκων.
ὢ πῦρ Σοδόμων εὐσεβεῖς καταφλέγον,
οὐκ ὄμβριμον πλήν, ἀλλὰ χαμόθεν βρύον,
ὑφ᾽ οὗ τεφροῦται καθάπερ Πεντάπολις
ἑπτάλοφον πόλισμα Βαβυλὼν νέα.
λῆρος Φαέθων καὶ βραχὺ μέρος φλέγει
καὶ τὸν μύθον νικῶμεν ἐκ τῶν πραγμάτων·
ἐνταῦθα πυρὸς ἅρμα τὰ πάντα φλέγει.
σὺν πρεσβύταις θρηνοῦσιν εὐφυεῖς κόραι·
ἂν συμπαθὴς καὶ μᾶλλον αὐτῶν ἡ φύσις,
B 75r Ἡλιάδων φοροῦσι τὴν ἀσαρκίαν
καὶ τῷ πόνῳ νεκροῦσι τὰς σφῶν καρδίας·
ὅμως τὸ δάκρυ καθαρὸν ταύταις δάκρυ.
θέλω κοπάσαι τὴν πικρὰν τραγῳδίαν,
ἀλλὰ μέγα τὸ δρᾶμα καὶ μείζω στένω,
οὐ Θήβαν ἑπτάπυλον ἀφορμὴν ἔχων
vacat
πλὴν οὐχὶ Δίρκης εὐποροῦσαν εἰς δρόσον,
οὐχ᾽ ἥνπερ Ἑλλάς, Ἴλιον πρὶν ἐκφλέγοι,

769-770 cf. Apoc. 8,7. **774-775** Gen. 3,24. **778-779** Gen. 19,24. **780** Sap. 10,6. **781** cf. E. Fenster, Laudes Constantinopolitanae, 1968, Ind. s.vv. ἑπτάλοφος et Babylon. **782-788** de Phaethontis mytho v. RE XIX 2,1508–1515. **792** cf. Il. 4,406.

773 μορμολυγμὸς MB **778** σοδόμον ἀσεβεῖς B **784** ἅρματα Diet **786** συμπαθεῖς MB **793** versus deest in M, legi non potest in B **794** post versum spatium unius versus vacuum habet B

πόλιν μυθικοῖς τοῖς θεοῖς πυργουμένην,
θεὸν δ᾽ ἐπ᾽ ἀκρόγωνον ἑδραίαν λίθον,
τὸν καὶ θαλάττης δεσπότην καὶ φωσφόρου.
ἐπὶ μεγίστοις τοιγαροῦν μείζων γόος.
ὢ πικρὰ μοῖρα τῆς νέας Ῥωμαΐδος·
προάγομαι γὰρ ἀστεροφρόνων λόγους
καλῶς λαλῆσαι τῷ πόνῳ νικώμενος.
πόθεν γὰρ εὗρες τῶν φλογισμάτων τύχην,
ὡς ἀπὸ ταύτης ἐκτριβῆναι τοῦ βίου;
τάχα θεμέθλων σῶν κατεβλήθη βάθος,
ζώνην θέοντος Ἡλίου κεκαυμένην
παρατραπέντος ζῳδιακῆς ἐκ τρίβου,
ἢ τῷ κυνάστρῳ συμπαρῆν ὁ φωσφόρος
ἄλλοις τὲ τισὶ φλεκτικοῖς τῶν ἀστέρων·
ἀπῆν δὲ μακρὰν ψυχροσωμάτου Κρόνου
ὑγροῦ τε κύκλου τῶν σελήνης συρμάδων·
καὶ γὰρ ἐχρῆν ἄτριπτον εἶναι τὸν δρόμον
καί τινα καινὸν ὡς παράδοξα πλέκῃ,
τῶν λιμένων πέρι δὲ τῶν εὐαγκάλων.
τί γὰρ λαλήσω τῆς καλῆς Βυζαντίδος;
πρώτους γὰρ αὐτοὺς ἐκτεφροῖ τὸ παφλάσαν
τὰς ἀγκάλας κυκλῶσαν ἢ προσφὺν βίᾳ

796 cf. Il. 7,452; 21,436; Pind., Ol. 8,30. **797** cf. Is. 28,16; 1 Petr. 2,6. **808** de diebus canicularibus cf. e.g. Nic. Callicl. 37,33 s. καὶ γὰρ κύναστρος ἡλίῳ παρατρέχει ὅσπερ καταίθει πᾶσαν ἄρδην τὴν χθόνα. **810-811** Κρόνος apud astrologos stella frigida, luna autem humida habetur (v. RE XI 2,2011 s.). E permultis locis, qui facile in Thesauro Linguae Graecae reperiuntur, liceat memorare Heph. Theb., Apotelesm. 193,29 (Pingree) ὁ δὲ τοῦ Κρόνου ψυχρὸς τὴν Σελήνην ὑγράν, et, ut afferamus exemplum aetatis Byzantinae, Io. Camat. 284 (Weigl) Κρόνος δὲ πάλιν ὁ ψυχρὸς καὶ ξηρότατος φύσει.

798 φωσφόρον B **814** πέριδε MB **814-837** La **816** αὐτὴ B **817** ἢ πρὸς φῦν B, inter ἢ et βία spatium 4–5 litterarum vacuum in M

καὶ κόλπον αὐτῶν ψηλαφῆσαν εἰς βάθος·
ὡς νῦν ἐχρῆν μέλασιν ἱστίοις πλέειν
καὶ κατάραι τὰς νῆας ἐς τὸν λιμένα
δεῖξαί τε τῷ σχήματι τὴν τρικυμίαν
ἢ μὴ κατάραι μὴ δὲ προσχεῖν ἀγκύραις.
σπιλὰς γὰρ αὐτοῦ καὶ κῦμα τῶν καυμάτων
καὶ ζεῖ τὸ ῥεῖθρον ὡς τὸ τοῦ Ξάνθου πάλαι
καὶ Πυριφλεγέθοντος Ἕλληνος λύσις·
ὡς πρὶν Ἀχαιῶν ναύσταθμον πῦρ ἐκφλέγει,
νεώρια νῦν πυρπολεῖ Βυζαντίων.
χρὴ μὴ κατάραι, μὴ προσορμίσαι σκάφη,
μὴ καὶ φρυγῶσιν Ἀττικὸς καθὰ στόλος
ἐκ πυρὸς ὑγροῦ, κἂν φύσιν ξηρὰν λάχοι·
φρυκτὸς γὰρ ὧδε φθαρτικὸς τοῖς ναυτίλοις,
ὃν ἐξανῆψε τοῦ Παλαμήδους φίτυς
ἐν λιμένι πρὶν εἰς ὄλεθρον Ἑλλάδος.
χρὴ μὴ προσίσχειν τὰς πολυφόρτους νέας,
M 17v ἡμᾶς δὲ διπλῆν τῶν κακῶν λύμην στένειν,
τὸ καυστικὸν πῦρ καὶ λιμὸν τὸν πυρφόρον
πάντων ἀπόντων φθαρτικῶν ἀγωγίμων.
ὢ βδέλλα μικρὰ τῆς θαλάσσης ἐκδῦσα,
εἶτα τραφεῖσα τῆς Ἐχίδνης εἰς πλάτος
καὶ πρὸς δρακοντόμορφον ἐκβάσα τέρας.
ὢ πῦρ καμινιαῖον ἐκ θρυαλλίδος,
βαβαὶ Χιμαίρας μῆκος ἐκ λαμπυρίδος,
ὢ κόκκος ἐκφὺς μυριοπληθὴς στάχυς,

819 cf. Hygin., Fab. 41. **824** cf. Il. 21,324. **825** cf. v. 285. **826-829** cf. Il. 15,743; 16,80. **827** νεώριον nomen portus ad cornu aureum siti est; cf. Janin 235s., 396s.; Berger 428–430. **831-835** Dio Chrys. 13,21. **843** Jo. 12,24.

818 κόλπον αὐτῶν scripsimus: κόλπον αὐτὸν ex κόλπων αὐτῶν M : κόλπων αὐτῶν B **819** ἱστίας B πλεύσειν La **821** δεῖξαι τὲ MB **822** μὴ δὲ MB **826** πρὶν M : πῦρ B νάσταυθμον B : ναύσταθμος La **832** ὃν scripsimus: ἂν MB **834** νῆας La **839** γραφεῖσα B

ὢ σπέρμα μικρόν, ὢ σινάπεος σπόρος
εἰς ὑψιθαλεῖς ἄρας ἀναδενδράδας,
ὡς καὶ καλύψαι τῇ σκιᾷ τὴν Αὐσόνων,
ἣν σκιὰν Ἅιδου καὶ θανάσιμον βλέπω.
σημεῖον αὐτὸς τὴν πυρὸς θρυαλλίδα
καὶ κέντρον ἀμέριστον ἐκμαθὼν λέγω,
ᾧ κύκλος εὐρὺς τοῦ πυρὸς διεγράφη,
χώρημα πολλῶν καὶ ναῶν καὶ κτισμάτων·
οὐχ' ὡς πυραμὶς ἦλθεν εἰς ὕψος μόνον,
εὐρύνεται δὲ καὶ τυραννεῖ τὴν φύσιν.
μικρὸν τὸ πῦρ τὰ πρῶτα, πλὴν ἐν ἐσχάτοις
κορύσσεται, φεῦ, ἐξ ὕλης πυριτρόφου,
μαῖνον κατὰ γῆν οὐρανῶν ψαύει πλάτους·
φεῦ, μάχεται πῦρ τῷ πυρὶ καινὴν μάχην,
πῦρ ἄψυχον τῷ ζῶντι καὶ πνέοντί μοι,
καὶ πῶς διδάξω τῆς ἐμῆς ἧτταν μάχης;
πυρὸς φύσιν ἔλαχεν ἡ θνητῶν φύσις·
ἐκ γὰρ ἑνὸς καθάπερ ἐκ θρυαλλίδος
ὅλη κάμινος τοῦ γένους ἀνάπτεται.
εἷς Ἀδάμ, ἀλλ' ἐκεῖθεν αἱ πανεθνίαι.
κἂν ἡ θρυαλλὶς εὗρε θανάτῳ σβέσιν,
τὸν γοῦν Ἀδὰμ πῦρ ἢ χθόνα πυρρὰν μάθης,
Ἑλληνίδος τὴν λέξιν ἐξ Ἑβραΐδος·
καὶ μάχεται πῦρ τοῖς πυρὸς θνητοῖς γόνοις·
ἐμφύλιός τις καὶ βαρὺς οὗτος μόθος·
τὸ κτίσμα τῷ κτίσματι τὴν ἔχθραν τρέφει,

844-845 cf. Mt. 13,31; Ps. 79,11. **865-866** cf. Jos. Flav., AJ 1,34,4 ὁ δ' ἄνθρωπος οὗτος Ἄδαμος ἐκλήθη· σημαίνει δὲ τοῦτο κατὰ γλῶτταν τὴν Ἑβραίων πυρρόν, ἐπειδήπερ ἀπὸ τῆς πυρρᾶς γῆς φυραθείσης ἐγεγόνει. Se etymologiam e Iosepho hausisse confitetur Io. Zonar., Ann. I 2 (I 21,11–13 ed. Bonn.); cf. et Const. Man., Chron. 243–244.

844 σινάπεος MB : σινάπεως Diet **846** ὃς B τῶν B : τὴν ex τῶν M **848** πυρὰν M **849** λόγῳ B **850** ὢ B **855** πυροτρόφου M **859** καί πως M **860** φύσιν ex φύσειν M **864** θανάτου B **865** πυρὰν M **866** ὡς B **868** μύθος B

B 75ᵛ ἐχθραίνεται γὰρ ἐκ θεοστυγῶν τρόπων·
τὸ δ' ἄψυχον, φεῦ, ἐκνικᾷ τοὺς ἐμπνέους.
ὦ τῶν σοφῶν νοῦς, ὦ παλαιτέρων βάθος,
μάτην κεράμῳ πηγνύεις στερρὸν βρέτας,
ὡς πυρὸς ἡττήσειε πάμβορον βίαν,
μᾶλλον στεγανωθῇ δὲ πρὸς τῶν ἀνθράκων.
πήλινος αὐτὸς ἀνδριὰς ἀπεγλύφην,
ἐκ γῆς δὲ πυκνὴν τὴν κεραμείαν φέρω,
ἀλλὰ δαπανᾷ τοῦ πυρός με τὸ ζέον
εἰς αἰθάλην τε τὴν θεοῦ κύρβιν λύει.
μάτην λίθινον ἀπολαξεύεις βρέτας,
ῥύαξ πυρὸς γὰρ καὶ λίθους κατακλύσει,
ὁ πανδαμάτωρ καὶ φθορεὺς τῶν ἀφθόρων.
φεῦ, ὑψίπυργον καὶ πλατύπλεθρον πόλιν
κολωνὸν ἑστηκυῖαν εἰδεχθῆ βλέπω
καὶ τερέβινθον οὐ τρέφουσαν φυλλάδας,
ὡς δὲ χρυσῆν πλάτανον ἐκπυρουμένην
κἀκ τοῦ πυρὸς μάλιστα κίβδηλον θέαν,
ὥσπερ πρόκαυμα χύτρας ἡ γραφὴ γράφει.
ῥυσσὸν τὸ κάλλος τῆς νέας Ῥωμαΐδος
ῥικνόν τε καὶ δύσμορφον ἐκ τῆς ἀσβόλης.
ὦ πῶς τὸ καλὸν σῶμα τῆς Βυζαντίδος
αἰσχρὰς τὰς οὐλὰς ἔσχεν ἐκ καυτηρίας·
ἦ που νοσοῦσαν τῆς ἁμαρτίας νόσους
μετέρχεται σίδηρος ἐκ τῶν ἀνθράκων,
M 18ʳ ὡς τὴν νομὴν στήσειε τῆς καχεξίας.

881 cf. supra ad v. 758–761. **883** πλατύπλεθρον cf. Euthym. Tornik. (ed. Papadopoulos-Kerameus, Noctes Petropolitanae, St. Petersburg 1913), 206,49. **885** Is. 1,30. **886** de aurea platano in aula imperiali constructa iussu imp. Michaelis II cf. Theoph. Cont. 173,7; 257,4. **888** Joel 2,6; Nah. 2,11.

870 ἐχθαίνεται MB **873** μμάτην B **875** δε MB **879** τὲ MB τοῦ θεοῦ κύρβην B **881** πυρός γαρ MB κατακλύσοι MB **884** καὶ εἰδεχθῆ per errorem Diet **885** τερέβινθον B : τέ[...]ψινθ\ M **888** πρόκαυμα BM LXX v. 1.: πρόσκαυμα LXX

Σωτήρ, ἰατήρ, ψύξον ὀψὲ τὸν μύδρον·
οἴκτου σταλαγμοῖς ἐκδροσίσας τὸ φλέγον,
τῆς καρδίας ἥψατο καὶ τῶν ἐγκάτων.
ἔαρ δὸς ἡμῖν ἀπὸ καυσώδους θέρους,
ποτήριον κέρασον ἀκράτως ζέον
καὶ τὸν τρυγίαν ἐκκένωσον εἰς ἔθνη,
εἰς πυρσολάτρας καὶ τιμῶντας τὴν κτίσιν,
ὡς τοὺς θεοὺς μάθοιεν αὐτῶν παμφάγους.
μὴ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Κωνσταντίνου φλέγοις.
ἅπαντες ἐφλέχθημεν ἐξ ἑνὸς μύδρου,
ἅπαντες ἐπλήγημεν ἐξ ἑνὸς ξίφους.
ὡς γάρ τις ὀργῇ τινα μαστίζειν θέλων
τύψας μέρος τὸ σῶμα σύμπαν ἀλγύνει,
πληγῇ μέλους ἔθλιψε τὴν διπλῆν πλάσιν,
οὕτω πατάξας τῆς Βυζαντίδος μέρη
καὶ φλέξας ἡμῖν τῶν τινας ὁμογνίων,
εἰς πάντας ἐξέτεινας ἄλγους πικρίαν
δυσαρκίαν τε τῶν ὁμοσπόρων θλίβεις·
ὡς καὶ διδάξας τοῖς κλάουσι συγκλάειν
ζώου βραχὺ σπαίροντας ὁ πνοοβρύτης
ξηρά τε τοῖς ἄνθραξιν ὀστέα ψύχου·
διὰ πυρός τε καὶ νάματος δακρύων
διήλθομεν· ψύχασον ἡμῶν καρδίας.
ἀρκεῖ τὸ πένθος συμπαθεῖς κλᾶν καρδίας·
πλατὺς ὁ θρῆνος, κἂν βραχὺς πρὸς τὸ θλίβον.
παύσω λόγους μέν, ἀλλὰ τοὺς γόους τότε,
ὅταν πνέοντας τοὺς πεφλεγμένους ἴδω
καὶ πυρικαύστους ἐκνεάσαντας δόμους
καὶ τῶν ναῶν τὸ κάλλος ἐξανθοῦν πάλιν

900-901 Ps. 74,9. **902** cf. Georg. Pis., Heracl. I 8.14 θεουργεῖν τὴν κτίσιν ... πυρσολάτρης. **914** cf. Anth. Pal. IX 573,4; Rom. 12,15. **916** cf. Ez. 37,4.11. **917** cf. Eur., Med. 1187; Soph., Trach. 919.

896 ὀψὲ B : ποτὲ M παράκλησις εἰς θεόν in margine M **901** τὴν B **907** ὀργή Diet **912** ἐξέτινας B **919** κλῶν B **921-937** La

καὶ τὴν τοσαύτην τῶν καλῶν πανσπερμίαν.
οἴμοι στενάξω τοῖς ἀλαλήτοις γόοις,
ἕως ὁρῶ πῦρ, τὴν φθορὰν τῆς πατρίδος,
ἕως τὸν ἐχθρὸν εἰς ὑπόμνησιν βλέπω
ἐν ἐσχάραις τε καὶ δᾳδούχοις λαμπάσιν.
ὡς εἴθε πῦρ εὕρηκε παντελῆ σβέσιν,
ἀπῆν ἐμοῦ βλέμματος ἡ κοινὴ λύμη.
οὕτω γὰρ ἴσως ἐξελαθόμην στένειν,
κἂν ἦν σκότος τὰ πάντα τῇ πυρὸς σβέσει.
δέδοικα, μὴ φάντασμα καὶ φλογὸς μόνον
ἐμὴν ψυχήν, φεῦ, ἐξεπίμπρα πρὸς γόους.
ἀπεῖπα· πῦρ με καὶ λαλοῦντα συμφλέγει.
ὢ πῦρ, βαβαὶ πῦρ, καὶ τρίτον καὶ πολλάκις :—

* * *

Initium carminis secundum codicem B

fol. 71ʳ [Ὁ........ κ]άλαμο[ς πυρὸς ....]
ἂν τοὺς πυρὶ σπαίροντας ἐξεπυρπόλεις.
ἔβλεψα λῃστὰς τοῦ πολίσματος μέσον,
καίτοι γε λόχους πᾶς φονεὺς ὑποτρ[έχ]ει,
ἐν ἡμέρᾳ καὶ ταῦτα τῇ σελασφόρῳ,
ἣν λαμπρύνει πῦρ καὶ δᾳδοῦχος φωσφόρος,
[πο]λιτικοὶ δράκοντες, [ἀ]στικοὶ λύκοι,
οἰκειακὸν λόχημα τοῦ νόθου πλέον,

926 στενάξω B : στενάζω M **933** ἦν M : οὐ La; lacunam habet B τῇ M : τοῦ B **935** ἐξεμπίμπρα B **937** explicit M. Post versum 937 versum add. B, cuius vestigia praeter ultimam vocem πόλιν legi non possunt. Quem versum sequitur nota τέλος τῶν περὶ ἐμπρησμοῦ στίχων.

7 cf. M 49.

Incipit mutile. Titulum στίχοι περὶ ἐμπρησμοῦ addidit manus posterior **1** ὁ … κάλαμος πυρὸς Diet : τὸν κάλαμον πυρὸς Browning **2** ἐξεπυρπόλεις: ἄτης (?) πυρπνόου Browning **5** ἀν B? **6** λαμπρύνη B

ὅσον κάτοιδε τοὺς ἐφεστίους πόρους.
καί πού τις ἐν κλύδωνι τοῦ πυρὸς τρέχει,
εἰς λιμένα κατῆρε τοὺς ὁμογνίους
καὶ τοῖς ἀδελφοῖς χεῖρας ἐκπεταννύει·
τοὺς ἅρπαγας γὰρ προσκαλεῖται συμμάχους
φύσει τε κλαπεὶς καὶ γένους ταῖς ἐγγύαις·
ἀλλ' ἦν ὁ λιμὴν ὡς λιμὴν τοῦ Ναυπλίου
ἄμπωτις ἅλ[λ]η καὶ Χαρύβδεως στόμα.
καὶ καπνὸν ἐκδρὰς ἀνθράκων ὁ δραπέτης
εἰς ἁρπάγων ἔπιπτε μαλερὰν φλόγα·
ἑκατόχειρ ἦν ὁ στρατὸς τῶν ἁρπάγων,
μυριόχειρ μᾶλλον δὲ πρόσφατον τέρας,
Ὕδρα πολυκέφαλος ἐξ ὁμαιχμίας·
ἀπῆν δ' Ἡρακλῆς ἐκθερίζων τὰς κάρας.
κἂν ἦν τὸ πῦρ ἐγγύθεν ὡς ἐπιφλέγον,
εἰσέτρεχον μὲν εἰς δόμους ἀλλοτρίους
ὡς δεσπόται χωροῦντες εἰς τοὺς θαλάμους
πρόφασιν ὡς σβέσ[ουσ]ι τὴν πυρὸς ῥύμην,
ἀλλ' ἦν ἀπευκτὸν μᾶλλον αὐτοῖς ἡ σβέσις,
καὶ πάντα πλοῦτον ἐσκύλευον τῆς στέγης
ἐπιλαλοῦντες τοῦτο πρὸς τοὺς δεσπότας,
κἂν κωμικὸν φεῦ ἐν πάθει τραγῳδίας,
τὸ τῶν γεράνων πρὸς πτερὸν τῶν ἀκρίδων·
ἂν μὴ φάγωμεν, πόντος ὑμᾶς ἑλκύσει·
ἦν γὰρ ποταμὸς ἐγγύθεν ταῖς ἀκ[ρίσιν].
[ἔ]φασκον οὐκοῦν τὸ τρικάρχαρον γένος·
ἂν μὴ λάβωμεν ὄλβον ὑμῶν τῆς στέγης
καὶ πᾶσαν ἔνθεν ἁρπάσωμεν οὐσί[αν],

15 de Nauplii, Palamedis patris, dolo cf. e.g. Niceph. Uran., Ep. 36,36 (ed. Darrouzès, Epistoliers, 1960) τῶν Ναυπλίου λιμένων ἀπιστοτέροις. **30-33** fontem huius fabulae non invenimus. Cf. vero Il. 21,12 ss. (locustae ignem fugientes in flumen cadunt) necnon Const. Acrop., Myth. 4 (ed. Papadopoulos-Kerameus, Deltion Hist. Ethnol. Het. 3 [1889] 448–50: Locusta se necessarie ab avibus devorari lamentatur).

14 τὲ B **17** καπνῶν B **32** ἡμᾶς B

πῦρ ἀποτεφρώσειεν ὑμῶν τὸν βίον
λιπὸν πένητας τοὺς πῦρ εὐθηνουμένους.
τούτοις ψυχροῖς ἥρπαζον ἀδίκως λόγοις.
κἂν ἐμμενεῖ τις δεσπότης ἐν τῇ στέγῃ
καὶ βράσμα καὶ κλύδωνα τοῦ πυρὸς στέγῃ,
εἴ πως φυλάξῃ σκευαγωγίαν βίο[υ]
καὶ πλοῦτον αὐτοῦ τῆς πυρᾶς ἀφαρπάσῃ,
ὤνατο μηδὲν τῆς μονῆς καὶ τῶν πόνων·
ἅρπαξ γὰρ ἐκράτησε τοῦ παντὸς δόμ[ου].
καὶ μὴν ἐκρίθη καὶ νόμος κατεγράφη,
ἄν τις ἐπιμείνειε νηὶ ποντίῳ
καὶ τοῦ κλύδωνος καρτερήσῃ ν[αμάτων],
κύριον εἶναι τῆς νεὼς καὶ δεσπότην
ἀγωγίμων τε ναυτικῶν καὶ φορτίων,
κἂν ἀλλότριός ἐστι τῶν φορτισμάτων,
ἐπιβάτης ἢ καὶ τύχης τῶν ναυτίλων.
ἀλλ' ὧδε καὶ κύριος ἰδίας στέγης
ἐπιμένων ὠθεῖτα[ι τῆς κ]ληρουχίας.
ὢ πυρὸς οὗτος καυστικώτερος πόνος
καὶ καρτεροῦντας ἐξαπόλλειν τὸν βίον.
ἄλλος κενώσας ἐξ ἀνάγκης τὴν στέγην
καὶ φόρτον ἐνθεὶς χρημάτων ἐς τὰς ῥάχεις,
ὅμως ἐλαφρόν, εἰ τὸ καῦσος ἐκφύγῃ,
ἔσπευδε σῴζειν λείψανα τῶν ἀνθράκων,
ὡς μὴ σπάνις γένοιτο παντελὴς βίου,
ἀλλὰ συναντᾷ τῶν φιλαρπάγων θράσος
ὡς ἅρπαγάς τε συγκλονεῖ τοὺς δεσπότας
καὶ τοὺς ὑγιεῖς ἑλκεσίβρυτος κρίνει
καὶ δυσκολαίνων τάχα τῶν ἁρπαγμάτων,
αὐτὸν δικαιοῖ συλλαβεῖν τὸ φορτίον
καλὸν φύλακα κτήσεως ἀλλοτρίας,

37 ἡμῶν B **38** λοιπὸν B **42** φυλάξει B **43** ἀφαρπάσει B **48** ναμάτων suppl. e.g. **51** ἀλλότριος ἔστι B **53** ὦδε B **63** ἄρπαγας τὲ B

φύλακα φαῦλον ὡς τετρημένον πίθον
ταμεῖον, ἀλλ' ἄπιστον, ἐξ ἀ[..........]
ὁ δεσπότης δὲ συμφορᾶς μῆκος βλέπων
ἅρπαξ ἀκούων τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων,
[ὁ δ' ἀπα]γωγεὺς ἵ[πταται ἐν]δυμάτων,
ἀγαπᾷ φυγεῖν ἁρπαγήν, κἂν τὴν δίκην,
καὶ τῷ δικαστῇ δῶρα δοὺς τοῦ φορτίου,
ἂν [ἀφανίσῃ] τὰς γραφὰς καὶ τὴν κρίσ[ιν],
κακῷ τὸ κακὸν ἐξιώμενος τάλας,
γυμνὸς νικητὴς ἀπολυθεὶς τῆς δίκης.
ἥττης πάσης φεῦ φορτικώτερον κράτος·
ὢ τίς ἐν ὑγροῖς καὶ πυρὶ πικρὸς νόμος,
ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ φλογὸς τρικυμίᾳ
τὰ ναυάγια χεῖρας ἁρπάγων φέρειν.
ἔρριψεν ἀκτὴ καὶ σπιλὰς τὴν ὁλκάδ[α]
καὶ δεσπότης πᾶς ὁ θρασὺς τ[οῦ] φορ[τί]ου.
ἔκαυσεν ἡ φλὸξ δυστυχεστέρων στέγας
καὶ χεὶρ ἄδικος ἔσχεν ἐνταῦθα κράτος.
βαβαὶ νόμοι κενοῦντες οἰκτρῶς τὰς πόλεις
ὡς ἄνομοι νεκροῦντες αἰχ[μὰς ....]ρων.
ὁ μὲν κατὰ θάλατταν ὁπλίζει ξίφος,
ὁ δ' αὖ κατὰ γῆν εὐτρεπίζει τὸν γνάθ[ον]
ὁμοῦ τε πεζὴ καὶ θαλάττιος κλά[σις].
fol. 71v ἀλλ' ὢ πῦρ, ὢ πῦρ, φλεκτικὸν μὲν εἰς λίθους
πλίνθους τε τεφροῦν οὐδ' ἀδικοῦντας δόμους,
τ[ῶν ἁ]ρπάγων δέχῃ δὲ θιγγάνειν σθένος·
μὴ καὶ μιανθῇς δῆθεν ἐκ τοῦ βορβόρου,
ἀλλ' ἄγε πίμπρα τοὺς μυσαροὺς ἐνδίκως·

68 cf. e.g. Corp. Paroem. Gr. I,32,15 (Zenob. 2,6). **76** de proverbio κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι v. R. Strömberg, Greek Proverbs, Göteborg 1954, p. 15 et 48. Nonnulla exempla apud H. Hunger [et al.], Registrum Patr. Cpl. II. Wien 1995, p. 98 (ad docum. 110,30 s.). Voce ἐξιᾶσθαι in hoc contextu solus praeter nostrum Nicephorus Patr., Ref. et eversio 204,70 (ed. Featherstone, Turnhout 1997) utitur.

68 τετρημμένον B **72** suppl. **74** τῷ φορτίῳ B **75** suppl. **89** suppl. **93** τ[οὺς Diet δέχῃ δε B

ἡ τοῦ πυρὸς γὰρ οὐ μολύνεται φύσις,
ἀλλὰ φθινύθειν τοὺς κακεργάτας φράσας,
οὓς πῦρ γεέννης ἐξερευνήσει τότε·
ἴδω τὸ σεμνὸν εὐσεβεστέρων λάχος
τὸ συμπαθές τε χριστεπωνύμων φύλον,
καὶ σκέπτεται τί πρὸς πυρὸς τὰς ἐκβράσεις;
ὅλας θαλάσσας δακρύων, τὸ τοῦ λόγου,
θερμῶς κατεστάλαττε τῶν πυρανθράκων·
ἄσβεστον ἦν δὲ τοῦ πυρὸς τὸ παφλάσαν,
ἔτι θαλάσσας ναμάτων τῶν ὀμβρίμων
συχνὰς κατήντλουν τοῦ πυρὸς τοῦ παμφάγου,
ὡς ἂν τὸ θερμὸν ἰκμὰς ἡ ψυχρὰ σβέσῃ,
ἀλλ' ἦν πολυδίψιος ὁ ζέων δράκων,
ὡς ἐκ καμάτων καὶ μακρῶν περιδρόμων
πυκνά τε δραμὼν ἐ[γ]κατάξηρος φύσει
ἅπασαν ἐμύζησεν ὑδάτων δρόσον,
ἀντλούμενος δὲ τὴν φλόγωσιν αὔξάνει
καὶ θαῦμα, πῶς πῦρ σπένδεται ταῖς ἰκμάσιν·
ὡς ἐν νέφει τις ἀστραπή τε καὶ δρόσος
στοιχειακόν τε ζεῦγος ἀλλ' ἐναντίον,
ἔλαιον εὗρε τὰς ποτίμους ἐκβλύσεις,
ἄναμμα πυρὸς τὴν δροσίζουσαν χύσιν.
[κἂν] μὴ Χριστὸς νάματα καὶ πάλιν τρέπει,
κἂν μὴ πρὸς οἶνον, εἰς τροφὴν δὲ πυρφόρον,
εὐεργετῶν με καὶ πάλιν τεραστίως
[ὡ]ς καὶ κολάζων τὴν πικρὰν ἁμαρτίαν,
καὶ γὰρ θεοῦ κόλασμα χρηστότης πλέον,

102 θαλάσσας δακρύων: hac imagine apud Byzantinos usitatissima (cf. e.g. Eust. Macremb., Hysm. VII 9,3; Theophyl. Bulg., Poem. 14,1 Gautier) Stilbes utitur et in epitaphio in iuvenem, v. 54; cum loco Veteris Testamenti (Jer. 8,23 πηγὴν δακρύων) coniungit Georg. Acrop., Epit. in Io. Ducam (ed. Heisenberg II [1903]) 3,25; at cf. Christ. Mityl. (ed. Kurtz [1903]) 40,40 ζητῶν θαλάσσας, οὐχὶ πηγὰς δακρύων. **118-119** cf. Io. 2,1.

100 φύλον B metri causa **109** καμάτων in καυμάτων corr. B **110** πυκνὰ τὲ B

ἂν ὕδατι δὲ καὶ χύσει τῆς ὑδρίας
ὁ Θεσβίτης πρὶν ἐξεπίμπρα τὰ ξύλα,
ἔφλεξε καὶ νῦν σχίδακας δομημάτων
ὡς αἰσχυνεῖ φεῦ αἰσχύνην ἁμαρτίας·
ὅμως ἐπήντλουν ὑδρίας ἐν ὑδρίαις
τῶν συμπαθῶν αἱ χεῖρες εἰς τὸ παφλάσαν
μήπω μαθοῦσαι τὴν θεήλατον δίκην,
[τὰ μυρί]α δὲ συντελοῦσαι πρακτέα.
ἄλλος δὲ μαθὼν τοῦ πυρὸς τροφὴν ξύλα
ἀπῆγε μακρὰν ἐκφορῶν τῶν δωμάτων
σάττων ἑαυτὸν φορτικώτερον βάρος,
κἂν ἦν ὁ φόρτος κοῦφος ἐκ προθυμίας.
ὡς ἀτροφῶν θὴρ ἐκθανεῖται παμφάγος
ὡς καὶ μαρανθῇ τῷ λιμῷ τῶν σχιδάκων,
ἀλλ' ἐκδαπανᾷ τοὺς λίθους ἀντὶ ξύλων
καὶ πᾶν τι ἄλλο καρτερώτατον πάχος·
καὶ πάλιν ἔπνει καὶ τροφῆς προσηυπόρει
κἀκ τῶν τροφῶν προῆλθεν ἐστοιβασμένος.
ἄλλος ἐδίδου δραστικὴν ναοῖς χέρα,
τοίχους μὲν οὐδὲν οὐδὲ τὰς πλίνθους ψύχων –
τὸ πῦρ γὰρ ἐκράτησε πάσης ψυχρίας –
ἀλλ' ἐκφορήσας τῶν ἐπίπλων τὴν χάριν
σκευῶν τε φαιδρότητα λιθομαργάρων·
τὸ πῦρ γὰρ ἐστράτευσε καὶ τοῖς ἐντίμοις,
καθάπτεται δὲ τῶν πανάγνων ἐκ θράσους
ζηλοῦν με τάχα τοῦ παρανόμου τρόπου
ἂν ὢν μυσαρὸς καθαροῖς προσεγγίσω,
ἢ μᾶλλον ἡμῶν ἐξελέγχον τοὺς ῥύπους,
...φ.... γὰρ ἀναθημάτων χάριν
ἐξαπονίπτει τῶν ἐμῶν μολυσμάτων.
ἄλλος δὲ λιπὼν ἅπασαν χειρουργίαν

123-124 cf. 3 Reges 18,33.

130 suppl. e.g. **137** ἐκδαναπᾷ B **138** καί τι πᾶν B **146** γαρ B **151** ἐξέφυγε? **153** λοιπὸν B

[φλο]γὶ προ[σ]ῆλθ[εν] δυνατῷ κατ[..........]
τῷ Χαλδαϊκὴν ἐνδροσίσαντι φλόγα
ἄρας τε πήχεις καὶ νοὸς τὰς ἐκτάσεις
ἐξ οὐρανοῦ καθεῖλκεν ὄμβριμον χύσιν.
ἀλλ' ἦν οὐρανὸς χάλκεος τεταμένος,
χαλκηλατεῖ γὰρ τοῦτον ὀργὴ τῆς δίκης·
[ἔν]θεν σταλαγμὸν οὐ καθῆκεν ἐκ δρόσου,
καὶ Μωσέως ἐδεῖτο θαυματεργάτου,
ὑφ' οὗ γεωργεῖ καὶ λίθος τὰς ἰκμάδας·
καὶ Θεσβίτης ἔστεργεν αὐχμώδη βίον,
ὃς κλείσας ἐξήνοιξεν οὐρανῶν πύλας·
ὅτι δὲ μὴ παρῆσαν ἐν τοῖς σαρκίνοις,
[ο]ὐραν[.. ....]σ[.] κατ' ἀνθράκων,
ἐπυρπολεῖτο τῆς Βυζαντίδος κράτος : –
·:· † ἐσχομένων τε τῶν π[.................]ων : – †
[ἀπέρ]χεται γοῦν ὁ στρατὸς τῶν εὐφρόνων,
[κ]αὶ ἀρετὴν γὰρ οὐκ ἔχων ἐν πρεσβύταις
ἀπειρόκακον ἦξεν εἰς μέσον φύσιν
fol. 72r κα[ὶ τοῖς νεο]γνοῖς τοὺς [πανωλε]σιτόκ[ους]·
ταῦτα στρατεύσας κατὰ πυρὸς παμβόρου
δοὺς ὅπλον αὐτοῖς ὀξυχάλκευτον δόρυ
τὸ σταυρικὸν σήμαντρον ἐν ταῖς ἀγκάλ[αις],
ὡς ἵνα κεντῇ τὴν φλόγα τὴν ὀργάδα
τὴν συμπλακεῖσαν Ἰσραηλίταις νέοις
ἢ ῥάβδον ἄλλην Μωσ[έως] καινεργάτιν,
ὡς οὐκ Ἐρυθράν, ἀλλὰ πυρὰν συντρίβῃ
ῥοχθοῦσαν ὡς κύματα καὶ τρικυμίαν.
τὰ γοῦν ἁπαλὰ καὶ γαλακτώδη βρέφη

155 cf. Dan. 3,48–50. **157** cf. 3 Reges 17,1; 18,1. Ep. Iac. 5,17. **158** cf. Il. 17,425. **161** cf. Ex. 17,5. **163** cf. 3 Reges 17,1; 18,1. **164** cf. Ep. Iac. 5,17–18. **178-179** cf. Ex. 14,15. **180** cf. Od. 5,402; 12,60.

168 versus imperfectus videtur **172** suppl. e.g. **176** κεντῇ ex κεντεῖ B

ὡσαννὰ κραυγάζουσιν ὡς πρὶν τὰ βρέφη
σῴζειν καλοῦντα παντοδύναμον κράτος,
τροφεῖον ἐκτιννύντα τοῖς φυτοσπόροις,
ἔνθερμον εὐχὴν ἐξ ἁπαλῶν ὀργάνων
τέρεν τε δάκρυ νηπίων ἐξ ὀμμάτων.
ἦν ταῦτα πλὴν ἡ βρῶσις ἡ τῶν ὀμφάκων,
οὓς οἱ γονεῖς τρυγῶσι τῶν βρεφυλλίων·
ἤλεγξε λιτὰς καὶ βρεφοκλαύτους γόους,
ἄπρακτον ἦν δὲ μειρακυλλίων στόμα·
τὸ γὰρ στύφον τε τῆς τροφῆς καὶ πικράσαν
ἄκρατος ἰὸς καὶ δριμύττων εἰς βάθος·
αἱμωδιῶσι τοιγαροῦν καὶ τὰ βρέφη
καὶ γομφιασμὸν ἔσχ[ον] ἐκ τῶν ὀμφάκων·
ῥίζης ἀνῆλθε τὸ στύφον πρὸς τοὺς κλάδους
λυπεῖ τε ταῦτα τοῦ πυρὸς καυτηρία
καὶ πατρικοῦ κτήματος αἰθάλη θλίβει·
σῴζουσιν οὐδὲν καὶ δρέπονται τὴν λύμην.
τοξεύματα δὲ νηπίων ὡς ἐγράφη
τῷ πυρὶ κραυγαὶ τῶν ἁπαλῶν ὀργάνων.
ἔτι γὰρ ὑπνοῖ καὶ θεὸς πρὸς τ[οὺς] γόους
καὶ τῷ τέως ἥττησεν ἡ πυρὸς ῥύμη·
ἐς ὕστερον δ' αὖ ὑπερέσχε τὰ βρέφη,
κἂν ἐξ ἀκάνθης πᾶσα σὰρξ [............]
ἂν μὴ δρόσους ἔρρευσε τῶν βρεφῶν στόμα·
ὡς πρὸς θεὸν γὰρ ἔρχεται τὰ παιδία,
ἀρέσκεται μόλις μέν, ἀλλ' [.............]

182-183 cf. Mt. 21,9–16. **187-188** Ez. 18,1 (Cod. A). **193-194** cf. Ez. 18,1 (Cod. A). **199** cf. Ps. 63,8 (τοξεύματα pro βέλος solum apud scriptores infimae aetatis Byzantinae). **204** cf. Iudices 8,7. **206** cf. Mt. 19,14.

194 γοφιασμὸν B **196** καυτηρίαν B **202** τωτέως B **203** ἐσύ-στερον B **205** ἔρευσε B **206** γαρ B **207** post v. τμῆμα τρίτον habet B. Versus, qui sequuntur, iidem sunt atque versus 327–937 versionis codicis M.

INDICES

App Appendix. Anonymi versus sepulcrales in Patriarcham Dionysium
B Versus de incendio, initium secundum codicem B
Disc Versus sepulcrales in discipulum
M Versus de incendio secundum codices M (v. 1–937) et B (v. 327–937)
Patr Versus sepulcrales in Patriarcham Michaelem

A. INDEX VERBORVM NOTABILIVM

(*asterisco designantur ea vocabula, quae in lexicis LSJ et Lampe non reperiuntur)

ἄβρωτος M 350
ἄβυσσος M 7
ἄγγελος App 20
ἄγκυρα M 822
ἀγλαΐα M 420
ἄγος M 353
ἄγριος M 37.587
ἀγρός M 168; Disc 10
ἀγυρτίς M 21
ἀγχέμαχος M 55
ἀγχίθυρος M 271
ἀγώγιμος B 50
ἀδάμας M 567
ἀδελφώζω Disc 55
ἄδενδρος M 169
ἀδιύπνιστος M 200
*ἀδρόσιστος M 700
ἄζωστος M 226
ἀήρ M 41
αἰθάλη M 296.346.879
αἰθρία M 416
αἱμωδιάω B 193
αἴσθησις M 31.275
αἰσχύνη B 126
αἰχμαλωσία M 236
ἄκανθα B 204
ἀκαρπία M 177
ἄκαυστος M 493
ἀκοντίζω M 71
ἄκρατος B 192
ἀκρίς B 31.33
ἀκρόγωνος M 797
ἀκτή B 82
ἀλαλαγμός M 265
ἀλάλητος M 926
ἀλγύνω Disc 26
ἄλευρον M 344
ἀλλοίωσις M 479
ἅλμη M 194
ἄλυτος Disc 6
ἁμαρτία M 162.479. B 121.126
ἀμέριστος M 849

ἀμορφία M 449. 478
ἀμπελών M 588
ἄμπωτις B 16
ἀμυδρός Patr 4
*ἀμφιθήγω M 57
ἀμφίον M 425
*ἀμφιφλεγής M 58
ἀνάβασις Patr 14
ἀνάγκη B 57
ἀναδενδράς M 845
ἀνάδυσις Disc 6
ἀνάθημα M 473. B 151
ἀναθλίβω M 129
ἀναίμακτος M 246
ἀνακόπτω M 299
ἄναμμα B 117
ἀνανδρία M 650
ἀνάπαυσις M 531
ἀναστάτωσις M 239
ἀναψύχω Disc 35
ἀνδρίας M 876
ἀνέσπερος Patr 32
ἀνήμερος M 587
ἀνθέω M 167
ἀνθήλιος M 290
ἄνθος M 168; Disc 7; App 3
ἀνθόσμιος M 342
ἀνθρακιά M 714
ἀνθρακόω M 8
ἄνθραξ M 209. 290.594.894. B 17. 60
ἄνομος B 87
*ἀντιβρέμω M 127
*ἀντικερδαίνω M 659
ἀντίμιμος M 446
ἀντιπνέω M 117
ἀντίστροφος M 631
ἀντιστρόφως M 373
ἀντιφλέγω M 289
ἀντλέω B 112
ἀνώρροπος M 103
ἀνωφορέω M 104
ἄορνις M 403
ἀπαγωγεύς B 72
ἀπαγωγή M 237
ἁπαλός B 181.185
ἀπαμβλύνω M 638
ἄπαυστος App 19
ἀπειρόκακος B 171
ἀπεκδύω M 425
ἀπερυγγάνω Patr 22
ἀπευκτός B 27
ἀπληστία M 668
ἀπογλύφω M 876
*ἀπολαξεύω M 880
ἄπολις Disc 29
ἀπορρύπτω M 496
ἀποτεφρόω B 37
ἀποτρόπαιον M 209
ἀπρόσβατος M 404
ἀργύριον M 382
ἄργυρος M 386
ἀργυρόω M 523
ἀρετή B 170
ἄρκτος M 158
ἁρματηλάτης M 297
ἁρπαγή B 73
ἅρπαγμα B 65
ἁρπάζω B 36.39
ἅρπαξ B 13.18.19.45.63.71.81.93
ἀσαρκία M 787
ἄσβεστος B 104
ἀσβόλη M 4.350.418.890
ἀσέληνος M 151. 206
ἄσιτος M 46
ᾆσμα M 455
ἀστατέω M 137
*ἀστεράρχης M 143.288
*ἀστερόφρων M 801
ἀστήρ M 452.459.504.809
ἀστικός M 49. B 7
ἀστραπή M 71.91. B 114
ἀστράπτω M 274
ἀταξία M 221

ἀτεχνία M 414
ἀτμίς M 736
ἄτριπτος M 812
ἀτροφέω B 135
αὐλός M 360
αὐξάνω B 112
αὐχμώδης B 163
ἀφαρπάζω B 43
ἀφεγγής M 147; App 12
ἄφθορος M 882
ἀχρειόω M 39
ἄψυχος M 30.64.436.546.610.613

βαβαί M 937
βάθος Patr 18
βάμμα M 415
βάρβαρος M 237
βάρος B 133
βασιλεία Patr 32
βασιλεύς M 568.706
βασιλίς M 9.318
βάτος M 491.493.499
βαφή M 258
βδέλλα M 838
βέλος M 385. 717.739
βία M 874
βιβλίον M 460
βίος B 56
βιοφθόρος M 37
βλαστάνω M 170
βλέμμα M 931
βλέφαρον M 154.199.218.559
βλύζω M 6
βόμβος M 196. 198. 272
βόρβορος B 94
βορός M 335
βράσμα B 41
βρέτας M 873.880
βρεφικός M 650
*βρεφόκλαυτος B 189
βρέφος M 649.662.756. B 181.182. 205
βρεφύλλιον B 188
βρίθος M 67
βρόμος M 270
*βροτοθρέπτειρα M 39
βροτός App 2.25
βρύσις Patr 5
βρῶσις B 187
βυθίζω Disc 53

γάγγραινα M 231
γαλακτώδης B 181
γαληνός M 371
γέεννα B 98
γεηρός M 107; Disc 8; App 4
γείτων M 229
γεννήτρια M 254
γέρανος B 31
γλυκάζω M 366
γλυκύς Patr 10
γλῶσσα Disc 35
γνόφος M 149.441.448
γομφιασμός B 194
γόος M 20.505
γραφή Patr 34
γραφικός Patr 9
γραφικῶς M 359
γρήγορος App 5
γυμνός B 77
γύρωμα M 461
γωνία M 147

δᾳδουχέω M 311
δᾳδοῦχος M 929. B 6
δάκνω M 619
δάκρυ B 186
δάκρυον M 6. B 102; Disc 40.53
δάκτυλος M 475.693.696; Patr 27
δᾴς M 136. 269.308
δασύσκιος M 51
δεκαπλοῦς M 530
δελήτιον M 621
δένδρον Patr 8

δερμάτινος M 498
δεσπότης M 61.217.300.453. B 25. 70.83
δεσποτικός M 588
δευσοποιός M 415
διαγράφω M 36.139
διαρτία M 393
διάστασις M 80
διασχίζω M 253
διάττω M 97.98
διαφλέγω M 288
διδάσκαλος Disc 45.50
διέξοδος Patr 9
δικαστής B 74
*διφρεύς M 293
δίψα M 336
διψάω Disc 33
δίψος M 740
δόγμα Patr 5
δόμημα B 125
δόμος M 184. B 24.45
δόρυ B 174
δοῦλος M 217
δρακοντόμορφος M 840
δρακοντώδης M 76
δράκων M 132.180.186.601.645. 671.677. B 7.108
δράμα M 135
δραματουργία M 134
δραπέτης B 17
δραστικός B 141
δρέπω B 198
δριμύτης M 594
δρομεύς M 293. 326
δροσίζω B 117
δροσιστός M 693
δρόσος M 488.738. B 111.114
δρουγγάριος M 174
δρυμών M 603
*δυσαρκία M 913
δύσις M 147
*δυσκαρπία M 603
δυσκολαίνω B 65
δύσμορφος M 890
δυσοδμία M 278
δυσόρατος M 449
δυσποτμία M 210
δυσπραγέω M 355
δυσπράγημα M 730
δυστυχέω M 664
δυστυχής B 84
δυστυχῶς M 54
δῶμα M 389. B 132

ἐγκατάξηρος B 110
ἐγκαταφλέγω M 657
*ἐγκατεσθίω M 235.670
ἐγκάτοικος M 50
ἐγκρυφίας M 346
ἐγχορεύω M 53
ἔδεσμα M 44. 613
ἑδραῖος M 797
εἰκών M 452
εἰστρέχω B 24
εἰσφορά M 34
ἑκατόχειρ B 19
*ἔκβλυσις B 116
ἐκβόσκω M 636
ἔκβρασις M 610. B 101
ἐκβρύω M 94.159
ἐκδαπανάω B 137
*ἐκδροσίζω M 897
ἐκθερίζω B 22
*ἐκθλίπτω Disc 23; App 23
ἐκθνήσκω B 135
ἐκκαθαίρω M 502
ἐκκλησία Patr 3
ἐκκυλίνδω M 402
ἐκλάπτω M 340.742
ἔκλυσις M 637
ἐκμυζάω M 67
ἐκνεάζω M 923
*ἐκπεταννύω B 12
*ἐκπιμπράω B 124

ἔκπληξις M 109
ἐκπνοή M 617
ἐκπορθέω M 399
ἐκπυρόω M 382.766
*ἐκπυρπολέω B 2
*ἐκπυρσόω M 234
ἐκπύρωσις M 764
*ἐκροφάω M 395
ἔκτασις B 156; Disc 20; App 14
ἐκτεφρόω M 282.298
ἐκτηγανίζω M 464
ἐκτήκω Disc 24
ἐκτραχύνω M 370
ἐκτρίβω M 199
ἐκφεύγω B 59
ἐκφορέω B 144
ἔκφρασις M 388
ἐκφυσσάω M 303
ἐκψύχω Disc 41
ἔλαιον M 339.370.374. B 116
ἕλιξ M 70
*ἑλκεσίβρυτος B 64
ἑλκύω B 32
ἐμβριθής M 640
ἔμπνεος M 871
ἐμπύριος M 121; Disc 15
ἔμπυρος M 204. 253
ἐμφιλοχωρέω M 514
ἐμφλέγω Disc 35
*ἔμφλογος M 739
ἐμφυής M 66
ἐμφύλιος M 868
ἔμψυχος M 435.611.615
ἐμψυχόω M 63
ἐναπολείπω M 714
ἔνδετος M 220
ἐνδίκως B 95
ἐνδροσίζω B 155
ἔνθεος M 465.600
ἔνθερμος B 185
ἔντιμος B 146
ἔντριτος M 666
ἐντρυφάω Patr 17
ἔνυλος M 427
ἐνώπιον M 378
ἑξάγωνος M 597
ἑξάμετρος M 110
ἐξανάπτω M 58.164.207
*ἐξαναφλέγω M 752
*ἐξανέρπω M 156.186
ἐξανέχω M 534
ἐξανθέω M 924
ἐξανύω M 298
*ἐξαπόλλω B 56
*ἐξαπονίπτω B 152
ἐξαρπάζω Disc 47
ἐξερευνάω B 98
ἐξιάομαι B 76
ἐξικμάζω M 394
*ἐξόρχησις M 630
ἐπαγλαΐζω M 508
ἐπαντλέω B 127
ἐπεισρέω M 606
ἐπενδύω M 420
ἐπιβάτης B 52
ἐπιλαλέω B 29
ἐπίλογος M 131
ἔπιπλα B 144
ἐπιστρατεύω M 715
ἐπιστροβέω M 304.646
ἐπιφλέγω B 23
ἑπτάλοφος M 781
ἑπτάπυλος M 792
ἐριννύς M 136
ἕρπης M 231
ἐρυμνός M 397
ἑσπέρα M 145
ἑσπερινός M 451
ἑστία M 56
ἐσχάρα M 116.384.929
εὐαγγελικός Disc 34
εὐάγκαλος M 814
εὐγενής Patr 20
*εὐδενδρία M 173

εὐδιάχυτος M 553
εὐεργετέω B 120
εὐθηνέω B 38
εὐκλεής M 723.747
εὐκοσμία M 428
εὐπείθεια Patr 30
εὐσεβής M 481.778. B 99
εὔτεχνος M 400
εὐτρεπίζω B 89
εὐφραίνω App 17
εὔφρων B 169
εὐχερής M 276
εὐχή B 185
ἐφέστιος M 50.146. B 9
ἔχθρα M 869
ἐχθραίνω M 870
ἔχιδνα M 839

ζέσις M 277
ζεῦγος B 115
ζέω B 108
ζόφος M 150
ζωγραφέω M 475
ζωγράφος M 413
ζῳδιακός M 807
ζωή Disc 21
ζῳοτρόφος M 38
ζῳοφθόρος M 584
ζωπυρέω M 61
ζώσιμος M 562

ἥλιος M 293.301
ἦμαρ App 24
*ἡμεράρχης M 143
ἡμερινός M 735
ἡμερόω M 302
ἡρωικός M 112

θάλαμος M 259. B 25
θάλασσα/θάλαττα M 186. B 80. 88.102; Disc 53
θαλάττιος B 90
θανάσιμος M 847
θάνατος M 203.864; Disc 24.26. 46
θάπτω Disc 44
θαῦμα B 113
*θαυματεργάτης B 161
θαυματουργός M 365
θέα M 5
θεήλατος B 129
θεῖος App 1.23
*θειόφρων App 13
θέμεθλα M 805
θεόγραφος M 545
θεόπτης M 499
θεός B 122.201.206
θεοστυγής M 870
θέρος M 433
*θεϋπόστατος Patr 19
θεωρός M 499
θημωνία M 351
θήρ M 47.49. 668. B 135
θηρίον M 72.337; Patr 31
*θηριτρόφος M 52
θησαυρός M 386
θιγγάνω B 93
θλίπτω Disc 21
θνήσκω Disc 27
θράσος M 72
θραῦμα M 746
θρεπτήρ App 18
θρήνημα M 537
θρηνήτρια M 24
*θρηνοπλόκος M 119
θρῆνος M 27.608.920
θρίξ Patr 25
θρυαλλίς M 708.841.848.861.864
θώραξ M 718

ἰατήρ M 896
ἱκέτης App 18
ἰκμάς M 742. B 107.113.162
ἱλαρός M 738

ἰός B 192
ἵπταμαι B 72
ἱστίον M 819
ἰχθῦς M 40.618

*καινεργάτις B 178
καινουργία M 161
*κακεργάτης B 97
καλάμη M 322
κάλαμος B 1; Patr 31
καλιά M 599.646
καλλιγράφος M 409
καλλονή M 407
κάλλος M 889
κάματος B 109
*καμινιαῖος M 841
κάμινος M 207.379.711
καμψάκης M 345
καπνός B 17
καπνώδης M 278.736
κάρα B 22
καρδία M 60.314.317
κάρος M 155.202
κάρπιμος M 172
καρτερέω B 48
καρτερός B 138
κάρφος M 533
κατάβασις Patr 14
κατακλύζω M 193.881
κατακλυσμός M 518
κατάκριτος M 575
κατακροτέω M 270
καταλεπτύνω M 687
καταμασσάομαι M 615
καταντλέω B 106
κατάνυξις M 356
καταπάτημα M 405
καταπόντιος M 197
κατασκιρτάω M 185
καταστάζω M 738
*κατασταλάττω M 84. B 103
καταστυγνάζω M 149
κατατεφρόω M 737
κατατρυφάω M 704
καταφλέγω M 778
κατεσθίω M 176.232
καῦμα M 12
καῦσις M 162.432.703
καῦσος B 59
καυστικός M 269.836. B 55
καυσώδης M 899
καύσων M 351
καυτήρ M 645
καυτηρία M 691.892. B 196
καχεξία M 895
κειρία M 644
κέλυφος M 235
κενόω B 57
κέντριον M 661
κεραμεία M 877
κεραννύω M 359
κεραυνός M 91.94
κῆπος Patr 7
κῆτος M 187
κίβδηλος M 887
κιβωτός M 516
κίνδυνος M 223
κλάδος M 533. 656. B 195
κλαίω M 3
κλάσις M 637
κλαυθμός M 266.286
κλέος Disc 9
κλεπτικός M 424
κληματίς M 751
κληρουχία B 54
κλίβανος M 349
κλίμα M 158
κλῖμαξ Patr 13
κλίνη M 202.203
κλύδων M 195.225. B 10.41.48
κλυδώνιον M 522
κλύζω M 190
κνέφας M 284
κνώδαλον Patr 23

κόκκος M 234. 843
κολάζω B 121
κόλασμα B 122
κολωνός M 607.884
κόνις M 410; Disc 42
κόρος M 44
κόρυμβος M 560
κοσμαγωγός M 697
κοσμικός M 33.295.512.770; Patr 2
κοῦφος B 134
κρατήρ M 758
κράτος B 78.85; Disc 15
κραυγάζω B 182
κραῦρος M 243
κρέκω M 640
κρησφύγετον M 223
κρόκη M 423
κρότος M 247
κτῆμα B 197
κτῆσις B 67
κτίσις App 28
κτύπος M 197
κυκλικός M 450
κύλιξ M 357
κῦμα B 180
κύναστρον M 352.808
κύρβις M 879
κύριος B 53
κωμικός B 30
κωμύδριον M 761
κώνειον M 585

λάβρος M 632
λαγών M 653
λαίμαργος M 668
λάϊνος M 419
λαλιά Disc 48
λάλος M 619
λαμπάς M 146.248.929
λαμπρός M 287; Patr 4
λαμπρύνω B 6
λαμπυρίς M 842
λαφύσσω M 43.48.62
λάχος B 99
λείψανον M 573
λέμμα M 657
λεοντιδής Patr 33
λεπτόσωμος M 558.635
λεπτουργία M 718
λέων M 49. 587; Patr 20.34
ληστής M 55. B 3
λιγυρός App 20
λίθινος M 880
*λιθομάργαρος B 145
λίθος B 137; Patr 12
λίκνον M 646
λιμαγχόνη M 46
λιμήν M 224. B 11.15
λίμνη M 529
λιμός B 136
λίνεος M 423
λογογράφος M 120
λοιμός M 231
λοῦμα Disc 39
λόφος M 320
λόχημα B 8
λόχος B 4
λύκος B 7
λυμαίνω M 184
λυπρός M 130
λύτρωσις App 12
λυχνία M 511
λυχνιαῖος M 145
λυχνίτης M 524
λύχνος M 141; Patr 1

μαγδαλία M 470
μαλερός B 18
μάνδρα M 578
μαραίνω B 136
μάργαρος M 654
μάρμαρος M 426
μαρμαρύσσω M 417

μάρτυς M 529
μαστίζω M 544.907
μάχη M 246
μέγαρον M 105
μέδιμνος Disc 2
μεθύστερος M 150
μειρακύλλιον B 190
μέλαθρον M 389.391
μέλας M 819
μέλασμα M 151.390
μέλισσα M 595
μέλπω M 455
μελῳδέω App 30
μεσημβρία M 432
μεταγράφω M 478
μετακλίνω Disc 31
μετάρσιος M 105.190.389
μήτηρ M 252
μητρῷος M 653
μηχανή M 82
μιαίνω B 94
μίασμα M 502
μόδιος M 142
μόθος M 868
μόλιβδος M 83.721
μολύνω B 96
μόλυσμα B 152
μοναστής M 578; App 18
μονιός M 590
μονόπεπλος M 260
μορμολυγμός M 251.773
μορμολύττω M 548
μόρος Disc 13
μουσική M 641
μουσουργία M 110
μύδρος M 291.896.905
μυζάω B 111
μυθικός M 60.796
μῦθος M 73
μυριοπληθής M 843
*μυριόχειρ B 20
μύρμηξ M 709
μυσαρός B 95. B 149
μυστικός Patr 17
μύχιος M 329

νᾶμα B 105.118
ναός M 389.428.476.481.775. B 141
νάπη M 560
ναυάγιον B 81
ναῦς B 47
ναύσταθμος M 826
ναυτία M 189
ναυτικός B 50
ναύτιλος M 831. B 52
νεάζω M 711; Disc 22
νεκρός M 205
νεκροστόλος M 644
νέκρωμα M 65
νέκταρ Disc 11
νεκταρώδης M 366
νέος Disc 1
νεοσσός M 645
νεφέλη M 729.735
νέφος B 114
νεώριον M 827
νήδυμος M 154
νήπιον M 250. B 186.199
νηφάλιος M 338
νικητής B 77; App 9
νόθος B 8
νόμος Disc 34
νοσέω Disc 31
νοτίς M 693
νοῦς Patr 4; Disc 14; App 5
νύκτερος M 151.726
νυκτομαχία M 247

ξεναγός M 57
ξενίζω M 54
ξένος Disc 28.49
ξένωσις Disc 23
ξηρότης M 408.633

ξίφος M 213.237.243.253.774.906 B 88
ξύλον M 243. B 124.131.137
ξυναυλία (συν-) M 3.250
ξυσμή Patr 27

οἰκειακός B 8
οἰκουμενικός Patr 1
οἶκτος M 630
οἶνος M 356. B 119
οἰνών M 336
ὀιστός M 306
ὄλβος B 35
ὄλεθρος M 833
ὁλκάς B 82
ὁλκός M 133
ὁμαιχμία B 21
ὄμβριμος M 768.779. B 105.157
ὄμβρος M 85
ὁμευνέτις M 214
ὄμμα B 186; Disc 1; App 1
ὁμόγνιος M 609.911. B 11
ὁμόπνοος M 262
ὁμόσπορος M 617.913
ὁμόστοιχος M 552
ὁμότροφος M 701
ὀμφαλός M 315
ὄμφαξ B 187.194
ὄνυξ Patr 25.28
ὀξύτης M 91
*ὀξυχάλκευτος B 174
ὁπλίζω B 88
ὁπλίτης M 55
ὀπώρα M 171
ὄργανον M 527. B 200
ὀργάς B 176
*ὀρυκτίς M 239
ὀρφανός Disc 29
ὄστρεον M 654
οὐρά M 132
οὐράνιος M 301.461
*οὐρανόβλυτος M 488
οὐρανός M 288. B 157.158.164
οὐσία Disc 8
ὄφις M 60
ὄχημα M 457

παθητικός M 276
παῖγμα M 309
παιδευτής Disc 49
παιδίον B 206
παλίνστροφος M 532
παλίρροια M 556
πάμβορος M 874. B 173
παμμιγής M 173
παμφάγος M 43.175.306.678.732. 903. B 106.135
παμφυλία M 521
παναγής M 467
πάναγνος M 525. B 147
πανδαμάτωρ M 882; Disc 16
*πανεθνία M 863
*πάνθηκτος M 212
πανόλβιος M 17
πανοπλία M 716
πανσέληνος M 248
πανσπερμία M 41.170.925
παντελής B 61
παντεργάτης M 705
παντοδύναμος B 183
παντοκράτωρ M 574
πάντολμος M 486
πανύστατος Disc 39
*πανωλεσιτόκος B 172
παράδεισος M 180.775
παράδοξος M 813
παράκτιος M 188.193
παράνομος B 148
παραρτύω M 333
πάρδαλις M 50
παρελκύω M 519
παρθένος M 153.257.483.525
παρθενών M 153
πάροικος M 722

παροιμιακῶς M 373
παροινία M 549
παροργίζω M 489
πατήρ M 252.254; Disc 30.49
πατριάρχης Patr 12
πατρικός B 197
πατρίς M 8.11.15.754.927
παφλάζω M 197.371.684. B 104. 128
πάχος M 497. B 138
πέζα M 405
πεζός B 90
πελάγιος M 191
πένης B 38
πενθικῶς M 9
πεντάς M 281
*περίβυστος Patr 11
περίγειος M 568
περίδρομος M 312. B 109
περίκλυτος M 2.762
περιστερά M 523
πετεινόν M 41
πέτρα M 31; Patr 5
πέτρινος Patr 21
πήλινος M 876
πίθος B 68
πικράζω B 191
πικρία M 358.744; Disc 11.25
πικρός B 121
πίσσα M 751
πλάγιος M 99.102
πλάνη M 309
πλάξ M 511; Patr 21
πλάτανος M 886
πλάτος M 90
πλατύγναθος M 47
πλατύνω M 388
*πλατύπλεθρος M 883
πλατύς M 112
πληκτικός M 273
πλῆκτρον M 640
πλήμμυρα M 321.517
πλησιφαής M 208.454
πλίνθος B 92
πλοκαμίς M 70
πλοῦτος B 28
πνεῦμα M 92.307
πνῖγμα M 69
*πνοοβρύτης M 915
ποιμήν Patr 10
πόλις M 2.747.883
πόλισμα M 53. 781. B 3
πολιτεία M 49
πολιτικός B 7
πόλος App 20
πολυδίψιος B 108
πολυκέφαλος M 74. B 21
πολυμιγής M 267
πολύπλανος M 672
πολύπλεθρος M 90
πολύπους M 66
πολυσχιδής M 71
πολύφορτος M 834
πολύχρους M 412
πόμα M 358
πόντιος B 47
πόντος B 32
πόρος B 9
πόσις M 366
ποταμός M 321. 556. B 33
ποτήριον M 900
πότιμος B 116
πρεσβύτης M 649.785. B 170
πρηστήρ M 96
προδηλόω M 150
πρόδρομος M 772
προθυμία B 134
*πρόκαυμα M 888
προκόλπιον M 59
πρόνοια M 563
προοίμιον M 131
προσάρκτιος M 157
προσεγγίζω B 149
προσευπορέω B 139

πρόσθεμα M 652
προσκαλέω B 13
πρόσκαυμα M 888
προσκευάζω M 507
προσκυνέω M 26
προσνέμω M 174
προσυλία M 498
πρόσφατος B 20
προσωπεῖον M 5
προφήτης M 20.347
πρόφρων App 27
*πρωτογεννής M 727
πτερόν M 404. B 31
πτέρυξ M 88.92; Disc 14
πτέρωσις M 307
πτερωτός M 87
πτηνόν M 335
πτίλον M 532.711
πτωχός App 18
πυγμάχος M 316
πυκνότης M 233
πύκνωμα M 233
πῦρ M 270.433.841.881.933. B 2.6.173
πυρά M 328. B 179
πυραμίς M 852
*πυράνθραξ B 103
*πυργέπαλξις M 397
πύργωμα M 240. 320
πυρέκβολος M 291
πυρίκαυστος M 491.617.923
*πυριμάλακτος M 717
*πυριμενής M 116
πύρινος M 297
πυριτρόφος M 855
πυρόω M 245
πύρπνοος M 72
πυρπολέω M 125.725. B 167
πυρρίχη M 628
πυρρός M 865
πυρσολάτρης M 902
πυρσός M 188
πυρφόρος M 137.179.292.325.836. B 119

ῥάβδος B 178
ῥάχις B 58
ῥηγνύω M 56
ῥητορική M 116
ῥήτωρ M 120
ῥίζωμα M 534
ῥικνός M 890
ῥόδον M 168; Disc 10
ῥόθος M 196
ῥοιζέω M 383
ῥοῖζος M 101
ῥομφαία M 774
ῥοφάω/-έω M 336
ῥοχθέω B 180
ῥοώδης M 553
ῥύαξ M 881
ῥύμη B 202
ῥύπος B 150
ῥυσσός M 889
ῥωχμή M 583

σαθρότης M 449
σαλαμάνδρα M 702.707
σάλος M 189.191.225.518
σάλπιγξ Patr 29; App 16
σάνδαλος M 686
σαρκικός M 497.554
σάρκινος B 165
σάρξ M 62; Patr 18
σάττω B 133
σατυρικός M 134
σβέννυμι B 26
σβέσις B 27
σεβαστός M 525
σελασφόρος M 731. B 5
σελήνη M 208.454.811
σήμαντρον B 175
σημεῖον M 79
σιδήρεος M 720.724

σίδηρος M 894
σιδηροῦς M 323
σίμβλον M 592
σίναπις M 844
σιτών M 332
σκάρος M 620
σκάφος M 114
σκευαγωγία M 682. B 42
σκηνή M 138
σκηνικός M 269
σκήνωμα M 526
σκήνωσις M 430
σκιά M 846
σκιρτάω M 30
σκόλοψ M 227
σκότος Disc 6
σκύμνος Patr 34
σκοτεινός M 284
σκότος M 201.206.218.659.726
σκύλευσις M 238
σκυλεύω B 28
σκύμνος Patr 22
σκύφος M 438
σμῆνος M 595.596
σοβέω M 137
σορός App 3
σοφιστεύω M 122
σπάθη M 212
σπαίρω B 2
σπάνις B 61
σπαράκτης M 60
σπαράττω M 634
σπαργανόω M 643
σπαρτίον M 666
σπέρμα M 334
σπερμολεκτέω M 335
σπήλαιον Patr 21
σπιλάς B 82
σπλάγχνα M 125
σποδιά M 296. 743
σταλαγμός M 302.897. B 160
στάμνος M 511
σταυρικός B 175
σταφυλή M 358
στάχυς M 843
στεγανόω M 875
στέγη M 190.230. B 40.53.84
στέναγμα M 605
στέρησις Disc 21.47
στέφανος Disc 9
στήμων M 419
στίλβω M 524
στοιβάζω M 753. B 140
στοιχειακός M 36. B 115
στόλος M 114.829
στόμα M 187
στρατεύω B 146
στρατός B 19
στυγνός M 5
στύλος M 729.731
στυπεῖον M 751
συγκαλύπτω M 348
συγκαταφλέγω M 757
συγκλάω M 914
συγκλονέω B 63
συγκροτέω M 510
*συγχολάω M 490
συζυγία M 152. 211
σύζυγος M 214
συκῆ M 440
συκοφαντέω App 22
σύμμαχος B 13; Disc 19
συμμετρέω M 110
συμμιγής M 274
συμπαθέω M 28
συμπαθής B 100.128; Disc 32
συμπατέω M 495
συμπιέζω M 632
συμπλέκω B 177
συμποδίζω M 227
συμπυρόω M 384
συμφορά M 18.29. B 70
συμφρύγω M 354
συμφωνία M 268

συναναβαίνω M 287
*συναρήγω M 228
συναυλία M 3(ξυν-).35.664
σύνδεσις M 667
σύνδεσμα M 636
*συνεκφλέγω M 572
συνεργάτης M 509
συνθνήσκω Disc 52
συνθρύπτω M 68
συντελέω B 130
*συντεφρόω M 575.732
συντρέχω M 295
σύριγξ Patr 10
συρίζω M 181.601
συρμάς M 208.454.811
*συρροφέω M 65
σῦς M 50.587
*συστενόω M 124
συστοιχία M 32
σφαίρωμα M 442.446
σφενδόνη M 378
σφίγγω M 644
σχέδιος M 166
σχέσις M 220
σχίδαξ B 125.136
σωστικός M 516
σωτήρ M 365. 896

ταμεῖον B 69
ταφεύς M 204
τάφος M 203.660; Patr 11; Disc 2.17.42.50.54; App 12.14
ταχυδρόμος M 241
ταχύπτερος M 305
τέγος M 84.235
τεκνίον M 215
τέκνον M 216; Disc 51.52
τέρας M 74. B 20
τεράστιος M 120.710.759
τεραστίως B 120
τερατεία M 361
τερέβινθος M 885
*τέρθρευσις M 763
τερπνός App 3
τετράπους M 406
τετράς M 36. 530
τετράχορδος M 639
τέφρα M 700
τεφρόω M 485. B 92
τηγανίζω M 689
τοῖχος B 142
τόξευμα B 199
τραγικός M 4.135.631
τραγῴδημα M 33
τραγῳδία M 3.10.14.140.268.790. B 30
τράχηλος M 720
τραχύνω M 133
τριάς M 38.429
τρικάρηνος M 73
*τρικάρχαρος B 34
τρικυμία M 163.224.528.535.821. B 80.180
τρίπλοκος M 32
τριπλοῦς M 80.272
τρισαυγής App 28
τρισήλιος M 457
τριώροφος M 184
τροφεῖον B 184
τρόφιμος M 1
τροφός M 662
τρυγίας M 438.901
τρυγών M 599
τρυφάω M 13
τρύχος M 238
τυραννέω M 500.853
τύφος M 401

ὑγιής B 64
ὑγρότης M 375.408
ὑδραῖος M 74
ὑδρία M 344. B 123.127
ὕδωρ M 6.529. B 111.123; Disc 40
ὑετός M 540

*ὑπαρίστερος M 477
ὑπέρβλυσις M 760
ὑπερτρέχω M 82
ὕπνος M 154.199
ὑπνώττω M 155
ὑπόδημα M 497
ὑποκλάζω Disc 28
ὑπόμνησις M 928
ὑποτρέμω M 543
ὑποτρέχω B 4
ὕφασμα M 423
ὑφέρπω M 601
*ὑψιθαλής M 845
ὑψίπυργος M 883
ὕψος Patr 18
ὕψωμα M 85

φαγέδαινα M 232
φαεινός Disc 1.3; App 1
φαιδρότης M 198.507. B 145
φαιδρύνω M 201
φάντασμα M 934
φάος M 145; Disc 21
φαραγγώδης M 583
φάραγξ M 52
φάρυγξ Disc 12
φαῦλος B 68
φαῦσις M 457
φεραυγής M 459. 482
φθαρτικός M 725.831.837
φθινύθω B 97
φθινόπωρον M 178
φθόγγος M 638
φθορεύς M 882
φιλάρπαξ B 62
φιλαυτία M 720
φιλεργασία M 592
φίλιος M 188
φιλοκερδής M 625
φιλόξενος Disc 30
φίλος Disc 19
φιλότεκνος Disc 30
φιλόχριστος Disc 38
φλεκτικός M 809. B 91
φλόγινος M 774
φλόγισμα M 803
φλόγωσις M 433.691. B 112
φλοιώδης M 586
φλόξ M 58.91.164.165.285.758.
772. B 18.84
φολίς M 133
φονεύς B 4
φόνιος M 55
φορτικός B 78.133
φορτίον B 50.66.83
φόρτισμα B 51
φόρτος B 58.134
φραγμός M 589
φράζω Disc 45
φράσις Disc 45
φρήν Disc 15
φρίκη M 213
φρόνησις Disc 17.18
φρούρημα M 715
φυγάς M 651
φυλακή M 148
φύλαξ B 67.68
φυλλάς M 431. 885
φυσικός M 256.703
φύσις Disc 11.55
φυτοσπόρος M 216. B 184
φυτοτρόφος M 658
φυτών M 165.166.175
φωσφόρος M 143.287.294.453.456.
B 6; Patr 2; Disc 3.4; App 7.8
φωτισμός M 210
φωτιστικός M 292

χάλκεος M 155. B 158
χαλκηλατέω M 385. B 159
χάος M 108.583
χαρακτήρ M 561
χαρίεις M 11
χάρισμα Patr 7

*χασματόω M 699
χείμαρρος Patr 6
χειμερινός M 85.432
χειμών M 160
χειρότευκτος M 146
χειρουργία B 153
χθόνιος M 96. 290
χιτών M 419.686
χόλασις M 577
χολή M 358
χορός M 4
χόρτος M 244; Disc 10
χοῦς Patr 4; Disc 55
χρῆμα B 58.71
χρηστότης B 122
χρηστουργία M 597
χριστεπώνυμος B 100
χρυσάργυρος M 377
χρυσίον M 386
χρυσός M 384
χρυσοῦς M 886
χύσις M 7. B 117
χύτρα M 888

ψαλμικός M 341
ψαύω M 856
ψέλιον M 378
ψηλαφητός M 726
ψῆφος M 127
ψιχίον M 471
ψόφος M 101.127.271
ψυχαγωγός M 696
ψυχάζω M 918
ψυχή M 935; Disc 55
ψῦχος M 540
ψυχοτρόφος Patr 8
ψυχρία B 143
ψυχρός B 39.107; Patr 21
*ψυχροσώματος M 810
ψυχρότης M 369

ὠκύπτερος M 404
ὥριον M 170
ὡσαννά B 182

B. INDEX NOMINVM

Ἀβραάμ M 430; Disc 36
Ἀδάμ M 863. 865
Ἅιδης M 847; Patr 6; Disc 12.15.
16; App 9
Ἄδωνις M 177
Αἰγύπτιος M 722
Αἰτναῖος M 758
Ἀλκίνοος M 173
Ἀττικός M 829
Αὔσονες M 23.749.846
Ἀχαιός M 826
Ἄχαρ M 472

Βαβυλών M 781
Βαβυλώνειος M 749
Βελλεροφόντης M 82
Βεσελεήλ M 509
Βορρᾶς M 303
Βυζάντιος M 343.723.759.827
Βυζαντίς M 1.69.89.138.157.313.
766.815.891.910. B 167

Δαυίδ M 534
Διονύσιος (patriarcha) App 15
Διόνυσος M 362
Δίρκη M 794

Ἑβραΐς M 866
Ἑλλάς M 355. 795. 833
Ἕλλην M 113.205.361.825
Ἑλληνίς M 866
Ἐμπεδοκλῆς M 684

Ἐρυθρά (sc. θάλασσα) B 179

Ζεύς M 362

Ἡλιάδες M 787
Ἠλίας M 348
Ἥλιος M 806
Ἡράκλειτος M 763
Ἡρακλῆς B 22
Ἥφαιστος M 325

Θεσβίτης M 539. B 124.163
Θήβα M 792
Θρᾴκη M 158
Θρᾴξ M 164

Ἰακώβ (patriarcha) Patr 12
Ἰησοῦς M 300
Ἴλιον M 795
Ἰσραήλ M 379.740
Ἰσραηλίτης M 733. B 177
Ἰταλός M 716
Ἰωήλ Patr 15

Καικίας M 93
Κατάνη M 761
Κρόνος M 810
Κωνσταντῖνος (ἡ Κωνσταντίνου = Βυζάντιον) M 13.144.315.904

Λάζαρος M 689; Disc 36
Λοκρίς M 168; Disc 10

Μοῦσα M 111
Μωσῆς M 509.539. B 161.178

Ναύπλιος B 15
Νῶε M 520

Ξάνθος M 824

Ὀρφαϊκός M 642

Παλαμήδης M 832
Πάτραι Disc 44
Πεντάπολις M 282.780
Πήγασος M 88
Πυριφλεγέθων M 285.825

Ῥωμαΐς M 800. 889

Σαρδῷος M 630
Σικελός M 758
Σινᾶ M 501
Σόδομα M 778

Ταίναρος M 108
Τάρταρος M 284
Τελχίς M 268

Ὕδρα B 21

Φαέθων M 782
Φοῖνιξ M 710

Χαλδαϊκός M 565. B 155
Χάρυβδις M 187. B 16
Χίμαιρα M 72.81.842
Χριστός M 554.557.598. B 118; App 10

C. INDEX LOCORVM

Vetus Testamentum
Gen. 2,7: Patr 4
Gen. 2,19: Disc 10
Gen. 3,24: M 774–775
Gen. 6, 9: M 520
Gen. 6,14ss.: M 515–521

Gen. 8,9–10: M 531–533
Gen. 18,1ss.: M 430
Gen. 19,23–25: M 282
Gen. 19,24: M 778–779
Gen. 19,28: M 379
Gen. 27,28: M 488
Gen. 28,11–12: Patr 12–14
Gen. 49,9: Patr 20.22.34
Gen. 50,26: App 3
Ex. 3,2: M 491–493.539
Ex. 3,5: M 496–499
Ex. 8,2: Disc 20
Ex. 10,21: M 726
Ex. 11,5: M 727
Ex. 13,21–22: M 729–735
Ex. 14,15: B 178–179
Ex. 15,23: M 744
Ex. 17,1–6: M 740–741
Ex. 17,5: B 161
Ex. 35,30–36,1ss.: M 509–512
Num. 14,29.32: M 748
Deut. 4,20: M 722–725
Deut. 32,2: M 540
Deut. 32, 32: M 358
Ios. 7,1: M 472
Ios. 10,2: M 299
Ios. 10,13: M 301
Iud. 5,4: M 738
Iud. 6,36–40: M 488
Iud. 8,7: B 204
3 Reg. 17,1; 18,1: B 157, B 163
3 Reg. 17,12–16: M 344–348
3 Reg. 18,33: B 123–124
3 Reg. 18,37–38: M 539
Esdr. II 1,1ss.: M 503–508
3 Macc. 6,6: M 302
Ps. 1,3: Patr 8–9
Ps. 4,8: M 341–342
Ps. 11,7: M 382–383
Ps. 59, 5: M 356
Ps. 63,8: B 199
Ps. 67,31: Patr 31
Ps. 71,6: M 488
Ps. 74,9: M 900–901
Ps. 79,9.14: M 587–590
Ps. 79,11: M 844–845
Ps. 102,14: Patr 4
Ps. 102,15: M 168. Disc 10
Ps. 113,3: M 556
Ps. 118,105: Patr 1
Ps. 118,138: Disc 24
Eccl. 3,20: Patr 4
Eccl. 12,7: Patr 4
Cant. 6,1: Patr 6–8
Cant. 6,9: M 454–455
Sap. 10,6: M 282.780
Sir. 43,15: M 559–560
Ioel 2,6: M 888
Ioel 2,27–3,1: Patr 15–16
Nah. 2,11: M 888
Hab. 3,6: M 559–560
Is. 1,30: M 885
Is. 5,12: M 360
Is. 7,14s.: M 598
Is. 28,16: M 797
Is. 33,16: Patr 21
Is. 34,4: M 458–461
Ier. 4,25: Patr 23
Ier. 9,16: M 20–24
Ier. 11,4: M 722–725
Ier. 40,12: Patr 10–11
Ez. 18,1 (Cod. A): B 187–188.193–194
Ez. 21,12: Disc 41
Ez. 37,4.11: M 916
Dan. 3,46: M 749–751
Dan. 3,48–50: M 564–565; B 155
Dan. 3,50: M 302.540
Dan. 7,27: Patr 32

Novum Testamentum
Mt. 5,14–15: Patr 1
Mt. 7,6: M 467
Mt. 10,15: App. 24

Mt. 13,31: M 844–845
Mt. 14,25: M 553–555
Mt. 19,14: B 206
Mt. 21,9–16: B 182–183
Mt. 21,19: M 440
Mc. 6,48: M 553–555
Lc. 16,19–24: M 689–693
Lc. 17,2: M 474
Lc. 24,51: M 557–558
Io. 2,1: B 118–119
Io. 2,1–11; 4,46: M 365–367
Io. 10,11.14: Patr 10
Io. 12,24: M 843
Acta 1,9: M 557–558
Acta 2,16–17: Patr 15–16
Eph. 3,18: Patr 18
Rom. 12,15: M 914
1 Cor. 15,52: Patr 29; App 16
2 Tim. 4,1: App. 25
Heb. 9,1: M 512
Ep. Iac. 5,17: B 157
Ep. Iac. 5,17–18: B 164
1 Petr. 2,6: M 797
2 Petr. 1,11: Patr 32
Apoc. 8,7: M 769–770
Apoc. 22,16: M 534

* * *

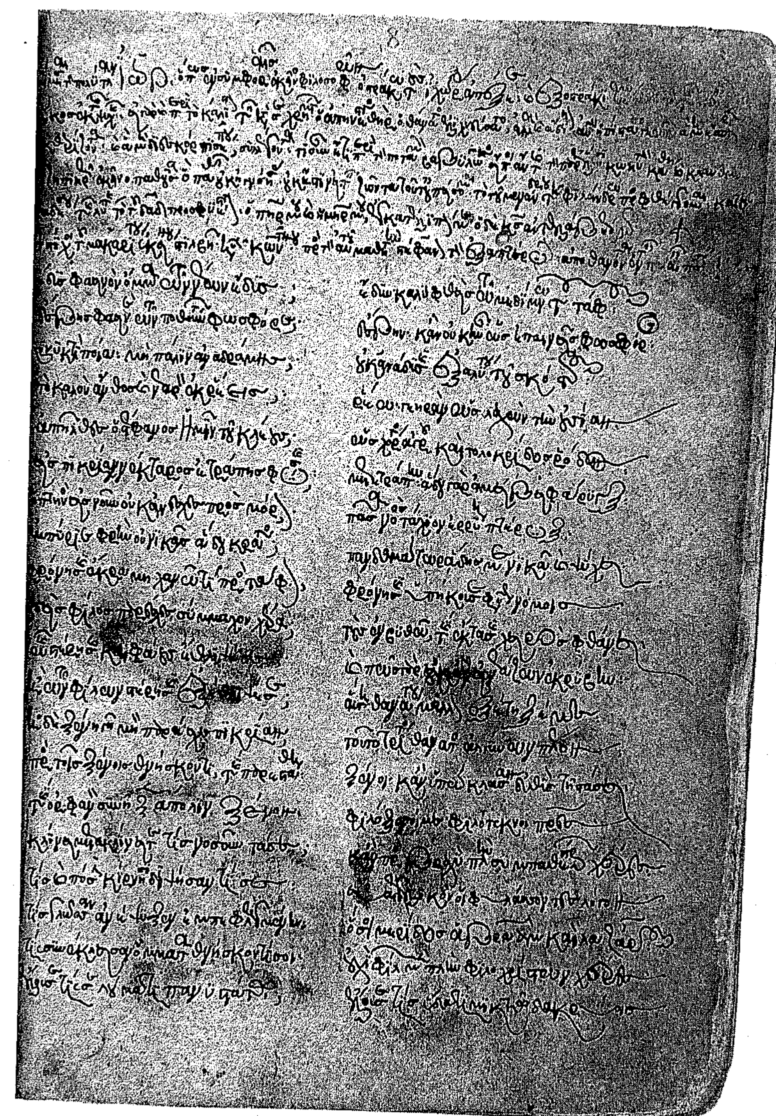
Aeschylus
Choephorae 928: M 59–60
Eumenides 307s.: M 4–5
Anthologia Graeca, App. II 743,10 (Cougny): Disc 17
Anthologia Palatina
VI 214 Schol.: Disc 19
IX 573,4: M 914
IX 575,4: Disc 5
XVI 213: Disc 16
Aristophanes
Aves 232f.: M 335
Equites 9: M 3
Plutus 423ss.: M 136
Aristoteles apud Athenaeum 8,2 (III 229,11 Kaibel): M 620
Aristoteles
Hist. an. 552 B 16: M 702–704
Phys. III 5, 205 A 3: M 763–764
Athanasius Alexandrinus, Quaest. ad Antiochum ducem, PG 28,689: M 484
Athenaeus, Dipnosophistae 2,20 (I 101,24 Kaibel): M 128
Basilius Caesariensis, De virg., PG 30,688: M 639
Claudius Aelianus, De nat. an. X 33: M 599
Constantinus Acropolita, Myth. 4 (ed. Papadopoulos-Kerameus, Deltion Hist. Ethnol. Het. 3 [1889], 448–50): B 30–33
Constantinus Manasses
frg. 11,7–8 (Mazal): M 702–704
frg. 29 (Mazal): M 49–50
frg. 66 (Mazal) (Max. Planud.): M 59–60
frg. 80,11 et 149,4 (Mazal): M 168
frg. 102,4 (Mazal): M 717
Constantinus Rhodius, Descr. eccl. Apost. (Legrand) 323: M 2
Cosmas Vestitor, Laud. in Jo. Chrys. (ed. C. Dyobuniotes, Epeteris Hetair. Byz. Spud. 16, 1940, 151–155) p. 153,1.37: Patr 6
Cyrillus Scythopolitanus, Vita Euthymii 23,12s.; Vita Cyriaci 223,19–22: M 299–302
Dio Chrysostomus 13,21: M 831–835
Ecthesis Chronica 30,16ss. (Lampros): App. 22
Ephraem Syrus
De monachis (ed. K. Phrantzoles,

Ἐφρ. τοῦ Σύρου ἔργα V, Thessalonike 1994, 251–254) 1: M 599
Precationes ad dei matrem, Prec. 8 (Phrantzoles VI 397,8): Patr 32
Euripides
Alcestis 461: Disc 12
Hecuba 611: Disc 39
Medea 1187: M 917
Phoenissae 960: Patr 10
Eustathius Macrembolita
Hysm. I 4: M 173
Hysm. VII 9,3: B 102
Eustathius Thessalonicensis
ad Il. 1,286,4 (van der Valk): M 50
ad Il. 2,264,21 (van der Valk): M 168
ad Il. 3,823,3 (van der Valk): M 87–88
ad Il. 4,299,17 (van der Valk): M 3
ad Od. 1,157,30 (Stallbaum): M 226
ad Od. 1,438,13 (Stallbaum): M 177
ad Od. 2,129,41 (Stallbaum): App 18
Expugnatio Thessalonicae 108, 30 (Kyriakidis): M 136
Op. min. 24,60 (Wirth): Disc 13
Euthymius Tornices (ed. Papadopoulos-Kerameus, Noctes Petropolitanae, St. Petersburg 1913), 206, 49: M 883
Flavius Philostratus, Vita Apollonii 5,6,4: M 556
Georgius Acropolita, C. Lat. 1,4 (II 35,1 Heisenberg): Patr 4
Georgius Pisida
Bellum Avaricum 28 (Pertusi): App 3
Heracl. I 8. 14 (Pertusi): M 902
Heracl. I 177 (Pertusi): Disc 20
Gregorius Antiochus, Epitaphia (ed. Sideras, 25 uned. byz. Grabreden) 152,18 : Disc 39
Gregorius Nazianzenus
In seipsum, PG 37,1440: M 59–60
Gregorius Nazianzenus
Oratio 15, PG 35,921B: Disc 20
Oratio funebris in Basilium 23,4 = or. 43,23,15 (Bernardi): M 115–116
Oratio funebris in Basilium 57,6 = or. 43,7,14 (Bernardi): M 299–302
Gregorius Nyssenus
De vita Mosis II 153,16: Disc 20
GNO 9,116,22: M 4–5
Hephaestio Thebanus, Apotelesm. 111,18 (Pingree): M 810–811
Herodianus I 17,8 (35,22s. Stavenhagen): Disc 33
Hesiodus
Opera 345: M 226
Theogonia 319–320: M 72
Homerus
Il. 2,308–314: M 645
Il. 4,406: M 792
Il. 6,181–182: M 72
Il. 7,452: M 796
Il. 11,241: M 154–155
Il. 15,743: M 826–829
Il. 16,80: M 826–829
Il. 16,112–125: M 109–114
Il. 17,425: B 158
Il. 18,397: M 324–325
Il. 21,12ss.: B 30–33
Il. 21,324: M 824
Il. 21,436: M 796
Od. 1,58s.: M 11–12

Od. 5,402: B 180
Od. 8,332: M 324–325
Od. 12,60: B 180
Od. 19,163: M 29
Hyginus, Fabulae 41: M 819
Ioannes Camaterus 284 (Weigl): M 810–811
Ioannes Chrysostomus
De jejun., PG 60,713: App 9
Epist. ad Olympiad., Ep. 10,1 (Malingrey): Disc 19
Fragm. in Jer., PG 64,856,51: M 20–24
In epist. ad Coloss., PG 62, 314,49: Disc 6
Ioannes Cinnamus 280,25: Disc 19
Ioannes Tzetzes
Hist. V 387–398: M 710
Schol. ad Lycophr. 17 (p. 16, 17–18 Scheer): M 81–83
Iosephus Flavius, AJ 1,34,4: M 865–866
Lycophron 1429; cf. scholion ad locum (p. 388,4–5 Scheer): M 168; Disc 10
Manuel Holobolus
ed. Treu, BZ 5 (1896) 546: M 128
Enc. in imp. Mich. Palaeologum 35,14, ed. Treu, Progr. Potsdam 1906: Patr 6
Manuel Philes
I 88,32 (Miller): Disc 24
I 332,10 (Miller): Patr 7
II 202,189 (Miller): M 29
Michael Choniata
I 257,17 (Lampros): M 26
II 364,22–24 (Lampros): M 645
Michael Psellus
Poem. 17,15 (Westerink): App 3
Poem. 17,66 (Westerink): Disc 25
(Ps.-)Michael Psellus, Poem. 91,15s. (Westerink): M 29
Nicephorus Uranus, Ep. 36,36 (ed. Darrouzès, Epistoliers, 1960: B 15
Nicephorus Patriarcha, Ref. et eversio 204,70 (ed. Featherstone, Turnhout 1997): B 76
Nicetas Choniata
Historiae 135,16–17 (van Dieten): M 268–269
Historiae 445,29 (van Dieten): M 157–158
Or. et ep. 22,3 (van Dieten): M 29
Nicolaus Callicles
37,14 (Romano): App 3
37,33s. (Romano): M 808
Nonnus, Dionysiaca 8,367–9,4: M 362
Oppianus, Hal. 1,134: M 620
Origenes, Comm. in ev. Mt. 10,7: M 653–660
Philo Alex., De Abrahamo 147: M 282
Ps.-Phocylides 49: M 60
Photius, Ep. 245,66 (Laourdas-Westerink): Disc 18
Physiologus, c. 7: M 710
Pindarus, Ol. 8,30: M 796
Prosuch 1,300 (p. 44, ed. Treu, Eust. Macr. aen. Progr. Breslau 1893): M 47
Proverbia:
Corp. Paroem. Gr. I 19,5 (Zenob. 1,49); II 140,20 (Mac. Chrysoc. 1,63); D. Karathanasis, Sprichwörter ..., München 1936, Nr. 12: M 177
I 32,1 (Zenob. 2,1); II 9,3 (Diog. 1,52); Karathanasis Nr. 198: M 386–387
I 32,15 (Zenob. 2,6): B 68
I 345,10 (Plut. 22); Karathanasis Nr. 196: M 374

II 62,3 (Greg. Cypr. 1,63); 321,5 (Mich. Apost. 4,61); Karathanasis Nr. 1: M 56
II 638 (Mich. Apost. 15,35); Karathanasis Nr. 76: M 630
Strömberg, Greek Proverbs. Göteborg 1954, p. 15 et 48: B 76
Registrum Patriarchatus Constantinopolitani (ed. Hunger [et al.]), II, 1995, p. 98 (ad documentum 110,30s.): B 76
Sappho 55 L.-P.: App 2
Scholia ad Odysseam 1,59 (cf. Luc., Patr. Enc. 11,5): M 11–12
Sextus Empiricus, Adv. Mathem. V 44 (III 148,26 Mutschmann-Mau): M 28
Sophocles, Trach. 919: M 917
Stephanus Byzantius, Ethn. 346,12: M 354–355
Suda α 807: M 177
Suda σ 124: M 630
Theodorus Daphnopata, Epist. 40,51 (Darrouzès-Westerink): Disc 23
Theodorus Hexapterygus, Epit. in Steph. Choreget. 237,12 (Sideras, 25 uned. byz. Grabreden): Disc 15
Theodorus Prodromus
Poem. hist. 18,23 (Hörandner): M 173
Poem. hist. 25,51 (Hörandner): Disc 31
Poem. hist. 60a,1 (Hörandner): M 29
Rhod. I 16: M 212
Rhod. IV 243: M 293
Theodorus Studites, Cantica II 4 (ed. J. B. Pitra, Anal. Sacra I, Parisiis 1876, 339): M 592–598
Theophanes Continuatus 173,7; 257,4: M 886
Theophrastus 60 (Gercke): M 702–704
Theophylactus Bulgarus, Poem. 14,1 (Gautier): B 102
Thucydides III 116,1: M 758–761

Tafelanhang

Cod. Pal. gr. 18 (**P**), fol. 8r: Initium carminis sepulcralis in discipulum
(© Universitätsbibliothek Heidelberg)

Cod. Vat. Barb. gr. 240 (**B**), fol. 71^{r}: Initium carminis de incendio
(© Bibliotheca Apostolica Vaticana)